

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సంఘము

గుంటూరులో జరిగిన సభ

ది. 26-7-25 తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభయొక్క ముఖ్యమయిన తీర్మానములు:—

హాజరు సభ్యులు 12 గురు

1. చిత్తూరు జిల్లానుండి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యనిర్వాహకవర్గమునకు (1) సి. వి. రంగం శ్రేష్ఠిగారు (2) కె. రాజగోపాలాచారిగారు సభ్యులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

సంకటి కొండారెడ్డిగారి రాజీనామాను అంగీకరించడమయినది. వీరి స్థానే శ్రీ హట్టి శంకరరావుగారిని ఎన్నుకొనడమైనది.

2. నేతవరపు కామరాజుగారి రాజీనామా అంగీకరించడమయినది.

3. శ్రీ అన్నవ రామలింగంగారి రాజీనామా అంగీకరించి వీరి స్థానే శ్రీ కళా వెంకట్రావుగారిని ఎన్నుకొనడమయినది.

4. రాజమండ్రి తాలూకా రఘుదేవపురం పంచమ గూడెమునకు గ్రాంటు పంచమ నిధినుండి రు 100-0-0 లు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(2) ఆనంద నికేతనము (రాజమహేంద్రవరము) వారికి రు 200-0-0 లు గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(3) తణుకు జాతీయ విద్యాలయమునకు రు 800-0-0 గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(4) ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాల (బందరు) వారికి రు 200-0-0 లు గ్రాంటు యిచ్చుటకు తీర్మానించడమయినది.

(5) శ్రీవేదాంతం శంభుశాస్త్రిగారికి విరాళము యివ్వ జాలమని తీర్మానించడమయినది.

(6) పంచమ ప్రచారము మృదంగము, హార్మోనియము హరికళాంతర క్రొత్తవి కొనుటకు రు 40/-లు మించకుండా కాంక్షను చేయడమయినది.

(7) మిగిలిన పంచమనిధి ప్రచారకమునకు సభ్యులకు వినియోగించడమునకు తీర్మానించడమైనది.

5. (1) తెనాలి తిలక్ జాతీయ విద్యాపీఠమునకు ధనసహాయము చేయవలసినదని కోరిన దరఖాస్తు ప్రస్తుతము నిలుపుదల చేయడమైనది. (2) చేబోలు, ఆయుర్వేద వైద్యశాలకు గ్రాంటు ప్రస్తుతము నిలుపు చేయడమయినది.

6. అధ్యక్షుడు, కార్యదర్శి, గుమాస్తాలకు సంఘసభ్యులకు వచ్చునట్లు ప్రయాణాభ్యర్థులు యివ్వవచ్చును.

* * * *

ది 28-7-25 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు తిరిగి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యనిర్వాహక సభవారు సమావేశమై కావించిన తీర్మానములు.

7, 8, 9, 10 శ్రీ. కం. ల. నృ. సోమయాజులుగారిని ప్రయాణపు ఖర్చులుగాక నెల 1-కి రు 35-0-0 లు వేతనముమీద అస్పృశ్యతా నివారణకు ప్రచారకుడుగా నియమించడమయినది.

11. వారిని అస్పృశ్యతా నివారణకాఖిలో ఒకసభ్యుడుగా నియమించడమయినది.

12. అస్పృశ్యతా నివారణకాఖి కార్యదర్శిని నియమించుటకు అధ్యక్షులకు అధికార మివ్వడమయినది.

(సం) బులుసు సాంబమూర్తి,

అధ్యక్షుడు.

మండపాక రంగయ్య,

కార్యదర్శి.

ఆయుర్వేద భూషణ
నోరి రామశాస్త్రిగారి
మధుమేహనాశని

మధుమేహముకు, అతిమూత్రముకు

నెల 30 మాత్రలు రూ 5/-

ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము

గుంటూరులో జరిగిన సభ

ది 27-7-25 తేదీ సోమవారము మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూరులో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభయొక్క తీర్మానములు:—

హాజరై సభ్యులు 57 మంది.

1. భారతదేశ నాయకశిఖామణియు త్యాగమూర్తియు నగు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుగారి నిర్మాణమువలన దేశమునకు కలిగిన నష్టమునకు వగచుచు యీసభవారు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని తెలియపరచు చున్నారు.

2. ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుకార్యవర్గము కాకివాడ సమావేశమందు 11, 12-6-25 తేదీలందు చేసిన తీర్మానానుసారముగా:—

“జాతీయ కాఖాసభ్యులు 5-7-25 తేదీన బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలోను 26-7-25 తేదీన గుంటూరు కాంగ్రెసు కార్యాలయములోను సమావేశమై ఆంధ్రజాతీయ విద్యాపీఠస్థాపననుగూర్చి చేసిన తీర్మానములు.

1. శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ విద్యాపీఠమును స్థాపించుటకు ఈ కాఖవారు శిఖారుస్తు చేయుచున్నారు.

2. విద్యాపీఠ కార్యస్థాపనము బందరు ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలలో నుండవలెను.

3. విద్యాపీఠనిర్మాణము:— విద్యాసంస్థవారిగా (1) యజమానవర్గమునుండి ఒకరు (2) సాధారణోపాధ్యాయ వర్గమునుండి ఒకరు (3) సంగీతము చిత్రలేఖనము వైద్యము, ఇంజనీయరింగు నేతమొదలగు అభిమానకాఖిల తరపున ఒకరు (4) జాతీయ విద్యాసంస్థలో చదువు పూర్తిచేసికొని జీవితములో ప్రవేశించిన ప్రాతవిద్యార్థులనుండి అయిదుగురు (5) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘముచే నెన్నుకొనబడు సభ్యులు అయిదుగురు (6) జాతీయ విద్యాభిమానులని తోచి యీ సంఘముచే నెన్నుకొనబడు ప్రముఖులు.—15.

4. ఈ పీఠమునకు ఒక అధ్యక్షుడు ఒక కోశాధికారి ఒక కార్యదర్శి యుండవలెను. వీరుగాక 12 గురు గల పాలక వర్గముండవలెను. ధనార్జన విద్యాసంస్థలతనిభివిద్యార్థి పరీక్షలు గ్రంథరచన గ్రంథనిర్ణయము మొదలగు పనులను నెరవేర్చుట యీపాలకవర్గ విధియైయున్నది. ఇందు నిమిత్తము విద్యాపీఠసభ్యులలో నుండిగాని లేక యితరులనుండిగాని యవసరమున ఉపసంఘముల నేర్పరచవచ్చును.

5. విద్యాపీఠముయొక్కయు దానిపాలకవర్గము యొక్కయు సభ్యుల ఉద్యోగకాలము ఒకసంవత్సరము. మధ్యవచ్చు ఖాళీలను ఎన్నికవర్గములనుండి పాలకవర్గమువారే మిగిలినకాలమునకు భర్తీచేసికొనవచ్చును.

6. విద్యాపీఠమునకు రాదగు వార్షికకట్టుములు ఇతరదాయము:—

1. శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాల, బందరు రు 116

2. శ్రీ గాంధీ జాతీయమహావిద్యాలయము, ఏలూరు 116

3. 7-వ తరగతికిగాని, అంతకుపైగాగాని

విద్య నేర్పడి విద్యాలయములు 10 చొప్పున

4. తక్కువతరగతి పాఠశాలలు 2 చొప్పున

5. విద్యాపీఠసభ్యులొక్కొక్కరు 1 చొప్పున

6. ఈపీఠమువారు ప్రోగుచేయువిరాళములు

7. ప్రభుత్వమునుండి ధనసహాయము పొందని ప్రతివిద్యాపీఠమునకు అధికారముండును.

8. విద్యాపీఠసభ్యులకు పదియు, పాలకవర్గసభ్యులకు అయిదును అన్యూనసంఖ్యయైయుండును.

9. జాతీయవిద్యాభివృద్ధికి అవసరమున సర్వకార్యములను నిర్వహించుటకును, అంతరంగిక పరిపాలనమునకు అవసరమైన నిబంధనలన్నింటిని జేసికొనుటకును, అవసరమైన సిబ్బందిని యేర్పరచుకొనుటకును, అవసరమునుబట్టి విద్యాపీఠముల నూత్రములకు భిన్నముకాకుండునట్లు నిబంధనలను సవరించుకొనుటకును పాలకవర్గమునకు సర్వాధికారముండును.

బ్రహ్మజ్యోస్సుల సీతారామయ్య,

జాతీయవిద్యాకాఖి కార్యదర్శి గారు ఈ విషయమును ఉపబాదించి చర్చ జరిగినవెనుక ఉపసంహరించుకొనిరి.

4. కాసనభాసభ్యత్వమునకై కాంగ్రెసుతరపున అభ్యర్థలనులిపి సభ్యత్వమును బడసినవిమ్మట స్థానములను ఖాళీగా నుంచుటకున్నా దేశములోని నిర్మాణకార్యక్రమముతో పాటు ప్రత్యేకవృత్తి కాసనోల్లంఘనమును జరుపుటకు తగిన యేర్పా

టులను చేయుటకును అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు.

ఆ॥ అంచె శివయ్యగారు.

1 వ సవరణ ఆమోదింపబడినందున యీతీర్మానము ఓడిపోయినది.

(1) సవరణ:—రాజోవు కాసనసభ్యులకు అభ్యర్థులను కాంగ్రెసుతరపున నిలుపుచు తిరస్కారప్రజాళికను కాసనసభ్యులలో అమలులో పెట్టుటకును, కాసనసభ్యులకు బయట ప్రజలను ప్రత్యేకవృత్తి కాసనోల్లంఘనమును చేయుటకును ప్రత్యేకకాఖిలను ఏర్పాటుచేయుచు నిర్మాణకార్యక్రమమును విరివిగా జరిపించుటకు ఈసంఘమువారు అభిలభారత కాంగ్రెసుసంఘము వారిని కోరుచున్నారు.

ఉ॥ పాణికా పట్టాభిరామిరెడ్డిగారు.

ఆ॥ పాణికా పిచ్చిరెడ్డిగారు.

ఈసవరణ ఆమోదింపబడినది.

(2) సవరణ:—దేశములోని ముఖ్యరాచకీయాభిప్రాయములను సాధ్యమైనంతవరకు సమన్వయముచేయుటయు, దేశీయులను ఆజ్ఞోల్లంఘనమునకు తయారుచేయుటయు, సత్త్వర స్వరాజ్యసంపాదన కల్పంతో అవసరములగుటచే కాసనసభా ప్రవేశమునకు కాంగ్రెసు అంగీకరించుచు కాసనసభ్యులలో జరుపవలసిన కార్యక్రమమునకయి కాంగ్రెసుచేయు తీర్మానములన్ని రాజకీయసంఘములవారును వారివారి ప్రత్యేక భిన్నాభిప్రాయములతో నిమిత్తములేకుండా శిరసావహించి ఆచరించుటకు కాసిం చుచు అట్టికార్యక్రమమును నిర్ధారణచేసి కాసనసభ్యులకు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులను పంపించవలసినదనియు, నిర్మాణకార్యక్రమమును జేగిరముగ జరుపుచు దేశమును కాసనోల్లంఘనమునకు తయారుజేయించవలసినదనియు యిదియే ప్రస్తుత పరిస్థితులలో బర్మనుపాడ్ గారికి సరియైన జవాబుగా ఈసభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారనియు అభిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీవారికి తెలియబరుచుచున్నారు.

ఉ॥ వేన్నటి సత్యనారాయణగారు.

ఆ॥ కనకదండి సోమయాజులుగారు.

ఈ సవరణ ఓడిపోయినది.

(3) సవరణ:—కాసనసభ్యుల నాక్రమించి తగురీతిని సక్రమాందోళనము తీవ్రముగ నడిపించుటకు కావలసిన అధికారమును కాంగ్రెసువారు స్వరాజ్యపార్టీవారికిచ్చుచూ: కాసనసభ్యుల ప్రవేశమునందు దుచితేనటువంటి వారి యాజమాన్యమున కాసనాతిక్రమణ వాతావరణము దేశమున కలగజేయుటగాను ప్రత్యేక ఏర్పాటులను గావించి బర్మనుపాడ్ ప్రభువుగారి ప్రలాపములకు జవాబుచెప్పవలసినదిగ అభిలభారత కాంగ్రెసు సంఘమువారిని ఈసభవారు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ భమిడిపాటి సత్యనారాయణగారు.

ఆ॥ ఆయ్యంకి వెంకటరమణయ్యగారు.

ఈ సవరణ ఓడిపోయెను.

(4) ప్రస్తుతమున్న నూలుచందాను కాంగ్రెసు మార్చేయెడల కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమునూత్రమును అంగీకరించు ప్రతివారును చందాతో నిమిత్తములేకుండా సభ్యులుగానుండవచ్చులు.

ఉ॥ డా॥ బ్రహ్మజ్యోస్సుల గుబ్బాస్వామిగారు.

ఆ॥ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు.

ఈతీర్మానము (1) సవరణ అంగీకరించినందున పోయినది.

సవరణ (1):—సాలు 1-కి 2000 గజములు స్వయముగా వడికిననూలుగాని:—రు 0-4-0లు కాని కాంగ్రెసుసభ్యత్వపు చందాగా అంగీకరించుటకు ఆ. భా. కాం. సంఘమువారిని యీసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

ఉ॥ ఆత్మహరి గోవిందాచార్యులుగారు.

ఆ॥ అంచె శివయ్యగారు.

ఈసవరణ ఆమోదింపబడినది.

సవరణ (2):—10,000 గజములుగాని, రు 1-0-0 చందాకాని.

ఉ॥ సి. వి. రంగంశ్రేష్ఠిగారు.

ఆ॥ పాణికా పిచ్చిరెడ్డిగారు

ఈసవరణ ప్రోసివేయబడినది.

8. అంగలూరు నేతపరిశ్రమాలయము విషయమున విచారింపి రాష్ట్రసంఘమునకు రావలసిన సొమ్ముగా వసూలుచేయు విషయములో అక్కడి సంఘమువారితో సంక్రమించి రాతగినంత సొమ్మును వసూలుచేసి వ్యవహారము పరిష్కరించుటకు యీక్రింది ఉపసంఘమునకు సంపూర్ణాధికార మివ్వడమయినది.

ఉపసంఘములు. 1. శ్రీ. పి. పి. సత్యనారాయణ గారు. 2. అయ్యలకి వెంకటాచలమయ్యగారు. 3. పల్లెపాడు పత్తాభిరామయ్యగారు. విషయము పరిష్కారము చేయుటకు ఉపసంఘమువారికి పూర్ణాధికార మివ్వడమయినది.

10. గుడివాడ నేపాత్తముయొక్క లెక్కలపైటుమంటును తిరిగిచేసి కాంగ్రెసువారిచే విరాళము చేయవలసినదిగా ఆగ్రహము వ్యక్తమైంది. ఇదిపట్టి యీ సభవారు యీ క్రింది ఉపసంఘమువారిని కోరుచున్నారు.

ఉపసంఘములు: 1. శ్రీ. పి. వి. రంగారెడ్డిగారు. అధ్యక్షుడు 2. మునుగంటి వెంకటాచలమయ్యగారు. కార్యదర్శి 3. భవిషిపాటి సత్యనారాయణగారు.

11. మదరాసు రాష్ట్రసంఘముయొక్క పూర్వము 2 ఖాతాములు ఏకముగనున్నప్పుడు వనూలు కాబడిన బాపతు నిలవయున్న సొమ్ములో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమునకు రావలసిన సొమ్మును తిరిగిచేసి కాంగ్రెసుసంఘమువారిలో సంతరించి మొత్తము తేల్చి పరిష్కరించి సొమ్ము వనూలు చేయుటకు శ్రీ. బులుసు సాంబశాస్త్రిగారికి సంపూర్ణాధికార మివ్వడమయినది.

12. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభలకు ప్రతినిధుల నెన్నుకొనుటకు నిబంధనలలో అనవసరమైన మార్పులు.

1. కాంగ్రెసు విభాగముయొక్క ప్రధాన సూత్రము సంగీకరించినవారందరూ ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభకు ప్రతినిధులుగా నుండువచ్చును. వీరివయస్సు 18 సం॥ములు మించియుండువలెను. వీరు సభలకు హాజరగుటకు ఖర్చును పూర్తిగా ధరింపవలెను.

2. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభకు ప్రతినిధులనుండి జిల్లావా భావజాతి 2000 కు ఒక ప్రతినిధి చొప్పున జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు అధికారమివ్వడమైనది.

3. ఆంధ్రరాష్ట్ర మహాజనసభాభ్యర్థకుని యొక్కోను విషయములో సన్మానసంఘమువారు ప్రతినిధుల కాంగ్రెసు సంఘములనుండి తినిపెట్టవలెను. జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘముయొక్క హక్కు సమ్యక్తులను సాందినవారిని అధ్యక్షునిగా యొక్కోనుటకు సన్మానసంఘమువారు అంగీకరించని యెవల రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమువారికి తెలియవలసినది. అప్పుడు కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు నియమించినవారే మహాజనసభకు అధ్యక్షులగుదురు.

(4) ప్రతినిధి 1 కి రూ 1-0-0 గునుము సన్మానసంఘమువారికి చెల్లించవలెను.

(4) ప్రతినిధులగుము మొత్తములో సగముసొమ్ము రాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘమునకు సన్మానసంఘమువారు చెల్లించవలెను.

(6) ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసుసంఘము రాష్ట్రమహాజనసభకు విషయనిర్ణయ సంఘముగా నుండును.

(7) విషయనిర్ణయసంఘము మహాజనసభకు కనీసము ఒకరోజుకు ముందుగా సమావేశముకావలెను.

(8) రాష్ట్రకాంగ్రెసుసభ్యులు రాష్ట్రసభ్యత్వ రీతాళి మహాజనసభకు ప్రతినిధులగుదురు.

13-14. కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు తూర్పుకృష్ణాజిల్లా ప్రతినిధి స్థానములు 2కి యాదినవ సభ్యులపేర్లు ప్రతిపాదించబడినవి.

1. భో. పట్టాభిరీతిరామయ్యగారు. 2. భైరవభట్ట వెంకటసుబ్బారావుగారు. 3. చెరుకువాడ వెంకటవరదాచార్యగారు. 4. దుర్గిపాటి ప్రసాదరావుగారు. 5. చిట్టకవి వీరరాఘవయ్యగారు.

వీరిలో కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు 1. శ్రీ. భోగరాజు పట్టాభిరీతిరామయ్యగారు. 2. శ్రీ. చెరుకువాడ వెంకటవరదాచార్యగారును అధికసంఖ్యకుచే ఎన్నుకొనబడిరి.

15. అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారికి ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు తిలక్ స్వరాజ్యనిధి బాపతు యివ్వవలసిన భాగము తొమ్మిది పాకీసొమ్ము రద్దుపరిచింపవలసిన దని కోరినప్పటికి రద్దుపరిచిన బాలమయ్య, సొమ్ము చెల్లింపవలసినదనియు అఖిలభారత కాంగ్రెసుకార్యనిర్వాహకవర్గమువారు తీర్మానించినందున ఆసొమ్మును చెల్లించవలసియున్నది గనుక యిప్పటికి జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘమువారు రాష్ట్ర సంఘమున కివ్వవలసిన తిలక్ స్వరాజ్యనిధి ఖాతాబాకీ సొమ్మును చెల్లించవలసియున్నది యీసంఘమువారు కోరుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
16. తిలక్ స్వరాజ్యనిధి: కాకినాడలో జూన్ 11వ తేదీన సమావేశమయి కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు చేసిన తీర్మానము ప్రకారము తిలక్ స్వరాజ్యనిధిని జిల్లాసంఘములవారు వనూలు చేయుటకు వెంటనే తిగుప్రయత్నములను చేయవలసిన దని యీ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
17. గాంధీభూమినిధిగాను వనూలు కాబడిన మొత్తమును రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు బాకీగా తీసికొని కాంగ్రెసు ప్రచారము నిమిత్తము వినియోగించి మహాత్మా గాంధీగారి అంగీకారమును అందుటకు సాందియింపవలసినదిగా బాకీని తీర్చివేయ సవనరనులేదని యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
18. అఖిల భారతదేశమునకు దాను స్వీకరించిన ఆంధ్రులు విరివిగా విరాళముల వసూలవలెనని యీ సభవారు ప్రోత్సహించుచున్నారు. ఆసొమ్మును యాదినవ సుదహరించిన వినియోగములకు సరాసరిగా పంపవలెను.

1. శ్రీ. జమ్నాలాల్ బజాజీగారు, 395. మీరవ్ పైకోడ్లు, కాల్యాణి బొంబాయి.

2. పండిత జనపాల్ లాల్ నెహ్రుగారు 107 హెక్టార్ల కోడ్లు, అలహాబాదు.

సర్వజనాంగీకారము
19. 40 వ దేశీయమహాజన సభకు ఆరవిందభూమి గారిని అధ్యక్షునిగా యీ సభవారు ఎన్నుకొనిరి.

20. దేశబాంధవి దుబ్బాసి సుబ్బయ్యగారికి రాష్ట్ర సంఘ సభ్యులకున్న కార్యనిర్వాహక సంఘ సభ్యులకున్న వచ్చునపుడు ప్రయోజనములకు యివ్వగలదులకు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

సర్వజనాంగీకారము
21, 22. గత జూన్ లోక మెయి నెలలో ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు కాకినాడలో

సమావేశమై అప్పటికే నివారణ విషయమై చేసిన తీర్మానములలో ప్రత్యేక ఉపసంఘమును చేర్చి పని జరిపించుట మంచిదని నమ్ముచు అప్పటికే నివారణకై అప్పటికే వారి వారెవరికిగాని ప్రయోజనములకు నెల వేతనములు, గౌరవభృతులు, పెద్ద సంభావనలు ఇచ్చి ప్రచారము చేయించుట లాభదాయకము కాదని యీసభవారు అభిప్రాయపడుచు అట్టి తీర్మానములను చేయకుండనే తీర్మానించుచు, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారిని బెనుకటి తీర్మానములను సవరింపజేయవలసి కోరుచున్నారు.

భవిషిపాటి సత్యనారాయణగారు ఉపసంహరించుకొనిరి.

23. రాష్ట్రీయ సభలు భారతీయులచే పవిత్రములుగా దలంప బడిన పూర్వీకులయందుగాని, అమావాస్య యందుగాని జరుపగలదులకు యీ సభవారు రద్దీప్రాయపడుచున్నారు.

తీర్మానము ఓడిపోయినది.

(ర) బులుసు సాంబశాస్త్రి, అధ్యక్షులు.

మండపాక రంగయ్యగారు, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శి.

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అపూర్వ గ్రంథము. రసభరితము.

సంపూర్ణ మహాభారత కథనంతయు నెల్లడించు ఉత్తమ నాటకరాజము. నృపుడునుధుర కైలిగ గన్గవచ్చును. అటు పాటలు గూడ గలవు. ప్రదర్శించుటకు చాల అనుకూలమైనది. ఇందు శ్రీ కృష్ణపాత్ర పోషణమునందు రాజ్యశ్రీ ప్రసాద బాసుగ నెల్లడింపబడినది. రాయల్ నైజా 10% కేజీలు, చక్కని ఆచ్చు, చాల అందముగా నుండును. తెలుగు 1-0-0 మూత్రమే.

వలయువా రిటుల గ్రంథకర్తగారిచేర వ్రాయవలెను.

కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగు పండితుడు.

బి. వి. హెచ్. ఎస్. స్కూలు, వేల్పూరేం. (గుంటూరుజిల్లా)

పుర మావీవనులుకు, పోకర పనులకు
సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమానముగ నెన్నెలు, పంపెట్టెలలోటాలు, పలుకరములలోను, పరిమాణము లందును మావీవనులకున్నవి. ఇవిగాక పకలమైనవెండి సామానులు, బంగారు బహుమానపత్రములు, డాబరులు, సాదాఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వురాగములు చెక్కిన ఉంగరములుగూడ నున్నవి. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికిపూచి నిచ్చెదము. యిదివరలో మావీవ చేరముచేయనివారు ఒకదాని చేయగోరెదము.

172 పుటులగల విశిష్టమయిన శ్యాటలూగు రు. 1-0-0.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుస్వామిశెట్టికంపెనీ

నగలవ ర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మాత్రకోత వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యూరిసోల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పుక నిజముగా కుదురును

9 మేము 12 కాకనల్లు ఉపయోగించిన చాలు

అన్ని వయసు పుట్టినందు, యితర దుకాణములందు విశ్రేణిమునకు కొరకును

(సాఫ్ట్ గ్రూ కాలెన్సినాను ఈ దిగువ వినియోగమున వ్రాయవలెను.

C. T. Hart & Co. 46, Singareddy Street, Triplicane, Madras

శ్రీ కృష్ణ జన్మాష్టమి నాటికి

భగవంతుని పూజచేయుటకై చొక్కపువెండిలో తయారు చేయబడిన శ్రీ కృష్ణవిగ్రహములు:

వెల 1 కి 0-14-0,
2-0-0, 3-8-0,
5-0-0.

వి నాయక చతుర్థి నాటికి

వెండి వినాయక విగ్రహములు:—

ప్రభావతీలిఖ ద్దు 2-0-0,
3-8-0, 5-0-0.
ప్రభావతీలిఖ ద్దు 6-0-0,
10-0-0, 15-0-0.

తెలిగ్రాం: "జయలక్ష్మి" బెంగళూరు.

వలయువారు తక్షణము వ్రాయుడు.

ఇండియన్ జ్యూయలరీ మార్కు, నగరపేట, పోస్టుబాక్సు, 2, సెం 40. బెంగళూరుసిటీ.

త మా పా లు (ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకము)

ట్రాముబండ్లు

మొదటి ప్రయాణికుడు :— ట్రాంబండ్లు ఆగవలెను, నెమ్మదిగా పోవలయును అని చెప్పినట్లుంటే అక్కడక్కడ నోటీసులు ఉన్నాయి. ఆగవలెనా, పోవలెనా, పోతున్నప్పుడు ఆగవలెనా అని నాకు సందేహం కలిగింది.

రెండో ప్రయాణికుడు :— నీకేకాదు, ట్రాంబండ్లకు కూడా అదే సందేహం కలదు. అందుకని వాండ్లు పూర్తిగా ఆపను ఆపరు, పోనూ పోనియ్యరు. ప్రయాణించేసేవాండ్లు బండి ఆగిందనుకొని దిగబోయి, కింద పడుతుంటారు. దారిన పోయ్యేవాండ్లకిది ఒక విశేషం.

పోట్లాట

భార్య చనిపోతే, మోసుకొనిపోతుంటి. భర్త కూడా పోతుంటి. వెంటబోయ్యేవాళ్ళు భర్తను ఓదారుస్తుంటి. భర్త (ఏడుస్తూ)-ఇన్నాళ్ళకూ ఇవ్వాలి ఒక్కరోజు, నేను నా భార్య పోట్లాడకుండా వున్నది.

ఫోటో

ఎల్లయ్య :— నా ఫోటో బాగాలేదని నా స్నేహితుడు ఎక్కిరించాడు. ఇట్లా పాడుచేస్తావని నేను అనుకోలేదు.

ఫోటోగ్రాఫర్—మీరు పారబాటుపడ్డారు. మీరు అందవికారంగా ఉన్నారని చెప్పలేక, మీ స్నేహితుడు అట్లా చెప్పివుంటాడు.

ఏడుపు

ఒకడు—నీవు ఎందుకయ్యా ఏడుస్తావు? బంధువులందరు ఊరుకుంటే, నీకుండుకు దుఃఖం?

మరియొకడు—అందుకనే.

రోగం

వైద్యుడు—నిన్ను అభినందిస్తున్నాను.

రోగి—అయితే, నాకు నయమయిందన్నమాటే.

వైద్యుడు—కాదు, కాదు. నీకు వచ్చినరోగం అపూర్వమయినది. అందుచేత యీరోగాన్ని నీ పేరుతో పిలవడానికి నిశ్చయించాం.

మార్పు

స్నేహితుడు—నీవు ఇకమీద చుట్టతాగకూడదు. నీ జీవితం మారిపోవలెనని డాక్టరు చెప్పాడు.

రోగి—నాకు తెలుసును. అందుకనే, తేపటినుంచి డాక్టరును మారుస్తున్నాను.

క్రాపు

మంగలి—మీకు ఏమైనా క్రాపు కావాలి నండి?

పిల్లవాడు—మానాయన తల మోస్తరుగా, మధ్య నున్నగా ఉండాలి.

లేపుట

ఒకడు—నిన్ను ఎప్పుడు పిలవనున్నావు?

స్నేహితుడు—నేను సామాన్యంగా పొద్దన ఆరుగంటల కల్లా తప్పక లేస్తాను. ఒకవేళ లేవకపోతే, పది నిమిషాలు ముందుగా లేపండి.

చేపలు

వైద్యుడు—నీ మెదడు బొత్తిగా చెడిపోయింది. రోగాని కదేకారణం. చేపలు తింటే మెదడుకు బలం వస్తుంది.

రోగి—ఎటువంటి చేపలు తిననున్నాను?

వైద్యుడు—సామాన్యపు చేపలు సరిపోవు. తిమింగిలం కావాలి.

బూట్లు

కొనేవాడు—ఈ బూట్లుతోడు చాలాకాలం ఉంటుందా అంది?

వర్తకుడు—అందుకు అభ్యంతరం మేమి! ఇక్కడ బూట్లు కొన్నవాండ్రెవరూ మళ్ళీ ఇంకోజోడు కొనడానికి రాలేదు.

పెండ్లి

ఒకరు—నేను ఆమెను పెండ్లిచేసుకునేవాడినే, కాని ఆమె ఒక్కమాట అన్నది. అంతటితో నాకు మనసు విరిగి పోయింది.

రెండోవాడు—పాపం, ఆమె ఏమన్నది?

ఒకడు—నిన్ను పెండ్లి చేసుకొనన్నది.

ఫలం

ప్రశ్న—నీతోకూడా పని చేసేవాడు కనపడడం లేదేమి!

మంగలి—వాడిని తీసివేసానండి. ఒక పెద్దమనిషి కత్తి తీసుకువచ్చి సూరిపెట్టుమంటే, వాడు పదును వచ్చేటట్టు సూరిపెట్టాడు. అప్పటినుంచి ఆ పెద్దమనిషి స్వంతంగానే తువరం చేసుకోవడంచేత నాకు నష్టం గలిగింది.

మంచు

బాలుడు—నాన్నా, ఇవ్వాలి మంచు కొనిపెట్టు. సోదాలో వేసుకొని తాగుతాను.

తండ్రి—ఈరోజు చాలా చలిగా ఉంది. జబ్బుచేస్తుంది.

వద్దు. బాలుడు—పోనీ, చొక్కా తొడుగుకొని, బట్ట కప్పకొని తాగుతాతే.

తొందర

చెన్నపట్నం మ్యూజియం చూడడానికి, నలుగురు వల్లెటూరివారు బయలుదేరిరి.

మ్యూజియంమాస్తా—ఆరు గంటలకూ ఇక అరగంట మాత్రం ఉన్నది. ఆపివెళ్ళు తలుపులు మూసి వేస్తారు.

గ్రామస్థులు—అయితే, మాలో యిద్దరం ఒక రైపు చూస్తాము. ఇద్దరు యింకోరైపు చూసివస్తారు. ఈవిధంగా అంతా అరగంటలో పూర్తిచేస్తాము లెండి.

రాయి

పొరుగువాడు—ఏమండీ, మీపిల్లవాడు రాళ్ళు విసిరి వేస్తున్నాడు. నాకు ఒకటి తగిలింది, ఏమి చెయ్యమన్నాడు?

తండ్రి—వైద్యాన్ని పిలిపించి చూడకపోయాడా?

ఆముదం

పిల్లవాడు—నేను ఆముదం పుచ్చుకొనే టప్పుడల్లా, మాఅమ్మ నాపెట్టులో కానీ వేసుంటుంది.

మరియొకడు—పెట్టె నిండితే ఏమి చేస్తుంది?

పిల్లవాడు—ఆ డబ్బులుపెట్టి ఆముదంనీసా కొంటుంది.

సాక్ష్యం

మేజిస్ట్రేటు :— నీ భార్య చెప్పిన సాక్ష్యం నేను నమ్మును.

మద్దయి :—మీఅభిప్రాయం ఎట్లావున్నా నేనుమాత్రం నమ్మక లేవదు.

వాదం

ఒకడు :— నీ భార్యాను నమ్మించడానికి, అన్ని కారణాలు ఉపయోగించావా?

మరియొకడు :—ఆహా. ఇంట్లో ఒక్క గట్టి కుండ అయినా నిలువలేదు.

రొట్టె

తల్లి :— ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు?

బాలుడు :— రొట్టె ఏమీ బాగాలేదు.

తల్లి :— అయితే తినబోకు.

బాలుడు :— ఇండాకనే అంతా తినవేశాను.

సలహా

ఒకడు :— ఈ కాలంలో సలహాలెల్ల ఏమీ లాభం లేదు.

మరియొకడు :— ఎందుచేత?

ఒకడు :— సలహా కావలసిన వాండ్లు అసలే వినిపించుకోరు. అక్కరలేని వాండ్లకు అవసరమే లేదు.

పెళ్లి

స్నేహితుడు—మీ అబ్బాయికి పెండ్లి అవుతుందని విన్నాను. ఇక హాయిగా వుంటాడని తెలుస్తాను.

తండ్రి—అందుకు ఆక్షేపం ఏమిటి? వాడు యాదానికి వెళ్లిగూడ, ఏమీ డబ్బు తగలకుండా తప్పించుకుని వచ్చాడు.

చుట్ట

కొడుకు—గొప్పవాండ్లందరూ చుట్ట తాగినట్టుగా మా పుస్తకాలలో ఉంది.

తండ్రి—నీవు గొప్పవాడవయిందాకా చుట్ట కాల్చడం మానివెయ్యి. ఆపివెళ్ళు చూతాం.

డబ్బు

మామ—పెండ్లియినప్పుడు, నీవద్ద ఇరవై వేల రూపాయిలున్నాయి అంటివే. ఇప్పుడేమయినవి?

అల్లుడు—నేను అట్లా చెప్పలేదు. కావల్సి ఇరవై వేలు తేగలవని చెప్పాను. అట్లా చేస్తే, యీపాటికి ఖయిదులో ఉండేవాడినే.

పితాపురము

(ఒకవిలేఖరి)

శ్రీ శ్రీ పూర్ణ రాజుగారు

ఈయన పితాపురము, తుని, నవ్యాను, సంస్థానముల యందు క్రమముగా పనిచేసి మెప్పుకొందిన సత్పురుషుడు. ప్రాచీనకాలపు విడితోమ్మలు పరీక్షను మాత్రము పూర్తిచేసిన, రివిన్యూపద్ధతులు బాగుగ తెలిసిన యనుభవశాలి. ఈయన యందు వధ్యానురాజిగారికి మిక్కిలి గౌరవము, నమ్మక ముండుటచే, 1911 సం॥రము ఢిల్లీ దర్బారునకుఁ దను ప్రతినధిగ రాజుగారి నే పంపియింపిరి. రైతులకు ధైర్యమునకుఁ గలిగిన తగాయిదాలలో, నీయన నూటికి 90 తగాయిదాలను కోర్టునకెక్కకుండుగ పైసలు చేయుచుండు వారగుటచే, నభయాల మెప్పువకుఁ బాత్రులగుచుండువారు. ఈయన కుటుంబము చాల పెద్దదగుట చేతను అన్నదాతయగుటచేతను, వధ్యాను సంస్థానపు నూపర్వై జరీ యుద్ద్యోగమువలన నచ్చు రూ 125-0-0 నెల జేతము చాలక చిక్కుపడుచుండువారు. ఈసంగతినిఁ దెలిసి రాజిగారు చాల సహాయముఁ జేయుచుండువారట. అట్టి యీ యుదార పురుషుడు రాచపుండుచే గత పక్షములో పితాపురమున తమ 45 యేట స్వగృహములెరి.

అనాధశిష్యము

ఈనడుమను వర్షాతిశయముచే నీళ్ళ కొట్ల పోగినవి. ఏయడవినుండి వచ్చుచునో, యేటిలోఁ బడి ప్రాణము విడిచిన యొకయౌవవికశ్రీ కాలవలద్వారా పితాపురపు “చెలుకుల కాలవ”లోనికొట్టుకొనివచ్చినది. ఆశిష్యుని చిటపం చాయితీ చేయించి పోలీసువారు ఖననముచేయించిరి. ఆశిష్యును జూడగా 70, 80 మైళ్ళనుండి కొట్టుకొనివచ్చినట్లులఁ గాన్పించును. మిక్కిలి మెరకయగు పితాపురమున కెప్పుడును మనుష్యులు కొట్టుకొని రాలేదని వింతగ చెప్పకొనిరి.

మురుగు నపుము

ఈ వత్సర మిశాలాకాలో వర్షాతిశయవినయమున, నపుము విశేషముగా కలిగినది. గొల్లప్రోలు భోగాపురములలో 20 వేల యకరము లెందుకు పనికిరాని నీటియందున్నవట. నేడకుడ విశేషముగా వర్షించుచున్నది. గతయేడు సం॥రము లగావృప్తి చేతను, ఇప్పుడతి వృష్టిచేతను కలిగిన యాముమునకు, రైతులు మిగుల దిగులాందుచున్నారు.

తాలూకా బోర్డు

ఈనెల 8 తేదీని తాలూకాబోర్డు మీటింగులో (1) కోకా సుబ్బారావు నాయుడుగారు (2) నడకుపటి సీతారామయ్యగారు (3) సముద్రాల భాష్యకాచార్యులు గారు డిప్యూటీ బోర్డున కెన్నుకొనబడిరి. ఈతాలూకా బోర్డువారి యాధిపత్యమున 8 లోకల్ ఫండు ఆసుపత్రులు కలవు. బోర్డారాయము 27 వేల రూపాయలలో 17 వేల యాసుపత్రులకే యుపయోగముటచే విద్య, యారోగ్యము, రోడ్లు వగయిరాలకు ఖర్చుచేయుటకు ద్రవ్యము చాలనందున బోర్డువారు గవర్నమెంటు లెగిన ద్రవ్య సహాయము చేసినగాని యాసుపత్రులను నిర్వహింపలేమని తీర్మానించుకొనిరి.

మహారాజావారి విద్యాదానములు

పితాపుర హైస్కూలు కాకినాడ కాలేజీలు మహారాజావారి స్వపరిపాలనలోనివేను. వైరెండుస్కూళ్ళయందు పెక్కుండు విద్యార్థులు శ్రీ మహారాజావారి ద్రవ్యసహాయముచే చదువుకొనుచున్నారు. ఇదిగాక యీసం॥రము ఇతర కాలేజీలలో ఇంటర్మీడియేట్, బి. ఏ. క్లాసులలోఁ జదువుకొను బీదవిద్యార్థులకు రూ 8 వేల రూపాయలవరకు స్కాలర్ షిప్పుల నిచ్చియున్నారు. ఇదిగాక పితాపురపు హైస్కూలునందు 40 మంది బీదలకు కలమ వారిపిల్లల కవితముగ నన్ననస్రములనిచ్చి చదువు చెప్పించుచున్నారు.

పంచమ విద్యార్థులను గరించి యిదివరలో తెలిసియే యున్నది.

అస్సాము శాసనసభ

పిలాంగు, ఆగష్టు 10 :— అస్సాము శాసనసభ సెప్టెంబరు 7వ తేదీని ప్రారంభించి యొకవారము జరుగును. (ఆ. ప్రె.)

గవర్నరుకు సన్మానము

యోట్టూరు, ఆగష్టు 10 :— జిల్లాసభ వారు సాధారణ సమావేశము గావించి, మధ్యరాష్ట్రముల గవర్నరు సర్ మాంటాగు బట్లరుగారు సంచారముచేయుచు తమవట్టణమునకు వచ్చినపుడు వారిని సత్కరించుటకు నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

40-వ దేశీయమహాసభ

డా|| మురారీలాలుగారి రాష్ట్రసంఘాధ్యక్షులు

కాన్పూరు, ఆగస్టు 10:— నిన్న రాత్రి యాభ్యవసంఘ సభ జరిగెను. లక్ష్మీ, అలహాబాదు మొదలగు స్థలములనుండి సభ్యులు వచ్చిరి. అధ్యక్షుని నిర్ణయమును నిలిపియుంచుటకు గొండులు కొరికిరి. కాని యది సాగక వెంటనే యెన్నుకొనుట ప్రారంభించిరి. డా|| మురారీలాలుగారి రాష్ట్రాధ్యక్షులుగను, పండిత గణేశశంకర విద్యార్థి ప్రధానకార్యదర్శిగను, రాఫీ అహమదుకి దమో, పల్లెములుగార్లు సంయుక్త కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనఁ బడిరి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, భగవాన్దాసు, పురుషోత్తమదాసు టాండను, సేతోషియోపిలేషిగుప్త, చాదరా పుఖోలీ గుజామాను సాహెబు, పండిత జ్యోతహరిలాలు నెహ్రూ గోవింద వల్లభపంతులుగారి ధ్వజాధ్యక్షులుగ నెన్నుకొనఁబడిరి. రాష్ట్రముందంతయు గల ప్రముఖులను జీర్ణి కార్యనిర్వాహకసంఘ మింకను జేర్చుకొను నధికారముతో, నేర్పఱుపఁబడెను. అనంతర మగు నితర సభ్యులు కూడ నేర్పరు పఁబడెను. డా|| మురారీలాలుగారి కలక్షరూపాయిలు ప్రోవుచేయ నూహించుచున్నారు. రు 15,000 లప్పుడే చందావేయఁబడినది. వారణాసివారేడువేల రూప్యములు ప్రోవుచేయ నిశ్చయించిరి. అలిఖరు, శీతాపురము, జలాలాబాద్ లైచ్చికి నేవకులను బంపిరి. ఇంతవఱకు 250 మంది సభ్యులు చేరిరి. ఇతరజిల్లాలకూడ ననుసరించుచున్నది. చాలమంది కొద్దిరోజులలో చేరవచ్చును, దేశీయమహాసభా ఫలనిర్ణయ మింకనుగా లేదు. కార్యనిర్వాహకసభా కాలమును చాల యాత్సహము గన్నది. క్రొత్తగా నేర్పఱుపఁబడిన సంయుక్త కార్యదర్శియగు రాఫీవోయిగారు సభాసమయమునకు రెండు నెలలకుముందే వచ్చి పని ప్రారంభింతురు. (అ.ప్రె.)

జైమైద్వారనందు మహాత్ముడు

మహాత్ము సత్యత్వాహముగ నత్కరించుట

కూలీలకు మహాత్ముని హితోపదేశము

జైమైద్వార, ఆగస్టు:—10 కుమారు 20,000 మంది యాంగ్లేయులు, హిందువులుకూడిన సభయందు మహాత్ముని ఖడ్గదరనందు హిందీ భాషలో నచ్చొత్తించి తాతాకంపెనీ వారి యంత్రములలో నే తయారుచేయఁబడిన యుక్తపేటికలో నొక సన్మానపత్రమును సమర్పించిరి. దానితో కూడ రు 5,000 లు సమర్పింపబడెను. ఇంకను స్థానికసంఘము లనేకములు చిన్నచిన్న ముద్రపులను గట్టిరి. కొంతకాలములో మఱిల నొకవిరాళమును మహాత్మునికి సమర్పింతుమనిరి.

మహాత్ముడు దానికి సమాధానమిచ్చు కార్మికసంఘము నేర్పఱుచుటకు, జీతమునుండి వారి చందాలను వసూలుచేయుచుండుటకు పండిత జహారిలాలు నెహ్రూ, యాంగ్లాడుసు గార్లు సమక్షమున కంపెనీ ప్రధానవ్యవహారయగు ఆర్.డి. తాతాగారింగీకరించిరియు, నితరవ్యవహారల యంగీకారముపై యిది వఱకు పనినుండి తొలగించఁబడిన జి. నేతిగారిని, వాటినుండియు కార్మికసంఘమునకు గౌరవకార్యదర్శిగ పనిజేయుచున్న యెన్నుకొనిగారిని మఱిల పనియందుంచుకొనుట కంగీకరించిరియుఁ బరిశీలి. దీనితో కార్మికులకు నధికారులకుండు మనస్ఫర్థుల పోవుననియు, బరస్పరాభ్యుదయము చేకూర్చుననియు, తాతాగారును మహాత్ముడుకూడ నాసించుచున్నారు.

కార్మికులకు హితోపదేశ మొనరించుచు మహాత్ముడు కార్మికులందు నెక్కువగనుండు దోషములు రెండు కలననియు వాటిని బొగొట్టుకొనఁ బ్రయత్నించినగాని, వారిస్థితి బాగు పడవనియు నుడివిరి. త్రాగుడుమానలయను. పరశ్రీలను మాతృభాషమున జూడవలయును. ఈరెండు నలవడకేసికొననిచో, వారు బాగుపడరని పరిశీలి.

మహాత్ముడు కలకత్తాకు బయలుదేరినను. కార్మికులందఱు సత్యత్వాహమును జూపిరి. (అ.ప్రె.)

ఒక అచ్చు ఆఫీసు కావలెను

మేము “శ్రీ భుజంగరాష్ట్రాధ్యక్షుల” యనుపేర నొక ముద్రాక్షరకల ఫాపింపవలసి యున్నాము. (నెకెండుహండ్) డెన్యుక్స్విఫ్తయిన్ ప్రెసుతో నున్న ఆఫీసు అమృతలనిగవారు నూకు తెలియజేయవలెను.

పొన్నాడ పేరయ్య అందు సన్ను, తాళ్లకేపు, గోదావరిజిల్లా.

శ్రీ|| శే|| సురేంద్ర నాథ బెనర్జీగారు

కలకత్తాకార్యరేషనువారి ప్రశంస

కలకత్తా ఆగస్టు 10:—కలకత్తా కార్యరేషనువారు ప్రత్యేక సభ గా వించి సురేంద్ర నాథ మరణమున కవిశివచారమునందు తీర్మానించిరి. మేయరుప న్యసించుచు, భారతజాతిని దిద్దినమహానాయకుడనియు, ప్రస్తుతభారతీయాశయవృక్షమునకు బీజములను నాటిసమహానుభావుడనియు, బ్రశంసించెను. కలకత్తానధికముగ ప్రేమించెననియు, 23 వత్సరములు కమిషనరుగానుండి యత్యద్భుతముగనేవఁ జేసె ననియుఁగూడ నుడివెను.

సంస్మృతి తీర్మానమిట్లున్నది. “సురేంద్రనాథుని జేశ భక్తి 50 వత్సరములకు మించిన జేశసేవ, భారతీయభ్యుదయ మందలనీకెగల విశ్వాసము, కృతజ్ఞతగల జాతిచే పురుషాంతరములవరకు జ్ఞాపకమందులచుకొందురు. ఈ పురపాలకసంఘపు నాయకుడు స్థానికస్వపరిపాలనమున కతఁడుపడినశ్రమలు, కలకత్తాకమిషనరుగానుండి చేసినసేవ, పురపాలకసంఘముతరపు న శాసనసభ్యుడుగానుండి చేసినసేవ, 1898లో పురపాలనా స్వాతంత్ర్యనిరోధకశాసనమున కతఁడు చేసిన తీవ్రధిక్కరణము, 25 సంవత్సరములకు పిమ్మట నతఁడందినజయమును విశ్వాసముతో జ్ఞప్తీయం దుంచుకొనుచున్నారు. ప్రస్తుతము కలకత్తా పురపాలనమందున్న స్వాతంత్ర్య సంపాదనమున కతఁడే కారకుఁ డని పురపాలకసంఘము గ్రహించుచు కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచున్నారు.

లాహోరుపౌరుల సంతాపము

లాహోరు, ఆగస్టు 10:—నేటిరాత్రి సురేంద్రుని మరణమునకై వగచుచు బ్రాహ్మ భవనమందు లాలాబజవతి రాయగారి యధ్యక్షతక్రింద సభజేసిరి. దేశభక్తుడు దేశీయ మహాసభా నిర్వాహ భారతజాభ్యుదయమందు విశ్వసించి 50 వత్సరములు వుండిన సేవనీడరుండు పోయెనని విచారించుచు వారి యాత్మీయులకు సానుభూతి జూపుచు తీర్మానించిరి. సభ్యులందఱేకులు శ్రీ|| శే|| లను బ్రశంసించిరి. (అ.ప్రె.)

ప్రభుత్వ వైద్యవిధానము

మేజరు ఫోస్టాగారి విమర్శనములు

పాశ్చాత్య వైద్యసహాయము

గ్రామస్థులకు లాభకారికాజాలదు

కలకత్తా, ఆగస్టు 10—వై. యం. సి. ఎ. యం దొక సమావేశమందు నేడు ప్రసంగించుచు ప్రస్తుతముగల వైద్యసహాయము గ్రామస్థులకు మిక్కిలి లాభకారిక లేకున్నదనియు, తగినంత సహాయము వారికి దొరుకుటలేదనియు మేజరు ఆర్. యం. ఫోస్టే, ఐ. యం. ఎస్. గారు నుడివిరి. పట్టణములందుకంటె పల్లెలం దీయిబ్బంది విస్తారముగ గలదు. బెంగాలునందు జనాభా 46,000,000 లు గలదు. కాని 8927 రిజిస్టరుగాబడిన వైద్యులు మాత్రమేగలరు. అనగా 11450 మందికి ఒక్కవైద్యుడుగలడు. వైద్యసహాయముయొక్క బరువంతయు దొరతనముమీద బడుచున్నది. బొంబాయి, కలకత్తా, మదరాసు మొదలగు పెద్ద పట్టణములందు దప్ప స్వతంత్రవైద్యశాల తప్పటకుగల వేయించు బాల్యావస్థయందున్నది. పల్లెటూరులయందు చాలినంత వైద్యసహాయము యెంతమాత్రమును లభించుటలేదు. గుణమును, శలమును యిచ్చు పాశ్చాత్యవైద్యులు చాల కనన్యాయముతో గూడి నది. వ్యయ భారము నెల దాని ఉపయోగము పల్లెటూరు ప్రజల సంక్షేమము దుష్కరముగ నున్నది.

దేశీయవిధానము ప్రోత్సహపరచవలయును

నేరుగానానకాలింభించుటయు, అందుకారకు వైద్యవిద్య వ్యాపించుటయు శాశ్వతము. ఈ సమస్య యిట్టి విధానమే బరిపూర్ణము చేయగలదు. దేశీయవిధానమునందు వైద్యుల తరీఫీదు చేసి, వారలు స్వతంత్రవైద్యులుగా నుండుటకు ప్రోత్సహము సంగవలయును. గ్రామములందు వైద్యులు నివసించి పల్లెటూరి ప్రజలకు వైద్యోప చారమును గావించుటకు దొరతనము భవ సహాయము చేయవలయును. ఈ రీతిని రాష్ట్రప్రభుత్వమునకు న వైద్యులకును హితున్న శాఖకును పరస్పర సహకారము ప్రజలవలయును. (అ.ప్రె.)

బర్తా జాతీయ సంఘసభ

వెంటనే పరిపాలనమందు మార్పులు చేయఁగోరుట

రంగూను, ఆగస్టు 10:—బర్తా జాతీయపక్ష సభ జరిగెను. చాలమంది పక్షశాసనసభ్యులును, పక్షమునకు జేరిన యిరువురు మంత్రులును వచ్చిరి. సభాధ్యక్షులపక్ష నాయకుఁ డగు, శాసనసభాపాధ్యక్షుఁడు నగు డా|| బాపిగారు వహించిరి. పక్షము ప్రస్తుతము తామవలించుపద్ధతినీ యవలించుటకు నిశ్చయించిరి. ప్రస్తుతమున్న ప్రత్యేకశాఖలనుగూడ దత్తశాఖలకు మార్పుటకును (విదేశ, రక్షణసంస్థలు రెండునుగాక మిగత వన్నయును) రాష్ట్రానుకూలమును సద్గుణులపై బర్తాసర్వీసుద్యోగములను నిర్ణయించుకొనుట కంగీకరించుటకును గోరిరి. ఆర్థిక విషయమునను, రాజకీయవిషయమునను భారతదేశమునుండి వేటుగానుండుటయే పక్షాభిప్రాయముల క్రింద స్వీకరించిరి. బర్తాన్ హెడ్డు ప్రభువు యుపన్యాసమును నిరసించిరి. బర్మీయులను సైన్యములనుండి వెలివేయుటకూడ నాక్షేపించిరి. (అ.ప్రె.)

రైలు దారుణముగు దోపిడి

లక్నో, ఆగస్టు 10:—కీరోరైలు దోపిడివిషయమున పోలీసువారి పరిశోధనప్రకార విట్లు తెలియుచున్నది. నిన్న వ్రానినట్లు గార్లుబండిలో గాక, వాటియొక రెండవతరగతి బండిలోని యపాయపుతీగను లాగి రైలునాపిరి. ఇద్దఱుగాక యొకరే మరణించిరి. గాయపడిన వారిరువురు బ్రద్దులు కొట్టఁబడిన భనపు పెట్టెలు, శవము, మొదలగువాటిని పోలీసు నూపరింపెంజెంటు పశేపముకొనెను. పోలీసువారు విశ్వప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. కొంతమంది వెంటనే నిర్బంధింపఁబడవచ్చునని యూహింపఁబడుచున్నది. (అ.ప్రె.)

ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు సంపాదకత్వము

చింతామణిగారేల వదలుకొనిరి

అలహాబాదు, ఆగస్టు 11:—తాను యిండియన్ డెయిలీ మెయిలుపత్రికా సంపాదకత్వము కేల వదలుకొనెనో చింతామణిగారే స్వయముగ ప్రయత్నించిరి. నాకును పత్రికా యజమానికిని బొంబాయిలో యంత్రములందు కార్మికుల భృత్యము లెగ్గించుటనుగూర్చి భేదాభిప్రాయము వొడమెను. అట్టి ప్రముఖవిషయమున భేదాభిప్రాయము గలిగినప్పుడు నేను రాజీనామానిచ్చుట కొంతకాలము పోయినపిమ్మట తప్పక యవసరమగును. ఇంతలోరజులో వచ్చివేయుట కితిర సాంతకారణములు కలవు. నన్నుగూర్చి యంతగా ప్రశంసించుటకు తగినవి విశ్వసించుచున్నాను.” (అ.ప్రె.)

స్వధర్మప్రకాశిని మతవిషయక మాసపత్రిక

సం|| చందా 2 రూ

సాంపిలు కాఫి ఉచితముగా పంపబడును

భక్తిరసప్రధాన దేశతా స్తోత్రములు, చాటుశ్లోకములు, పద్యములు, టీక తాత్పర్యములతోడను, పారాణిక, సాంఘిక కథలు మున్నగునవి సులభతైలో ప్రకటింప బడుచుండును.

“ఆర్యులు మధ్యాహ్నమునందుండి ఇండియాకు వచ్చిరి” అని పాతశాలలయందు బోధింపబడుచున్న అపసిద్ధాంతమును ఖండించుచు ప్రాచ్య, ప్రాశ్చాత్య, శాస్త్ర, పండితాభిప్రాయాదాహరణ పూర్వకముగ నేపథ్యము” యనుపేర ఉపన్యాసమాసాని యొగు ప్రయోగపబడుచున్నది.

పత్రిక చందాదారులకు సంస్కృతాంగ్రంగములకే కములు తక్కువ నెలల కివ్వబడును.

ఆంధ్రాక్షరముద్రిత సంస్కృత పురాణములు

ఆశ్వీయ పురాణము 8-0-0, మత్స్యపురాణము 7-0-0, లింగపురాణము 5-0-0, వార్యపురాణము 4-8-0, కలికి పురాణము 0-8-0.

5 పురాణములు ఒకపర్యాయముగ పై న 22 రూపాయలకు ఇవ్వగలము.

మానేజరు స్వధర్మప్రకాశిని, బృందావనము-కీలోపాకోపాక్షు, మదరాసు.

నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి నిర్వాణము

(స్వ కీ య వి లే ఖ రి)

కాకినాడపౌరుల విచారము

కాకినాడ, ఆగస్టు 9:—నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి నిర్వాణవార్త శుక్రవారమునాటి వార్తాపత్రికలలో ముఖ్యముగా పాఠకులకు తెలియజేయబడినది. భారత జాతీయతానిర్వాహక పరమ పదవిని వహించిన అతడు సంతాపభరితుడై, తమ విచారమును వెల్లడించుటకు నగర కార్యకర్తల సంఘ యజమాన్యమున పురమందిరమున నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు గుబ్బారావు బి.ఎ. బి.ఎల్. గారి (స్వరాజ్యపార్టీ కార్యదర్శి) యధ్యక్షత క్రింద బహిరంగసభ జరుపబడెను. కొందఱు పంచములు గూడ సభకు వచ్చిరి. సురేంద్రనాథ్ గారి అఖండదేశసేవ కొనియాడబడెను. జాతీయదేశమునకు మూల పురుషుడని నొక్కి చెప్పబడెను. ఈ క్రిందితీర్మానమును ఏక గ్రీవముగా సభవారందఱు లేచి ఆమోదించిరి:—

“భారత దేశ జాతీయతా నిర్వాణమునకు పునాదులను వైచివ నాయక శిఖామణులలో నొకరును, భారత దేశ మహా పక్షంలో నగ్రగణ్యులును అను నర్ సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారి నిర్వాణమునకు కాకినాడపౌరులు తమ విచారమును వెల్లడించుచు వారి కుటుంబమునకు తమసానుభూతిని తెలియజేయుచు న్నారు.”

అధ్యక్షుడు

సభాధ్యక్షుడు తమ ప్రారంభోపన్యాసమున బెనర్జీగారిని గూర్చి తెలియనివారెవరు నుండరనియు అట్టి మహామహుని నిర్వాణము చాల ఆకస్మికముగ వచ్చినదనియు తెలియజేయుచు ఆతని చరిత్రను సంగ్రహించి చెప్పిరి. బెనర్జీగారు సర్వజనానురంజకుడై వంగదేశ విభజనకాలములో మండేడివా రనియు, కొన్నివారములక్రిందట దేశబంధు దాస్ గారి నిర్వాణమునగూర్చి “కాపిటల్” పత్రిక వ్రాయుచు వంగదేశ విభజనకాలములో బెనర్జీగారు గొప్ప ఉన్నతగౌరవమును పొందుచు ప్రజానురంజకుడై యుండెడివారనియు అప్పుడే యాయన నిర్వాణము జరిగియుండినదెడల ఉన్నతక్రియందు పోయినవాడై దేశ మంతయును విశేషమర్యాద ముపించి యుండి యుండుననుచు వ్రాసెననియు, రెండు నెలలక్రిందట బెనర్జీ గాంధీగార్ల సంభాషణలో తాను మంచిఅలవాట్లు కలిగియుండుటచేతనే యంతపటుత్వము గల్గియుంటి ననియు, క్రమప్రకారము రాత్రి 9 గంటలకు కలకత్తాలో నుండిపోకుండా చివరలెలులలోనైనను భారత్మయుకు తన యింటికి తేరదేవాడననియు సురేంద్రనాథ్ గారు చెప్పిరినియు, అట్టి సందర్భములలో యాయన మరణించుట అనుకొననిదియు ఆకస్మికమనియు అధ్యక్షులు నుడివిరి. సురేంద్రనాథ్ గారు రెండవ కార్యక్రమ మొదలు చివర కార్యక్రమలకు తప్ప ప్రతికార్యక్రమకు వరుసగా వచ్చుచుండేవారనియు, ఆయనను తాను 1908 వ సంవత్సరములో ప్రథమమున చూచుట తటస్థించెననియు, తాను బి. ఏ. చదువుచుండగా తనను కార్యక్రమ చాలంటియరుగా నెన్నుకొనినప్పుడు సురేంద్రనాథ్ గారికి తాను సేవచేయుభాగ్యము లభించె ననియు, ఆయన యెప్పుడును దేశ దాస్య విముక్తికై పాడుపడి ఈ దేశమనందును, ఇంగ్లండుదేశ మనందును ప్రచారముజేసియు దిప్యశ్శేషకాగా వెళ్ళియు పని చేసిననియు, కార్యక్రమయొక్క అభిప్రాయమును ఆకర్షణీయముగా ప్రకృతికరించిననియు, ఇంకను ఆయన ప్రయత్నములకు గల్గిన ఫలితములను చెప్పిరి. “నేను బ్రతియున్నట్లయితే వంగ దేశవిభజనమును రద్దుపరపించెదను” అని చెప్పినవాక్యమును సురేంద్రనాథ్ చెప్పియుకొనెను. ఆయన వ్రాసికొన్నట్లుగా ఆయనజీవితము అర్థతాపద్రుమనని అధ్యక్షులు చెప్పిరి.

చి. ల. నరసింహాచార్యగారు

శ్రీయుత చిలకమట్టి లక్ష్మీ నరసింహాచార్య బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు చక్కని యాంగ్లమున సురేంద్రనాథుని జీవిత చరిత్రను తెలుపుచు ఉపన్యసించిరి. మేక్స్ వీయర్ మహాకవి చెప్పినట్లు ఒకరు చనిపోయినప్పుడు వారి మంచికార్యములు మరుగుపడును అనియు వారి చెడుగు జీవించియుండుననియు యిది పాశ్చాత్యభావమనియు, హైందవభావము ఒకరు మరణించినప్పుడు వారు చేసిన మంచియే గణించవలెననియు, అందువలన సురేంద్రనాథ్ గారి జీవితమునందలి మంచి ఆచరణలనే స్వీకరింప

వలెననియు, నిద్రపోవుదున్న హిందూ దేశమును యీ సింహాశీరము లేపినదనియు, ఉపన్యాసకుడు చెప్పెను.

“To England we look for inspiration and guidance, to England we look for sympathy, from England must come the crowning mandate which will enfranchise our people, England is our political guide and moral preceptor”

అని 1895 సంవత్సరములో పూనాదేశీయ మహాజన సభలో నుడివిన వాక్యములకు ఈ క్రింది ఆచరణపూర్వకమైన అర్థమును తీసికొనవలసినదని చెప్పిరి. స్వతంత్రత కల్గిన ఇంగ్లండు దేశముయొక్క ఉత్సాహమును మార్గమును అనులంబింప వలసినదనియు, ఇంగ్లండు ఎట్టిసానుభూతి వలంబించునో అట్టి మార్గమును అనులంబింప నలయు ననియు, ఇంగ్లండువా రెట్టి సాన్స్ తంత్రము ను భవించుచు న్నారు. సిద్ధాంతము నువ ప్రజలకు రావలెననియు, ఇండియాలో రాలిక్ శాసనము చెట్టియు, పంజాబులో హత్యలుచేసియు, యిట్టి దురంతములు ఇంగ్లండు కలుగజేయుటవలన ఇండియాకు రాజకీయ మార్గదర్శిగను నీతి చెప్పెడు గురువుగను నుండునని చెప్పిరి. సురేంద్రనాథగారి యున్నత, గంభీరమైన ఆచరణలనే స్వీకరించి దేశసేవ చేయవలసినదని కోరుచు ఆయన ఆత్మకు శాంతి కలుగుటకు ప్రార్థించుచు ఉపన్యాసకులు తమ యుపన్యాసమును విరమించిరి.

సాంబమూర్తిగారు

శ్రీయుత బులుసు సాంబమూర్తిగారు ప్రైవేటుజీవిత తీర్మానము నువపాదించుచు తమ యుపన్యాసమున నిట్లుజెప్పిరి. పూర్వపు వక్త చెప్పిన రీతిని సురేంద్రనాథ్ బెనర్జీగారు కార్యక్రమను స్థాపించినవారిలో నొక మూల పురుషుడు. ఆయన గొప్ప పరిశ్రమలందు తీర్ణుడై, ఇండియాకి సివిల్ సర్వీస్ పరీక్షనిచ్చి సిల్వెట్ మేజిస్ట్రేటుగా వచ్చి, తుదకు దానికి రాజీనామాచెట్టి దేశసేవకు గడంగి రాజకీయమునందు దుమికి ఆయన చేసిన పని యేమనగా, తాను స్వపరిపాలన మను నాదర్శమును పెట్టుకొని దానిని పొందుటకై దొరతనమువారిని వీలైనంతవరకు పీలగుచోట్ల నెల్ల ఎదుర్కొని ప్రతిష్టాంధులనుచేసిరి. దేశీయ మహాజన సభ రెండవ పర్యాయము సమావేశమైనప్పుడు ఆయన యుపన్యాసమునందలి వాక్యములను ఉపన్యాసకుడు చదివి ఆయనకు గల గొప్ప ఆచరణ “స్వపరిపాలనము” అని చూపించెను. తర్వాత ఉపన్యాసకు డిట్లు చెప్పెను. జాతికి భగవద్ తత్వమైన హక్కు స్వపరిపాలన ముండవలెనని యావిధముగా సురేంద్రనాథ్ గారు చెప్పిరి. కర్ణాట ప్రభువు నిరంకుశముగా బరిపాలించుచున్నప్పుడు, ఆ రోజులను బట్టి అంతమాత్రము చెప్పటం. గొప్ప ధైర్యమనిమీరు ఎంచవలసియున్నది. అప్పు డారోజులలో ఆయన దొరతనమువారిని ఎదుర్కొనుట దీక్షతో పోరుట దానిని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. ఇప్పు డీరోజులలో, ఇప్పుడున్న పరిస్థితులలో ఆయన సిద్ధాంతము, ఆయాదర్శము, ఆవిధానము చాల చిన్నదిగా కన్పించవచ్చును. కాని వెనుకటి పరిస్థితుల నాలోచించినయెడల అట్లుకాదు.

పిదప సాంబమూర్తిగారు ఉపన్యసించుచు, తాను మొదట బెనర్జీగారి యుపన్యాసమును ముద్రాణాలో వింటి ననియు, తాను ఆంగ్లవక్తల ఉపన్యాసములను కొన్నిటిని వల్లె వేసినననియు, బెనర్జీగారి వక్తృత్వము డెహ్లావీలో వంటిదిగ తనకు తోచెననియు, ఆయన ఉపన్యాస వేదికపై నిలబడి నృత్య అభినయములతో నుపన్యసించినప్పుడు తాండవ మాడుచుండెడిదనియు, వేదికపై పరుగులిడుచుండెడి వారనియు, ఆపరుగుతో భాషయు, భావవేగము హెచ్చుచుండెడిదనియు, సంగీతమునందు లయ యెట్టిరీతిగ నుండునో అట్టి విధము యాయన వక్తృత్వ ముండెడిదనియు, యితముహావక్తృత్వము గల హైందవు నెవరిని దేశములో తాను చూడలేదనియు, అభినయము ప్రకృతికరించి ఆవేశము కలుగజేయుచుండెడి వారనియు, అట్టి నృత్యాభినయములతో గూడిన వక్తృత్వసిద్ధాంత మిరోజులలో నెవరు నొప్పుకొనుట లేదనియు, ఆకాలమునందు ఇంగ్లీషుభాషయందే భాషప్రచారము జరుగుచుండినపుడు, ఆ బర్క్, పెరిడక్, ఫాక్స్ మున్నగు ఆంగ్లవక్తల ననుసరించి వక్తృత్వము సల్పుచుండెడి వారనియు ఉపన్యాసకుడు చెప్పెను.

బెనర్జీగారి రభిప్రాయములతో నేకీభవించినవారిలో నే నొకడను. దేశములో యితసం పూర్ణ పోరాటము జరుగుచున్నప్పుడు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మాదర్శమై యుండగా ఇప్పు డాయన అభిప్రాయములతో నేకీభవించు వారలైన న కలరా, అని అడుగవచ్చును. దేశములో ఆయన అభిప్రాయములతో ఆయన ఆశయములతో నేకీభవించు వారలు ఉన్నారు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునకై ఎదురుమాడున్న వారును కలరు. వలన

దేశీయ (Dominion Status) పొందువలెనని ఆశించుచున్నారు. ఆయాదర్శము గలవారు ఎన్నిలక్షలు కోట్లు జనమో ప్రకృతికరించుచున్నారు. మన ఆ చూడవలసిన దేమనగా ఎవరికి వారు తాము పెట్టుకున్న ఆశయమును నెరవేర్చుకొనుటకు తగినట్లు సర్వత్రా కిని ఉపయోగించి ప్రయత్నించవలెను. మితవాదులుగాని జస్టిస్ పథమువారుకాని ఎవరైనను సరే. తాము నిర్ణయించుకొన్న ఆశయముల ప్రకారము కృషిచేయవలెను. ఎంత స్వల్పరాజకీయశయమైనప్పటికి తమ సర్వత్రా కిని ఉపయోగించి పనిచేయుట లాభదాయకము. బెనర్జీగారు 76 సం॥ మునుస్సుగలవారైనప్పటికిని మరణాంతము నరకును తాను పెట్టుకొన్న ఆశయముల ప్రకారము తీవ్రముగా పనిచేసి యుండెను. మూలగుర్తుని ఏదో రెండుమాటలు చెప్పుచు కామక్షేపము చేయుచున్న యితర మితవాదులవలెగాక ఉపన్యాస సీతము మీదను వార్తాపత్రికలద్వారాను తన ఆశయముల ప్రకారము బెనర్జీగారు పనిచేసి చూపించినవారు. ఆయన బంగారీ పత్రికలో ఎంత విమర్శనముచేసి వ్రాసినప్పటికిని దానివల్ల పాఠకులు నేర్చుకొనుటకు వీలైనది. మితవాదుల కార్యక్రమములో ఎంతస్వల్పమున్నదో అగ్రాలెబట్టి మనకున్నట్లు విషయములకు పీలగుచున్నవి. నిరాశూటముగా నిర్భయము, ధైర్యముతో చెప్పి పనిచేసినవారు బెనర్జీగారి అనిచెప్పవలెను. ఆయన ఆందోళనముచేయుటయేగాక పరిపాలకుడు (Administrator) కొందరాందోళనమును కొందరు పరిపాలనమును చేయవలసియున్నది. తన ఆత్మసమర్థమును ఆందోళనమునందు చూపవలెను. ఆందోళనమునందు నిమగ్నుడై యుండగా తుదకు సహజముగా పరిపాలకుడగును. తన జీవితము అంతటితోనే ముగించిపోవును. బెనర్జీగారికి రి ఉద్యోగమును స్వీకరించినప్పటి తో పూర్తియైపోయినది. కాని ధనాపేక్షతో ఆయన మంత్రి పదవిని స్వీకరింపలేదు. ధనము అనగా లక్ష్యములేదు. అప్పటి తో ఆయనక్రికి కళంకము వచ్చినది. ప్రతివారను తమలో తాము స్వాతంత్ర్యము కోరువారైనవో ఆందోళనము సల్పుకొనుచుండవలెను. స్వాతంత్ర్యదేవతకై మనజీవితమును అర్పించినా మన్నదృష్టియున్నట్లుయితే చాలును. అని ఉపన్యసించుచు సాంబమూర్తిగారు తీర్మాన మంగీకరింపవలసినదని కోరిరి.

వి. ఎల్. శాస్త్రిగారు

పిమ్మట పుష్పలూరి లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు (మద్రాస్) బెనర్జీగారి జీవితమునందలి విషయములను గురించిజెప్పిరి. తర్వాత డా॥ వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్యగారు బెనర్జీగారికి అస్పృశ్యతా నివారణము, విలేంజూద్వారాములను జరిపించుట యందు విషయమై పనిచేయవలసిన కోరిక యుండెడిదనియు, గాంధీగారి సంభాషణలో చెప్పినట్లును చెప్పుచు ఉపన్యసించిరి.

అధ్యక్షుడు చివరచెప్పినవాక్యములలో, బెనర్జీగారు నాక్ కో-ఆపరేషన్ చేసినవారిలో అగ్రగణ్యులనియు, క్రియాశూర్యముగాజేసినదియు చెప్పి మ్యునిసిపల్ కార్పొరేషన్ శాసన సందర్భమును యితరములను దృష్టాంతములుగజెప్పిరి.

వందనార్పణములతో 7-80 గంటలకు సభ ముగిసెను.

సానుభూతి సభ

ఆగస్టు 9:— బాబు సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారియొక్క మరణవార్త తెలపవలెంపుగా వినవచ్చినది. అంత హతాస్యరణము నాశ్చర్యము కలిగించినది.

నగరకార్యక్రమ సంఘ యజమాన్యమున నిన్న సాయంకాలము పురజనుల సానుభూతిని తెలుపుట కొక బహిరంగసభ జరిగినది.

సభకు శ్రీయుత లక్ష్మణరాజు గుబ్బారావుగారు అధ్యక్షత వహించిరి.

సురేంద్రనాథ బెనర్జీగారు మితవాదప్రముఖులైనప్పటికిని బంగారీ విభజనాందోళనములో తీవ్రముగా జాతీయవాదిగా పనిచేసినని అధ్యక్షులు నుడివిరి. నేడు చిత్రరంజనుదాసున కెట్టి ప్రజానురాగము కలదో అనాడు సురేంద్రనాథుడు బంగారీమనకు మకుటములేని రాజుగా విరాజిల్లెను. ఆయన యింకను జీవించినని ఆశించుచుండగా మృత్యువు వాతబడెను. ఆయన రెండవ కార్యక్రమముండి కార్యక్రమంలో వేరి 1918 లో మాంటాగు సంస్కరణములువచ్చువరకు అందెయుండెను. 1922 లోను తరువాత మింట్ మార్కే సంస్కరణముల నిమిత్తమును ఆంగ్ల దేశమున కేగి ఆందోళనపరిచెను. 1911 కార్యక్రమ కలకత్తాలో జరిగినపుడు ఆదివసున తనభార్యను కోలుపోయినను కార్యక్రమకు హాజరై పాల్గొనిన దేశాభిమాని. మాంటాగు సంస్కరణములు వచ్చుటతోడనే అందు ప్రవేశించి పనిచేయుటకు మిగిలిన మితవాదులతో బాటు కార్యక్రమము వీడిపోయెను

నాది వక్రీకృత

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మహమ్మదీయ విద్యామహాసభ

సదునొకండవ సమావేశము

ముఖ్యమగు తీర్మానములు

పునః, ఆగస్టు 10:—నిన్న మహమ్మదీయ విద్యామహాసభ ముందు హరూనుహుసేన్ బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మహమ్మదీయ విద్యామహాసభయొక్క సదునొకండవ సమావేశము ప్రారంభమయ్యెను.

అధ్యక్షుడుగ నెన్నుకొనబడిన హెచ్. హెచ్. ఖైరుల్లా రంమీరగారును, వారి వజీరగు యం. ఎ. షేకుగారును ఉత్తరగింపుతో సభకుగొంపోబడిరి. దారిపాడుగునను ముస్లిముసంఘములు వీరలకు పెడలనిండ పుష్కలములను వేసెను. సభకు రాగానే మంత్రియగు డెహ్లావి, గౌరవనీయుడగు ఇ. హెచ్. జాఫరుగార్లు మీరుగారిని పరివారమును సన్మానించి సభాస్థానమునకు గొంపోయిరి. కర్ణాటకకళాశాలయందలి ప్రాథమికమాలవిగారు కొర్రానునుండి ప్రార్థనలను జదివినవిదవ కార్యక్రమము ఆరంభమయ్యెను. తదనంతరము బొంబాయిశాసనసభాధ్యక్షులగు గౌరవనీయులైన సర్ యిబ్రహీం రహింతులాగారు సమావేశమును దెరచి ఎన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు బొంబాయిరాష్ట్రముందంటునుగాక యావత్తుభారతదేశమందును మహమ్మదీయ విద్యావ్యాపకాభివృద్ధికి గావించిన సేవను గొనియాడిరి. విద్యావిషయమై సంఘాభివృద్ధిగోరువాల్లెరును అత్యవసాంపవీలులేదనియు, నాయకులతోడూ టత్వంతావశ్యకమనియు, సింధు దేశ పుష్కలము హమ్మదీయ విద్యాభివృద్ధియొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తించుటకు తాము సంతసింపచున్నామనియు సర్ రహింతులాగారు బట్టిరి. మహమ్మదీయులందలి స్త్రీలుగూడ విద్యావ్యాపకము యొక్క ప్రాముఖ్యము నెరిగి అందులకు యోగ్యులుగావించుట శుభసూచకముగ నున్నదనియు, వారి ప్రయత్నములు జయప్రదము లగుగాక యనియు సర్ యిబ్రహీంగారు కోరిరి.

నన్నానసంఘాధ్యక్షుని ఉపన్యాసము

సింధుదేశమునుండి వచ్చిన అధికసంఖ్యాకులగు డెలిగేట్లును, పంజాబువిద్యాశాఖ డైరెక్టరుగ సర్ జార్జి ఏడరుసన్నుగారిని సన్మానసంఘాధ్యక్షుడగు షేకుయాకూబు వజీరుగారు ఆహ్వానించిరి. ప్రాథమిక విద్యాశాసనము క్రమముగ వర్తింపజేయబడుచున్నదనియు, విద్య నిర్బంధముగగరపడుట మహమ్మదీయ సంఘమునందుకంటే మరియొక సంఘమువలెవిద్యాసంస్థలను లేదనియు సన్మానసంఘాధ్యక్షుడునుడివెను. సామ్రాజ్యస్థ స్వరాజ్యము నెరవేర్చుప్రణాళిపానము ప్రారంభవిద్య స్థానికసంఘముల హస్తగతమయ్యెను యని ఎన్నవలయును. అన్ని సంఘములవారికిని అర్హముగు సౌకర్యములని చూపుటకు ప్రభుత్వమునుగోరుట యిట్టి సమావేశములకర్తవ్యము. ప్రారంభమందు విస్తారముగ బనిచేయుటకు వీలుగల పట్టెటారులందు ప్రయత్నములు మొదలుగా నున్నవలయును. గౌరవకార్యదర్శియగు గౌ. యిబ్రహీం జఫరుగారు సంఘాధ్యక్షయము కొరకు గావించుచున్న సేవనుసన్మానసంఘాధ్యక్షుడు దుగ్గడించెను.

అధ్యక్షుని నెన్నిక

ఆచార ప్రకారముగ అధ్యక్షుని నెన్నుకొనుట ప్రారంభమయ్యెను. స్థానికపరిపాలనశాఖామంత్రియగు గౌరవనీయుడైన హిదాయత్ అలీగారు తీర్మానము నుపపాదించి, అఖిలభారత మహమ్మదీయవిద్యాసభ గౌరవకార్యదర్శియగు నవాబు సర్దారు యారుజంగు బహదూరుగారు అనువదించిరి. ఖానుబహదూరు షేకుబాద్షా, కమర్తుడీను ప్రథాను, యం. ఎల్. సి., నూరుమహమ్మదు, యం. ఎల్. గార్లు తీర్మానమును బలపర్చిరి.

అధ్యక్షుని పదస్థానము

పిమ్మట కరతాళములు కెలరేగ అధ్యక్షులగు హెచ్. హెచ్. ఖైరుల్లా రంమీరగారు లేచి అధ్యక్షుని పదస్థానమును నీయమొనరిడిరి. మహమ్మదీయ సంఘాభివృద్ధికి సంబంధించిన విద్యావిషయమున విచారించుటకు మన విచ్చట సేడు సమావేశమైతిమని అధ్యక్షుడు ప్రారంభించెను. ఈదీమస్థాపరిష్కారముపై మహమ్మదీయ సంఘ శ్రేయోభివృద్ధియు విజ్ఞానమును భారతదేశమందలి మహమ్మదీయుల స్థానము, వారి భావసంపదయు నాధారపడియున్నవి. మహమ్మదీయ సంఘము విద్యయందు జాల వెనుకబడియున్నదను విషయము ఎల్లరకు విశదమే. విద్యయందు దీనసంఖ్యాభివృద్ధిని వెల్పుటకు లెక్కలను చాతుర్యముగ నుపయోగించుటకు ఆహ్వాదప్రయత్నములు చేయబడుచుండెను. కాని నిజపరిస్థితులు ఆశాభంగకరముగ గలవు. కాబట్టి విద్యయు విజ్ఞానమును వ్యాపింప జేయుటకు

కు సర్వ ప్రయత్నములును కేంద్రీకృతము గావించవలయును. మరియగు పద్ధతులపై విద్య ప్యాపింపజేయుటకు స్థాపితమైన ఎల్ల ఉద్యమములకును ఆర్థికసహాయము నీయవలయును. పట్టణము నందు విద్యావ్యాపకముము గావించుట కతిననుస్థగారు, ఈ సమస్య గ్రామములందు తీవ్రరూపమున నెదుర్కొనుచున్నది. పట్టణములందు ప్రాథమిక విద్యయొనను సంఘమునందలి పెక్కులెడకు లభించుటలేదు. కాబట్టి సర్వప్రయత్నములును పట్టణములపై కేంద్రీకరింపవలయును. ప్రైవేటీ విద్యయొనను సభ్యసించకుండ మహమ్మదీయ బాలురు గ్రామములందు విద్యను బరిశ్రమించి స్వల్పకాలములో ఆర్జించిన విద్యను గూడ గుంటబెట్టి గంటవాయించుచున్నారు. ఇట్టి విషయపరిస్థితిని సంస్కరింప బ్రయత్నింపవలయును.

ఉన్నతవిద్య: మహమ్మదీయుల నిర్లక్ష్యము.

నెకండరివిద్య సభ్యసించుటయందు మహమ్మదీయులు అలసభావమును జూపుచున్నారు. ఇందులకు వారెవరిని నిందించుటకు సర్దులుగారు. కాని ఆర్థికపరిస్థితి లెట్టి ఆలసభకు చాలవరకు కారణములని మీరుగారు డెట్టిరి. దేశమందలి ప్రతిచోటను చౌకగ విద్య సభ్యసించుటకు సౌకర్యములు గావించుటయొక్క యిట్టి ప్రతిబంధకమునకు తగిన మందు అని అధ్యక్షుడు డెట్టెను. నెకండరి విద్యాభివృద్ధి కాబడుతేరిని ఉచితముగు విధానమున విద్యార్థి తేతనముల నిచ్చి నెకండరి పాఠశాల గమనవేగమును వృద్ధిగావించవలయును. విశ్వవిద్యాలయ విషయమై పరిస్థితులు మిక్కిలి తీవ్రముగ ఆశాభంగమును గల్గించుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయమందు మహమ్మదీయులలో నూటికి 0.28 వంద విద్య సభ్యసించు చున్నారు. నెకండరి పాఠశాలలందు నూటికి 4.1 వంద విద్యార్థులు గలరు. విద్యాశాఖ డైరెక్టరు రిపోర్టునుబట్టి చూడతేక్రిన మహమ్మదీయులకంటే సింధుమహమ్మదీయులు విద్యయందు జాల వెనుకబడియున్నారని తేలుచున్నది. ఉన్నతవిద్యాభ్యాసమునకు గల అంతరాయములను ఉల్లంఘించుటకును, వ్యయభారమును దగ్గించుటకును, విశేషముగ ధర్మాదాయములు, యితరనిధుల సంఘాభివృద్ధికి మాలముగ విద్యావ్యాపకమున కుపయోగింప బ్రయత్నింపవలయును.

స్త్రీ విద్య

పుట్టి సాంకేతికవిద్యలను గురించి వివరముగ ప్రసంగించిన పిమ్మట మతవిశ్వాసుగురించి అధ్యక్షుడు దుపన్యసించెను. పిమ్మట స్త్రీవిద్యగురించి విపులముగ ప్రసంగించెను. ఈవిషయమై ప్రజాభిప్రాయమును బడయుటకు సరియగు పద్ధతులపై ప్రచారముగావించవలయును. కళాశాలలందు మహమ్మదీయ బాలికలు విద్య సభ్యసించుచున్నట్లు చొరతనపు లెక్కలబలన గన్పించుటలేదు. నెకండరి పాఠశాలలందు విద్యసభ్యసించువారి సంఖ్య బహుస్వల్పముగనున్నది. 142 వంద మంది మహమ్మదీయ బాలికలు నెకండరి పాఠశాలలందు విద్యనొందుచున్నారు. బాలికలకు విద్యనీయరాదని మహమ్మదీయులందుగల దురభిప్రాయమును బోగొట్టు బ్రయత్నించవలయును.

సమావేశమునందు పశ్చాతము సంపూర్ణయైన విదవ గౌరవశాధిపతియగు మహాహీమహమ్మదు హస్సానుమకాగ్బారి మరణమునకు విచారించుచును సర్ లెస్లీ గారు మహమ్మదీయ భివృద్ధియొడ జూపు మహమ్మదీయులకు సంతసమును కలెబుచ్చుచును తీర్మానములుగావించబడెను.

తీర్మానములు

బొంబాయి ప్రెసిడెన్సీ మహమ్మదీయ విద్యాసభ కొన్ని తీర్మానములను గావించెను. మహమ్మదీయులకు విద్యార్థి తేతనములనిచ్చి వారిసంఘముందు సాంకేతిక, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక విద్యాభివృద్ధి ప్రోత్సాహము గావించవలయునని చొరతనమును గోరుచు నొక తీర్మానము గావించబడెను. అరబ్బీ, పారసీక భాషలందు గల లిఖితపుస్తకముల సంగ్రహించుట కొకకాఖ నేర్పూటచేసి, యీభాషలందు పరిశోధనము గావించవలయుననియు, గాజ్డానియందలి కళాశాలలందు ఉర్దూభాష పండితుల నియమింపవలయుననియు, పునః, అహమదాబాదు బోధనాభ్యసన పాఠశాలలను సంపూర్ణముగ కళాశాలలుగ జేయవలయుననియు మరియొక తీర్మానము గావించబడెను. జిల్లాలయందు మహమ్మదీయ డిప్యూటీ యిక్స్ పెక్టరుల నియమమును నిరూపించి, సాధ్యమైనంత త్వరితముగ ప్రాథమికవిద్య నిర్బంధము గావించవలయుననియు చొరతనమును, స్థానికసంఘములను గోరుచు చూడవ తీర్మానము గావించబడెను. విద్యాశాఖ డైరెక్టరు సహాయోద్యోగిలో నొక్కరు మహమ్మదీయులుగుండుట మంచిదని నూచింపబడెను. బొంబాయి విశ్వవిద్యాలయమందు తగినంత ప్రాతినిధ్యము మహమ్మదీయులకు నీయవలయుననియు మహమ్మదీయ పరిశ్రాధికారులకు సంఖ్యనుబట్టి నియమింపవలయుననియు వైసు చాన్ నెల్లరు గారికి నిషేధార్హము చేయబడెను. ముఖ్యముగ విద్యాశాఖయందు మహమ్మదీయులను మరియితర సంఘములను గుమ్మస్తూ ఉద్యోగములందు చేర్చుకొనవలయుననియు ముస్లిము విశ్వవిద్యాలయాభివృద్ధి కొరకొక మహమ్మదీయసంస్థ నియమము ఆవశ్యకర కృషినియు డెయజేయబడెను. (అ. ప్రె.)

దేశాంతరమందు భారతీయ పారిశ్రామికములు

మారిషసు ద్వీపముల కికముందు కూలీలను బంపుట
నావవలయును

ఉన్న వారికి సౌకర్యము చేయవలయును

సిన్హ, ఆగస్టు 10:—మారిషసులోని భారతీయ పారిశ్రామికములను సంవర్ధములను విచారించుటకు నియమింపబడిన కుత్తురు మహారాజాసింగుగారు పనిని బూర్తి చేసుకొనివచ్చిరి ప్రస్తుతముగాని, మజిలీంతకాలము వజుగాని భారతదేశము నుండి యాద్యపములకు కూలీలను బంపుట యనావశ్యకము, ననిష్టదాయకము ననిరి. ప్రస్తుత మాద్యపమందున్న వారికి వెంటనే యీక్రింది సౌకర్యములు చేయవలెననిరి. పనిచేయువారికి తోటలందు పరిశుభ్రతరమగు గృహములు, భారతీయ కూలీలను చోటులందు వైద్యుల నెక్కువమందిని నియమించి వైద్యసౌకర్యము కలుగజేయుట, జబ్బుచే కూలీవాడు పడియున్నపుడు వానిసంసారము గడచుటకు భోజనము మొదలగు సహాయము, యంత్రాలయములందు లెల్లలను పనిచేయ నీయకుండుట, కూలీముజరాచట్టము నేర్పటము, సారాయి మొదలగు మత్తు పానీయములను చాలవజు తగ్గించుటకు వెంటనే పనిచేయుట మొదలగునవి నూచించిరి. పరిశ్రమ తక్కువగునెడల యంత్రముల సహాయము నెక్కువగ దీసుకొని, పొరుపుగా నుండుటకు తోటలయజుమాను లలవడజేసుకొనుట మొదలగునవి చేయవలెననిరి. (అ. ప్రె.)

భారత శాసనసభ కార్యనిర్వాహకవర్గ సభ

సిన్హ, ఆగస్టు 10:—రీడింగుప్రభువు వచ్చిన పిమ్మట రాజప్రతినిధియు, కార్యనిర్వాహక వర్గమును నిన్నటి యాదివారమున రాజప్రతినిధి భవనమున మొదటిసారి సభ కూడిరని డెలియుచున్నది.

ఆర్థిక విచారణ సంఘము

ఆర్థిక విచారణసంఘము తమ పరిశ్రమను బూర్తిచేసి సంతకములను జేసి నివేదికను బంపిరి. ప్రొ|| బర్మెలుబర్మెగారు మాత్ర మధ్యక్షుడగు సర్ యస్. విశ్వేశ్వరయ్య, పండిత హరికృష్ణకాపులు గార్లతో భేదించి ప్రత్యేకముగ పెద్ద నివేదికమును దయారుచేసినటులు డెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

సర్ హబిబుల్లా సాహెబుగారి అన్వేషణ

సిన్హ, 11:—సర్ మహమ్మదు సాహిబుల్లా సాహెబుగారు, ఇండియా ప్రభుత్వ సభ్యునకు అన్వేషణనుండుటచే కొంతకాలము నెలవుదీసికొని వెంటనే బయలుదేరి బోవుచున్నారు. అతని భార్యకుగూడజబ్బుగానుండి యిప్పుడు నయముగనున్నది. రా. సా. కె. మాధవమోహనుగారు, మదరాసు స్టేషను జనరలుగారి పెర్సనలు అసిస్టెంటును, వైస్రాయిగారివద్ద అసిస్టెంటు స్టేషనుగా నియమించిరి.

ముల్తాను జైలునుండి ఆకాలీలు విడువబడుట

ముప్పదియేడ్డురు ఒడంబడికలనిచ్చిరి
ముల్తాను, ఆగస్టు 10 ఇంతరవకును ముప్పదియేడ్డురు ఆకాలీలు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు విడుదలజేసెను. వీరు ఒడంబడికలనిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

స్వాతంత్ర్యలక్షణము

ఇది స్వాతంత్ర్యతత్వమును బోధించు

అపూర్వగ్రంథము

ఆంగ్లమున విరిషుదేశభక్తుడగు టెరెన్సు మెక్స్లీగారు రచించిరి.

గుంటూరుజిల్లా బ్రాహ్మణకోడూరు జాతీయ పాఠశాలలోపాఠ్యాయులగు ఓగేటి వెంకటసుబ్బయ్యగారిచే ఆంధ్రీకృతము.

భావగర్భితము. శైలిపదుమధురము ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను కొద్దిప్రతులుమాత్రమే ముద్రితము త్వరపడుడు.

వెల రు 1.

మొత్తముగాకొనువాటికి కమీషను యివ్వబడును.

వలయువారు గ్రంథకర్తకు గాని లేక గుంటూరుజిల్లా కాలగ్రామ సంఘ కార్యదర్శిగారి వ్రాయవలయును.

స్వరాజ్యపక్ష విజయము

'జస్తిను' ఆక్రోశము

స్వరాజ్యపక్షము యొక్క కలలో స్వరాజ్యపక్షపు ఆత్మగౌరవ విజయమునామించిన వానియే 'జస్తిను' ప్రతిక స్వ పక్ష ప్రతిపక్ష దూరభూమియలలో నీ క్రిందివిధముగ ప్రధానవ్యాసమును వ్రాయును ఆక్రోశమును వెల్లెబుచ్చును ఓదార్పుకొనుచున్నది:—

మేము పట్టణములోని బ్రాహ్మణేతరులను యితరులను యనుకొనలేదు. కాకపోతేందాయని యవారకుంటిమి. శ్రీమాన్ మంత్రాంగములు మోసముజేసినవి. ఇదివరకెన్నియో అనుభవములగల్గెను. అవమానములపాలైతిమి. ఇట్లెవ్వటికిని యింకను మాప్రత్యర్థులు యిష్టమువచ్చినట్లు ఆడించుటకు మట్టిబొమ్మలమనియే ప్రపంచమునకు విశేషమగునట్లు చేసితిమి. క్రిందటి శనివారము మ్యూనిసిపలు యొన్ని కలంజరిగినపుడు మాపార్టీ ఆభ్యర్థులను సహజము నింతకన్న వేరువిధముగ వర్ణింపజాలము. ఓ. తనికాచలం చెట్టిగారు మాపార్టీకి పెట్టని గొడవంటివారు. స్వరాజ్యపక్షమువారంతవానిని యెదిరించుటలో విజయముగావించినన్ని సంతోషింపవలసినదే. ఈవిషయమునకు వారుబిచ్చిపోయెదరను మాటయు నిశ్చయమే. అయితే మేముమాత్రము యీ అపజయమెందులకుగల్గెనో కారణములను కనుగొన్నయెడల నిరాశకెందనక్కరలేదు. ప్రచారమునందు ముఖ్యముగ తనికాచలం చెట్టిగారి డివిజనులో మేము స్వరాజ్యపక్షమునకు వెనుకబడితిమి. రెండవది మాకుదెలిసినంతవరకు తనికాచలం చెట్టిగారు బ్రాహ్మణులను నమ్మి మోసముపోయిరి. ఈబ్రాహ్మణులేమో స్వార్థపరులనియు గూఢునుబట్టియు నేవనుబట్టియు గాక ఆసమయమునకు యెటుబట్టి నటు వోటుజేయుదురనియు ఆయన సంజేహింపలేదు. వారిలో యుక్తాయుక్త విచక్షణజ్ఞానము కలవారెనను తనయొక్కయు తన ప్రత్యర్థి యొక్కయు గుణాతిశయంబుల విచారింపి తనియుల తనకే యెక్కువ వోట్లెచ్చెదరని ఆయన నమ్మకముతో నుండెను. ఇప్పుడాయనకు భ్రమ దీరియుండవచ్చును. ఈభ్రమ దీరుటవలన ఆయనయే గాక మేముండరమును నేర్చుకొనవలసిన పాఠము గలదు. బ్రాహ్మణులలో వారిలోవారి కెన్ని విభేదములున్నను తమలో నే పక్షమువారికి సంబంధించిన దైనను ఒక్కటయ్యెదదు. అయ్యరు అయ్యంగారు, పార్వర, నడమ, తెంగలై, వడగలై, ప్రతిష్ఠంభును, తద్వ్యతిరేక, అసహాయవాది, అతివాది అందరును సమయమువచ్చేనే వారిలో ఒక్కరికిని బ్రాహ్మణేతరులనుకును పోటీ వచ్చినపుడు ఒక్కటయ్యెదరు. ముత్యాలపేటలో జూడుము. ఆచట పెద్దపెద్ద వక్త్రులు వీధులవెంబడి పోయి తనికాచలం చెట్టిగారి ప్రత్యర్థికి వోట్లెయ్యవలసినదిగ తమ కక్షిదారులను పురిగొల్పుచుండెరి. ఈవిధముగ వారందరును కాలానుకూలముగ ఒకటగుట ననేకసారులు జూచితిమి. బ్రాహ్మణులు ఒక్కొక్కటా మిద పని జేయగలరని మాకు బాగా వ్యక్తమయ్యెను. అయినప్పటికిని మేము లోపల ఒకటి తెలికొకటి గాక గంగిగోవులమై చిత్రశుద్ధితో నుండవారముగాబట్టి మాలో చాలమంది గూఢులుంటే బ్రాహ్మణులకైనను తదితరులకైనను ఒక్కటేగదా సమానముగదా యనుకొంటిమి. కాని ముత్యాలపేట యొన్నికలం జూచునదికి యెవరినైతే లోకములో ఊరు చేరు లేకుండ మాఫుజేయడంపెట్టి వారిని పాడుచేయుటకు వెనుకముందు లేక యెంతటి పీనమునకైనను పాలయ్యెదరని తెలిసినప్పటికిని అబద్ధములనే మాటలు జెప్పటయే గాక విత్తునాటని చోటపంటకై దేవులాడుటకు లంచములపెట్టి యెంత అనినీకార్యములకైన గడంగెదరు. ఇంతేగాక మదనగోపాలనాయుడుగారి అపజయముచోట దెలిసినటుల భయపెట్టి వోట్లులాగుకొనుటగూడ జరిగినది. సామాన్యపు రేటుపేయరు కారకులగు నుండుట కిష్టపడును. తనవోటుకన్న సురక్షితముగనుండుటయే ముఖ్యమని భాించును. గుండాల వచ్చి బాధపెట్టుచుండ సహింపజాలము. ఆడివిజనులో రేటుపేయర్లతో మాట్లాడినవారలకే సంగతులు దుష్ప్రసంగములు గావని దెలియగలదు.

అపజయ మపజయమే

ఎల్లాగైనను అపజయ మపజయమనియే ఒప్పుకొనెదము. ఇదంతవరకు స్వరాజ్యపక్షమువారిదే యెక్కువ. ఇప్పటికి వారిదేదేయ్యె. అయితే త్వరలోనే వీరు జేసిన కృత్రిమములకు

ను పెద్ద డాబులకును మోసపోయినవారికి సత్యము యధార్థరూపమున గోచరింపగలదు. ఇతర రాష్ట్రములందు చాలచోట్ల స్వరాజ్యపక్షమువారు తమ చేతులలోనే అధికారమున్నయెడల యెట్లు దుర్వినియోగము జేసెదరో వ్యక్తమయ్యెను. అందుచేత వాగపూరు, జబల్పూరు, హాపా, సింగపూరు పట్టణములలో వోట్లకు వారిచేతులలో కోతులవలెనాడుటమాని కొద్దికాలమా పక్షముండుట వలని దుష్ఫలముల ననుభవించి చాలుస్వామి యని భజముపెట్టి యవారకొనిరి. ముత్యాలపేట, మైవిలినుజేసిన (మైలాపూరు గూడ) లోని రేటుపేయిట్లు ప్రేక్షకాలి లేగాని నిప్పుని యొప్పుకొనినవారు గావచ్చును. అట్లైన మేము అనవలసినదేయియు లేదు. వారిపాపఫలమును వారే యనుభవించును.

ముందైనను జాగ్రత్త

మేము జేయగల్గినది గుండములో దుముకుటకు ముందు చూచి చేయవలసినదని మాత్రము హెచ్చరిక జేసెదము. ఇట్టి సలహాను మేము చేతనైనంత యిచ్చితిమి. ఇన్ని జెప్పినను వారు కన్నులుదెరువక స్వార్థపరులై తమపాట్ల దాము నింపుకొనజూచువారి చేతులలో బొమ్మలై బ్రాహ్మణేతరులను కట్టెలుగొట్టు వారలగును, నీళ్లుతోడువారలగును చేయడంబడుకొన్న యెడల చెప్పవలసినదేయియులేదు. ఇదంతయు విధికర్మము. వీజాతియైనను తనవిధిని భవిష్యత్తును తానే యేయేయాలకు బోవునో దానినిబట్టి నిర్ణయించుకొనవలయును. ఎన్నియో శతాబ్దములు కుక్కలతో సమానముగ పరిగింపబడిన దేశములు యజమానుడు వచ్చినపుడు తోకనాడించు కుక్కగుణము పోవునాయని రూసోగాబోలును జెప్పియుండెను. బ్రాహ్మణేతరులలో నూత్న ప్రబోధము గల్గుటవలన యెంతయో కాలమునుండి పవిత్రతాతిగ నున్న వారు ప్రయోగించు మంత్రములు వమ్మయ్యెనని తెలపితిమి. కాని యిప్పుడు రూసోగారి సిద్ధాంతము పైన దెల్పినది సత్యముగనే గాన్పించుచున్నది. ఏమైనను శ్రీమాన్ వర్ధమువారివలె మేము జీవించుటయెట్లో నేర్చుకొనుటలేదు. జీవించి నేర్చుకొనెదము. కాబట్టి యిప్పుడు స్వరాజ్యపక్ష విజయము వలన బ్రాహ్మణేతరులకును మంచితృప్తిబాటుతో ఆత్మజ్ఞానముగల్గి నిలువబడియుండవలెనన్న యింకను యెన్నియో పరీక్షలను గడంపవలెనని వ్యక్తమయ్యెను. ఈపాఠమును మాత్రము మేము మరువజాలము. బ్రాహ్మణేతరులు వోటులు మావివర్యనము కలిగినవగునన్నది అంటే అనవచ్చును. కాని యిదిమాత్రము నిశ్చయము. ఇంకను ఆరు ఎన్నికలు రానున్నవి. అప్పుడుగూడ వారు యిదివరకు జేసిన తప్పనీ జేసెదరో లేక చేసినతప్పనకు పశ్చాత్తాపము జూపెదరో జూడవలసియున్నది.

మద్రాసు మెయిలు విమర్శ

శనివారము మద్రాసు మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలో స్వరాజ్యపక్షమువారి కుండ విజయము జేయారెను. ఈ ఫలితములను బట్టికూడ రెండు సంగతులు స్పష్టముగ దెలియుచున్నవి. స్వరాజ్యపక్షమువారు మంచితృప్తిబాటుండి కష్టపడి పనిజేసిరి. వారికి స్పష్టముగ నిదమిత్తమని చేయుటకు కార్యవిధానము గలదని ఈమధ్యనే మేము వ్యతిరేకవిధానమునందలి లోపములపై నాక్షిపణగ నొక వ్యాసమును ప్రకటించి యుంటిమి. మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలో జస్తినుపక్షము వ్యతిరేకపద్ధతిమీద పనిజేయుచున్నది. ప్రాతకాలపు బ్రాహ్మణ ప్రతిహేలసిద్ధాంతముల మీదనే ఆధారపడి యున్నది. ప్రజలలో వాని పటుత్వము చేరులేకుండా పోయినదను విషయమును వారు లక్ష్యము జేయుటలేదు. జస్తినుపక్షమువారు బ్రాహ్మణేతర వాదమును మాని మ్యూనిసిపలు వ్యవహారములలో నేదో సంస్కరణము జేసెదమనియో అభివృద్ధి జేసెదమనియో చేరుబెట్టుకొని పనిజేసినయెడల వోటింగు వేరువిధముగ నుండెడిది. ఈ ఫలితములనుబట్టి చూడ నియోజకవర్గములం దెప్పుడును పనిజేయుట వలని ప్రాముఖ్యము బాగుగ దెలిసినది. ఎన్నికల రోజువచ్చువరకును నియోజకవర్గ మెట్టిదో గూడ యెరుగక నిర్లక్ష్యముతో నుండు రోజులు పోయినవి. నియోజకవర్గములను పోషించుచు అభ్యర్థి అందరకనుసన్నలలో మెలగవలయును. అభ్యర్థులను ఆసమయానికి తొందరబట్టి నిర్ణయించుటయు, ఆపక్షములో తమ అభ్యర్థులయెడ పోటీయెట్లు ప్రవర్తించవలయునో నిర్ణయములేకున్నయెడల జయముగలగజాలదు. ఐనను యింతవరకు జరిగిన రెండు మ్యూనిసిపలు యెన్నికలలోను జస్తినుపార్టీ యీపద్ధతులనే యనుసరించెను. ఇట్టి చంచలమార్గములవలన అపజయమెట్లు నిధితా శనివారపు యెన్నికలలోనే దెలిసినది. స్వరాజ్యపక్షము వారే నాల్గు స్థానములను ఆక్రమించిరి. జస్తినుపార్టీవారు భయ

మేమియు లేదనుకొన్న డివిజనులోనే అన్యత్నంబున రావుబాదూరు ఓ. తనికాచలం చెట్టిగారు పదమూడు గావించబడిరి. స్వరాజ్యపక్షాభ్యర్థి జస్తినుపక్షాభ్యర్థిని పదభ్రష్టునిజేయుట యిది రెండవసారి.

ఇకను సంస్కరణముపైగా మద్రాసు శాసనసభల యెన్నికలు జరుగును. అప్పుడు స్వరాజ్యపక్షమువారు శాసనసభ యందు అధికసంఖ్యాకులు రావలెనని నాచుచున్నారు. వారి ప్రత్యర్థులు మ్యూనిసిపలు ఎన్నికల పాఠమును గుర్తించి నేర్చుకొని పనిజేసెదరా లేక సంస్కరణములకు పూర్వపు రోజులకు తగిన ప్రాతపక్షతులనే యవలంబించి అపజయము పొల్లాగోరెదరా? అపజయము గలుగుకుండుటకై వెంటనే రాష్ట్రముంతటను ప్రచారము ప్రారంభింపవలయును. ఇంతేగాక జాతిమతవిద్వేషములను వదలి నిర్మాణకార్యక్రమమును సిద్ధముజేసికొనవలయును. మద్రాసు యెన్నికలఫలితము జూడ మతవిభేదమునకు యిదివరకు కన్న పటుత్వము తగ్గిపోయినదని గాన్పించును. శనివారము శనివారములో యిద్దరు బ్రాహ్మణులు. సర్ పి. పాత్రోగారు శనివార మిచ్చిన యుపవ్యాసమునందుగూడ దీని శక్తిక్రమంగిహేవుచున్నదని గుర్తించినటుల గాన్పించును. మతములనుబట్టి ఆధిక్యమొసగినది తాత్కాలికవాసమునుబట్టియనియు దానినే చాలకాలముంచినయెడల దేశమునకు భంగమనియు ఆయన స్పష్టముగ కనుగొనెను. ఇది సత్యమైనయెడల సంజేహములేనియెడల సర్ పి. పాత్రోగారు తన పార్టీని మతవిభేదములమాని దేశాభివృద్ధికై సక్రమపద్ధతులమీద నిర్మాణవిధానమును నిర్ణయించుటయే రేలజేయగూడదు. అట్టి విధానముండినయెడల యెన్నికదారుల కాకర్లకముగ నుండునని మేము నమ్మెదము. పార్టీని మంచిగట్టిపడతులమీద స్థాపించుటకు వీలగును. మతవిభేదములపై యేదో ఆశపెట్టు పద్ధతి యెవ్వరికిని తృప్తికరముగ నుండజాలదు.

వర్ష పాతము

సిగ్గు, ఆగష్టు 10:—వాయవ్య యిండియా వెలుపల వర్ష పవనము చురుకుగనున్నది. ఈశాన్య యిండియా కొండ దిగువ జిల్లాలందును మధ్యపర్వతాల కాగ్నేయముందును మంచినాన గురినెను. దక్షిణబర్మా, బీహారు, పంజాబుకొండలు, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రములు. కొంకణము, మళయాళము, ఉత్తరప్రదేశ రాజాదు, మదరాసు దక్కనులందు సర్వసాధారణముగ వర్షించెను. ఆస్సాము, సంయుక్తరాష్ట్రములు, పశ్చిమ మధ్య యిండియా, పశ్చిమ మధ్యరాష్ట్రములు, బొంబాయిదక్కను, దక్షిణప్రదేశరాజాదు, కూర్గు, ఉత్తర మదరాసు తీరములందచటవచ్చుట వర్షించెను. ఉత్తరబర్మా, తెంగాలు, ఉత్తరము చోటనాగపురం, ఆస్సాయ మదరాసులందు స్వల్పముగ వాన గురినెను.

పోర్టుగెలు, పెర్ష్యు, మోరేసు, రంగం 1½, టానాయి 2, నిట్టిన్ను 1½, దిబ్రుగూరు, ధిరపంజి 2, ఘాట్ 6, దార్జిలింగు 1½, బాల్కేగరి, దర్భంగ 2, పూర్ణియా 2, పాట్నా 1, నయదుంకా 1½, గోరక్షుకపురం 5, ఆలపాబాదు, డోహాజి 2, నాగపురం 6, జగదల్ పురం, మార్గోవా 3, రత్నగిరి 1½, కార్యారు 6, మంగళూరు 2, అహమదు నగరము 1½, హోలాపురం 2, పర్ధతి 1, హనుమకొండలందు 1½ అంగుళముల వాన గురినెను.

సూచన:—సంయుక్త రాష్ట్రములకు పశ్చిమమున వర్షము గురియుండు తరుగును. (అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, ఆగష్టు 10:—'మూల్టాను' యొడ లండను 6వ లేదీ తపాలుతో మార్చెల్సురేవును 8వ లేదీ యుదుదుము గం 4-30 లకు వదలెను.

'హలోజా'యొడ బొంబాయి జూలై 25వ లేదీ తపాలుతో మార్చెల్సురేవు 8వ లేదీ యుదుదుము గం 8లకు చేతెను. ప్రయాణికు లాదివారము మధ్యాహ్నమును, తపాలు సోమవారముదయము లండను చేరును.

'మరియా'యొడ లండను జూలై 30వ లేదీ తపాలుతో యేడెను రేవు 9వ లేదీ మధ్యాహ్నము వదలెను. మామూలుగ బొంబాయి 14వ లేదీ శుక్రవారముదయము గం 5లకు చేరెను.

'సర్కాషియా'యొడ లండనుకు బోవుచు 7వ లేదీరాత్రి నూయజకాలువదాటెను. (అ. ప్రె.)

వైమానిక సందెము

క్రొంచి వైమానికులు 40½ గంటలలో 4800 కిలోమీటరులు పరుగెత్తిరి తెలుపుచున్నారు. ఇంతవరకెన్నడును ఇంత వేగముతో బోలేదట.

కాంగ్రెసు పక్ష విజయము

మద్రాసు శాస్త్రరేషను ఎన్నికలలో కాంగ్రెసు పక్షము విజయము గాంచుటచే, జస్టిసు పత్రిక కమితముగ సంతాపము గలిగినది. “చేదు పాఠము” అను శీర్షిక క్రింద నిన్నుటిదినము జస్టిసు పత్రిక వ్రాసిన వ్యాసముజూచిన, యింకను ప్రాత ద్వేషగీతమును పాడుచున్నదనియే గాన్పించును. నిన్నటి ఎన్నికల ఫలితముబట్టి నేర్చుకొనదగిన పాఠ మేమయిన యున్నయెడల, “బ్రాహ్మణుని అణగ ద్రొక్కు” డను కేక సంత త్వరలో విరమించిన సంతమేలని గ్రహించుటయే. ఈ కేకతో ప్రజలను మోసపుచ్చు దినములు గతించినవి. ఒకరోజున ప్రజలు మోసబోవచ్చును. పెక్కు రోజులు మోసబోవచ్చును. అంతియగాని, ఎల్లకాలము ప్రజాసామాన్యము నిట్టి భ్రమలోనుంచుట యసంభవము. అట్టి భ్రమదోలకెనని, గత సంవత్సరము జరిగిన కార్పరేషను ఎన్నికలు తేటపరచెను. అప్పుడును కాంగ్రెసు అభ్యర్థుడు తనస్థానమును కోల్పోయెను. అయినను, జస్టిసుపక్ష మింకను బ్రాహ్మణద్వేషము నాధారము జేసికొని ముందుకు నడువ బ్రయత్నించుచున్నది. తణికాచలం శెట్టిగారు బ్రాహ్మణద్వేషమును పూర్తిగ కొన పొగింపసండులకు జస్టిసుపత్రిక వగచుచున్నది. ఈ మారు జరిగెడి ఎన్నికలలోగూడ నిట్టి పద్ధతినే అనుసరింపవలయునని హెచ్చరించుచున్నది. ఇందు వలన ముం దెట్టిఫలితము గలుగనున్నదో గ్రహింప వచ్చును.

జస్టిసుపక్షము ప్రజలకు ప్రాతినిధ్యము వహించుట లేదనియు, ఉద్యోగ గౌరవ పదవుల నాక్రమింపదలచిన కొలదిమంది వ్యక్తులతో నిండియున్న దనియు, జాత్యభివృద్ధికి భంగము కలిగించుచున్న దనియు, దేశమునకు తెల్లమయినది. నెలుతురు వచ్చినపిమ్మట, చీకటు తెటుల దొలగిపోవునో, జ్ఞానోదయమునకు పిమ్మట అజ్ఞానతిమిరము అటు లనే పటాంశలుగాక మానదు. అందుచే జస్టిసు పక్షము వారెటుల ప్రవర్తించినను, ప్రజలు జాతీయాభిమానమును విడువజాలరు. మరల గర్వముగ వర్ణద్వేషము నవలంబింప జాలరు. చెన్నపురిలో గలిగిన యనుకూల ఫలిత మితర ప్రదేశములందుగూడ గలుగుట సహజము. హిందూమహమ్మదీయ సమన్యతలై బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతరసమన్యత ప్రవరూపము దాల్చుకుండజూచుట ముఖ్యము. మద్రాసు మెయిలు పత్రిక జస్టిసుపక్షమున కొనగిన హితము నించుక గమనింపవచ్చును. స్వరాజ్య పక్షమునకు తగిన కటచిట్టము టుండుటయ గాక.

స్వస్థమగు కార్యక్రమము గలదనియు, జస్టిసు పక్షమునకు “బ్రాహ్మణద్వేషగీతము” తప్ప వేరొకటి లేదనియు, మెయిలుపత్రిక యధిక్షేపించుచున్నది. “ఇట్టి ద్వేషగీతము ప్రజాసామాన్యమున కిపుడేమాత్రము రుచించుటలే”దని మెయిలుపత్రిక చాటుచున్నది.

“జస్టిసు పక్షమువారు బ్రాహ్మణేతర వివాదమును పూర్తిగ విడనాడి, సంపూర్ణమగు మ్యునిసిపలు సంస్కరణ కార్యక్రమమును ప్రతిపాదించి యున్నచో, వోటింగు వేరు విధముగ నిండియుండు” నని మెయిలు పత్రిక దెలిపిన హితమునందు సత్యమెంతేని గలదు. ఇకనయినను “ఆపజయము గలుగకుండుటకు జస్టిసుపక్షమువారు రాజధానియందు ప్రచారము సలుపుటయగాక, నిర్మాణ కార్యక్రమము నేర్పజచి, జాతిద్వేషభావము నాధారపరచుకొను బుద్ధిని పూర్తిగ మానుకొనవలయు”నని మెయిలు పత్రిక దెలిపిన సలహాను జస్టిసుపక్షము వారనుసరింతురని దోచదు. జస్టిసుపక్షమునకు మొదటినుండియు ప్రోద్బల మొనగూచున్న ఆంగ్లో హైందవ పత్రికయే యిటుల దెలుపుచుండ తదితరులెట్టిహిత మొనగెదరో జెప్పనక్కరలేదు. కాంగ్రెసు పక్షపు అభ్యర్థులు, చిరకాలానుభవము గలిగి కార్పరేషనునందు సుఖానీనులయి యున్న జస్టిసు పక్ష సభ్యులను కదల్చ గలుగుటకు, వారి ఆదర్శములే ముఖ్యకారణములు. కాంగ్రెసు బలమును, గాంధీమహాత్ముని సంస్కరణమును నూతనోత్తేజము గలిగించెను. మదల, దాబోపు, శనివారమునాడు తండ్రియార్ పేట, కొత్తయ్యలుజూరు, ఎగ్మూరు, డివిజనులకు ఎన్నికలు జరుగజాలని యున్నవి. ఈ డివిజనులకు ఆదికేశవనాయకర్, కేశ్రీరాములు నాయుడు, డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతిగారు కాంగ్రెసు అభ్యర్థులుగ నియమింపబడిరి.

వీరి-యోగ్యతలు వోటరు తెలిగియున్నవే. ఆదికేశవులునాయకరుగారు లేబరు సంఘమునుండి పైకివచ్చి కాంగ్రెసు వ్యవహారములను అతిశ్రద్ధతో నిర్వహించుచు, శ్రీనివాసయ్యగారి ప్రయత్నములకు మిగుల తోడ్పడుచున్నారు. అట్టి వారిని తండ్రియార్ పేట వోటరులు తమ ప్రతినిధిగ నెన్నికొనుట ముఖ్యము. తండ్రియార్ పేటయందు జస్టిసు యుద్ధమము, వెనుక-వ్యాఖించియున్నను, వోటరు లీ సరికి సత్యమును గ్రహించియుండరు. అందుచే ఇతర ఆలోచనలతో బుద్ధితేక, ముగమోటుములకు తా వీయక, కాంగ్రెసు అభ్యర్థిని ఎన్నికొనుట అవసరకర్తవ్యము. కొత్తయ్యలజూరుకు అభ్యర్థిగ నిలచిన శ్రీరాములునాయుడుగారు కార్పరేషనులో నిదివరకే శ్రద్ధవహించి పనిజేయుచు, ముఖ్యముగ బీదల యువశాంతికై పాటుబడుచున్నారు. వీరు వోటర్లలో కల్పన మెల్లని దిరుగుచు వారి యోగక్షేమముల సరయుటకు ముందుకు వచ్చుచుండురు. ఎగ్మూరు డివిజనుకు అభ్యర్థిగ నిలచిన డాక్టరు లక్ష్మీపతిగారి సమర్థత నిట వర్ణింపబడలేదు. ఆయుర్యేంద్రవైద్యముపట్ల సభిమానము వహించి తద్వ్యాపకమునకై తదేకదీక్షతో కృషిసలుపుటయగాక, జాతీయోద్ధయముపట్ల మొదటినుండియు యభిమానము జూపుచు, ప్రజాక్షేమమునకై నేప జేయుచుండిరి. వీరి నెన్నికొనుట వలన, ఎగ్మూరు ప్రజల కన్ని విధములను మేలు గలుగుట కవకాశము గలదు.

సెప్టెంబరు 12-వ తేదిన, ఏడుబావులు, ఎన్ స్లనేజ్, కీల్ పాకు డివిజనులకు ఎన్నికలు జరుగును. గద్దె రంగయ్య నాయుడుగారు ఏడు బావులకును, డాక్టరు మల్లయ్యగారు ఎన్ స్లనేజుకును, ఇ. యల్. అయ్యరుగారు కీల్ పాకుమునకు అభ్యర్థులుగ నిలిచిరి. గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు ఆంధ్రకాంగ్రెసు కార్యదర్శియై నిమ్మజాత్యర్థరణకు కృషి సలుపుచు, స్వాతంత్ర్యసంపాదన క్రమములై పాటుబడుచున్నారు. డాక్టరు మల్లయ్యగారు కాంగ్రెషను సందు సభ్యులుగనుండి ప్రజల పక్షమును వహించి పాటుబడుచు. అధికారుల సలహాలితభావములను విమర్శించుటలో ప్రసిద్ధి వహించిరి. లేబరు యుద్ధమ సందర్భమున ఇ. యల్. అయ్యరుగారి నామ మెటుగని వారుండరు. హోంరూలు యుద్ధమము నాటినుండియు ప్రజాహిత నేపలో వీరు నిమగ్నులై యున్నారని తెలిసిన విషయమే. అభ్యర్థులందరు సమర్థులగుటయ గాక, జాతిద్వేషమును దరిజేరనియక నిర్మాణ కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకును, స్వాతంత్ర్య వాతావరణమును కార్పరేషనులో బ్రవేశపెట్టుటకును దీక్ష వహించియుండుటచే, వారినే ప్రతినిధులుగ బంపుట వోటరుల కర్తవ్యము. ఇతర సందర్భముల నాలోచింప బని లేదు. కడచిన ఎన్నికలలో జూపిన దేశభక్తినే, మిగిలిన రెండు ఎన్నికలలోగూడ వోటరులు గనుబజచి, పదిమంది నూతన కాంగ్రెసు సభ్యులను కార్పరేషనుకు బంపి కృతకృత్యులగుట ముఖ్యము. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకు సంపూర్ణ విజయము చేకూరుగాక యని కోరెదము.

కార్పరేషనులో కాంగ్రెసు అభ్యర్థులు ప్రవేశించుట యవసరమయినను, అంతటితో తమపని ముగిసినని కాంగ్రెసుపక్షమువారు తలంపగూడదు. పక్షాభిమానము లేక సర్వజనుల సౌఖ్యమునకును వీరు పాటుబడవలయును. నిమ్మజాత్యర్థరణకేమి, పురపాలిశుధ్యమునకేమి, విద్యావ్యాప్తికేమి, దారిద్ర్యనివారణకేమి, పన్నుల భారమును తగ్గించుటకేమి, దేశాభిమానమును పురికొల్పుటకేమి, నిర్మాణ కార్యక్రమాభివృద్ధికేమి, స్వరాజ్యసిద్ధికి తోడ్పడుటకేమి, కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు నడుముగట్టవలయును. తమ శ్రేష్ఠతను వాగ్రూపమున గాక, కార్యరూపమున గనుబజువలయును. ప్రజాసామాన్యమునకు దూరదృష్టియు వివేకమును గలదు. తమ ప్రతినిధు లెట్టివారయినదియు కనుగొనగల వివేచనా శక్తిగలదు. అది లేదని యనుకొనుటకన్న నెక్కుడు పొరబాటువేరొకటుండదు. ఆంగ్ల విద్యచే గలిగెడి జ్ఞానాతిశయముండక భోవచ్చును గాని, ప్రపంచ వ్యవహారములను గ్రహింపగల సామర్థ్యము భారతీయులకు సహజముగ గలదని, పాశ్చాత్యులు సయితము పలుమారు చాటియుండిరి. అందుచే కల్లిబొల్లి పలుకులచే ప్రజల కన్నుల గప్పట యసంభవము. దేశనేపబట్టియే, నాయకు లికమీద పరిక్షింపబడుదురు. ఇట్టి పరిక్షుకు నూతన ప్రతినిధులు తాళగలరని నమ్మెదము. సత్య ధర్మములను కవచమును ధరించి, దేశనేపకై ఎవరు నడుముగట్టెదరో వారే నిజమగు నాయకులు. శుష్కమగు ఆడంబరధారులు నాయకులు గానేరరు. కాంగ్రెసుపక్ష విజయము, స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధికిని సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికిని తోడ్పడుగాక !

శ్రావణ విదేశపరిపాలన పద్ధతి

శ్రావణి వారమున రవలంబించెడి విదేశపద్ధతులు వెగటు పుట్టించుచున్నట్లు విదితమగుచున్నది. సీరియా పరిపాలనము, డ్రూసు అను తెగవారి తిరుగుబాటుకు కారణమయ్యెను. ప్రజాభిప్రాయము నణగదొక్క బ్రయత్నించుట చేతనే యిట్టి దుస్థితి ప్రభవించి తెలియుచున్నది. గోటితో పోవలసివది గొడ్డలితో పోవలసి వచ్చెనను నటుల, మాట పట్టెను బెట్టుకొని శ్రావణి పాలకులు విషమస్థితిని దెచ్చిపెట్టిరి. డ్రూసుజాతి వారు తిరుగుబాటుచే, శ్రావణివారికి విశేషస్వము గలిగెనని, వార్తలు దెలుపుచున్నవి. కొన్నిచోట్ల శ్రావణి సైనికులు వెనుకకు నెట్టివేయబడిరి. భయ కారణమంతగలేదని, శ్రావణి అధికారులు ప్రకటించుచున్నను, యంతవరకును డ్రూసుజాతికి ప్రబల విజయము గలిగెననుటకు సందియములేదు. సెరయిల్ సైన్యాధిపతియు, గవర్నరుగ కాపెను కాల్ బిల్లెట్టుగారును, ప్రస్తుతస్థితికి కారకు లయిరి. ఒకవంక మొరాకోలో అబ్దుల్ కరీముగారి చేతులలో శ్రావణివారి కవజయము వాటిల్లుచుండ, వేరొకవంక సిరియాలో సీ సమయముననే డ్రూసులమూలమున గూడ అవజయము వాటిల్లుట దురదృష్టమనుటకు సందియము లేదు. యూరపియను సంగ్రామము వలన గలిగిన కష్టములనుండి యొకను కోల్పోనకముందే, శ్రావణివారు మరల చిల్లర పోరాటములలో పాల్గొనవలసి వచ్చుచున్నది. మరికొన్ని సైన్యముల దెచ్చుకొని, అరబ్బులను జయింపవచ్చును. కాని, ఇందువలన, శాశ్వతమగు లాభము గలుగదు. మొరాకోలో నేమి, సిరియాలో నేమి, శ్రావణివారు తమ యధికారమును విస్తరించి, ప్రజలకు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య మొనగూచో ప్రస్తుతపు చిక్కులు పూర్తిగ దొలగిపోవును. అందుకు మారుగ కేవల సైన్యబలము వలననే, తమ యధికారమును కొనసాగింప నెంచుచో, అసర్థము వాటిల్లక మానదు. మోసూలు విషయమై విశేష మగు నాతురము జూపుచున్న నానారాష్ట్రసంఘము వారు, ఈ విషయమున గూడ జోక్యము కలుగజేసికొందురా? సిరియా పరిపాలనమునకు ప్రాన్సు నానారాష్ట్రసంఘమునకు బాధ్యత వహించియున్నది. ఆ బాధ్యతను ప్రాన్సు ఎంతవరకు నిర్వహించినదో, నానారాష్ట్రసంఘ మెన్నడయినను కనుగొనెనా?

మోసూలు సరిహద్దు రిపోర్టు

మోసూలు సరిహద్దు రిపోర్టు ఆకునకందని పోకను పొందని విధమున ప్రాయబడినను నిప్పుక్ష పాత బుద్ధితో జూచువారికి మోసూలు తుర్కీకే జెందవలయుననియు, బ్రిటీషువారి కెట్టి హక్కు లేదనియు విదితమగును. మోసూలు ప్రాముఖ్యము కను అక్కడనున్న నూనెగనులే ముఖ్యకారణము. నూనెవాంఛ ఇంతధూరము దెచ్చెను. విచారణసంఘ మువారు బ్రిటీషుపక్ష పాతము నెంతజూపినను, తుర్కీ హక్కును గుర్తించక తప్పదయ్యెను. కాని వీరు గొప్పచిన సూచన కడువిచిత్రముగ నున్నది. నానారాష్ట్ర సంఘమువారు పరిపాలనమును నిర్వహించుచో, మోసూలును ఇరాకుతో కలిపియించుచున్నని ప్రజలభిప్రాయపడిరట. ఈతిరున ఇరు

వదియైదు సంవత్సరములు, మోసూలు నానారాష్ట్రసంఘ పరిపాలనమునం దుండునట. నానారాష్ట్ర సంఘమువారందు కంగీకరింపనిచో, తుర్కీతో జేర్పవలయునని, ప్రజలు గోరిరట. అంతయ గాని బ్రిటీషు పరిపాలనకింద నుండవలయునని ప్రజలెంతమాత్రము వాంఛించుటలేదని రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. కాని, నానారాష్ట్ర సంఘము నందు బ్రిటీషువారే ప్రాముఖ్యము వహించుటచే, నానారాష్ట్రసంఘ పరిపాలనమనిన బ్రిటీషు పరిపాలనమే యగును. అందుచే బ్రిటీషువారిందు కంగీకరించినను, తుర్కీ యంగీకరింపదు. నానారాష్ట్ర సంఘము పేరుతో మోసూలును తుర్కీనుండి వేరు జేయుట అక్రమమని దోచును. తుర్కీ తన యభిప్రాయమును ప్రత్యేకముగ ప్రకటించు చున్నది. విచారణసంఘపు రిపోర్టును నానారాష్ట్ర సంఘము వారు విచారించెదరు. వారేమని నిర్ణయించెదరో చూడవలయును.

జెమ్షెడ్ పురము : కార్మికసంఘము

జెమ్షెడ్ పురమున గల కార్మికసంఘము వారిని తాతా కంపెనీ గారు గౌరవించుట లేదనియు, వారి యభిప్రాయమును పాటించుట లేదనియు, వార్తలు వివచించుచున్నవి. ఈ వ్యవహారమును పరిష్కారము చేయుటకు, గాంధీ మహాత్ముడు వెడలెను. కార్మిక సంఘమును గుర్తించుటకు మహాత్మునియెదుట తాతాగారు వాగ్దానము జేసినందుల కెంతయు సంతసించెదము. కార్మికుల జీతములనుండి సంఘసభ్యుల చందాలను వసూలు జేయుటకును, ఇదివరకు డిస్ మిసు జేయబడిన ఇరువురును మరల బనిలోనికి దీసికొనుటకును, తాతా గారు కంగీకరించిరి. మహాత్ముని ప్రోద్బలము వలన, కార్మికుల ఆందోళన మీ తీరున సఫలమయినను వారి యభివృద్ధి యంతటితో చేకూరదు. అంతశ్శత్రువులను జయింపవలయునని, మహాత్ముడు బోధించెను. మహాత్ముడు పలికినటుల, దురభ్యాసములు రెండు కార్మికులను ముఖ్యముగ పీడించు చున్నవి. త్రాగుడును వదలిపెట్టువరకు స్వాతంత్ర్యము లభింపదని మహాత్ముడు చాటెను. త్రాగుడు ప్రజల ఆర్థికనైతికసంపదను నిర్మూలము గావించి, వారిని పశువులులుగ జేయుచున్నది. వ్యభిచారమును మానివైచి, స్త్రీలను పవిత్రభావముతో జూడవలయునని, గాంధీ మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. కార్మికులు ఆత్మబలమును వృద్ధిజేసికొనుచో, వారి యభివృద్ధి లగ్న నడగించు వారుండరు. స్వయం సాహాయముచేతనే, ఏసంఘమయినను బైకివచ్చుననుట నిశ్చయము.

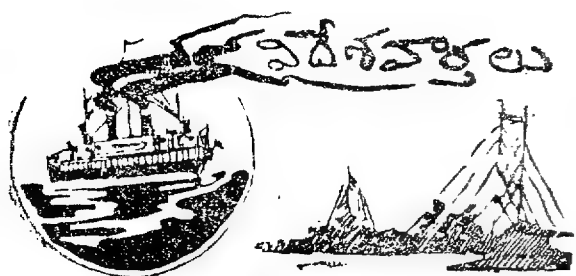
మాకిపన్ దీవులు

మాకిపన్ దీవులలో భారతీయుల సమస్యను గూర్చి విచారించుటకు నియోగింపబడిన కున్ వారు మహారాజ్ సింగుగారు తమనివేదిక నిపుడు ప్రచురించిరి. నిపులుగాని పనివారలను మారిషసుకు బంపవలసిన యవసరము లేదనియు, అది వాంఛనీయమును గాననియు, వీరు ఖండితముగ దెలిపిరి. పనివారల స్థితి తిన్నగా లేకని, వీరి రిపోర్టుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. ఎన్నేటు కూలీలకు మంచి ఇండ్ల నేర్పబడవలయుననియు, భారతీయ వైద్యులను ఎన్నేటు ఆస్పత్రులలో సధికముగ నియమింపవలయుననియు, బాలురను ఫ్యాక్టరీలలో నియమింపగూడ

దనియు, కార్మికులకు స్వచ్ఛవిహార మిష్టించు చట్ట ముండవలయుననియు, మున్నగు సూచనలను వీరు గావించిరి. ఏప్రదేశమునకు బోయినను, భారతీయ కార్మికుల దుస్థితి ప్రబలమగుచున్నది. వీరి పక్షము వహించి, పోరాడువారు గనుపింపరు. ఇతర ప్రదేశములలో నున్న సోదరులను రక్షించుకొనగల శక్తి భారతీయుల కలవడలేదు. ఇట్టి స్థితిలో, కార్మికులు దేశము దాటి వెడలకుండుటయే యుక్తము. చేతిపరిశ్రమలకు తగు ప్రోత్సాహ మున్నయెడల, హిందూదేశమే ఎందరనయినను పోషింపగలదు.

బుర్రా సత్యనారాయణగారికి ఘనమగు స్వాగతము

ముత్యాలపేట పౌరుల సన్మానము
గత శనివారము చెన్నపురి కార్పొరేషను ఎన్నికలందు ముత్యాలపేటయందలి జస్టిసుపక్ష అభ్యర్థియు, కార్పొరేషను అధ్యక్షులును, చన్నపురి శాసనసభ్యులును అగు రా|| బ|| ఓ. త. శివాచలంకెట్టిగారి సనాయాసముగ వ్రోడించి విజయలక్ష్మీకర గ్రహణమొనర్చిన కాంగ్రెసుపక్షపాలకులగు శ్రీ|| బుర్రా సత్యనారాయణగారికి ముత్యాలపేట పౌరులు గావించిన సత్కారము సుప్రసిద్ధము, సర్వనాతీతము, చిరస్మరణీయమునై యలరారుచున్నది. జాతి, కుల, మతభేదములను పాటించక, బ్రాహ్మణాబ్రాహ్మణులు, హిందువుహమ్మదీయులు, నాలుగోటికెట్లు, ఖేరికెట్లు, అయ్యర్లు, అయ్యంగార్లు, స్త్రీలు, వృద్ధులు, బాలుర యాదిగాగల యశేషజనులు ఉత్సవమునందు పాల్గొని యతిధిసన్మాన మొనరించుటజూడ కాంగ్రెసుపట్లను, మహాత్మునిపట్లను, పౌరులకు గల మహాత్మ్యవై భక్తివిశ్వాసములు తెల్లముగాగలవు. శ్రీయుతులు యస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్లు, వి. చక్రయ్యకృష్ణి, పాశీ మహమ్మద్, గోసుంట్ల సుబ్రహ్మణ్యంకెట్టి, అబ్దుల్ హమీదుఖాను, పి. భీక్షవర్మలునాయాడు పలువురు కాంగ్రెసు ప్రముఖులు ఉత్సవమునందు కేర్పొనదగు వారలయందు గలరు.
మంగళతూర్పు నిస్వనంబులు శుభావహములుగ, దెలగజాతీయ సంగీతరసలు దేశభక్తిత్వహామల బురిగిల్చి, జయవిజయాధ్వనులు నైజనహృత్కటరమలం దన్నిజోనుప, సాయం త్రము 7 గంటలకు సరిగ ఉత్సవము లింగిచెట్టివీధియందు ప్రారంభమాయెను. ఉత్సవము ప్రారంభ మనవ్రేజే 1000 జనులు అతిధిని పరిజేష్టించి యుండిరి. జాతీయ పతాకములతో రమ్యముగ నలంకృతమైన మోటారు బండియందు ఆపాదప స్రకము ఖద్దరు వస్త్రధారియై సత్యనారాయణగారు ఆసీనులై యుండిరి. వారి వస్త్రధారణము మనోవినిర్మలమను సూచించుచుండెను. నవన మండలము నప్రవేశమ గవ్వరచుచుండెను. ఉత్సవము శాంతముగ ముత్యాలపేటయందలి ముఖ్యమగు వీధులన్నిటను గొంపోబడెను. ప్రతియింటను అతిధిని పుష్పమాలలంపుటల గావించి, హాళిథులూసంగి, ఫలప్రసాదములను వివిధ పండియిచ్చిరి. చందనము, పన్నీరు ఆదిగాగల సుగంధద్రవ్యములతో అతిధిని సవరివార సమేతముగ తానమాడించిరి. కొందరు మహమ్మదీయులు గుప్పెళ్లతో డబ్బును చెదజల్లిరి. ఇక కదళిఫలములకు, కండ చక్కెరలకు వితియేలేరు. ముత్యాలపేటయందలి ఒకానొక సుప్రసిద్ధుడగు పౌరుడు, వాద్యములతో ఎదురుగజని అతిధిని ఎదురుకోలు గావించి తమ గృహమున కావ్యనింది పుష్పహార ములచే నలంకరించి వీరపూజ గావించిరి. జేవాల యములందు విప్రనకులు స్వస్థివాచకములు జెప్పి, ఆశీర్వాదముల గావించిరి. మన్నజిప్రాంతములందు మహమ్మదీయులు వీరపూజ యందు తమకంగలారి కేమాత్రము దీసిభాక ఘనమగు స్వాగత మొనంగిరి.
రా|| జి. ఏ. నజీశన్ గారి భవనమునద్ది ఉత్సవమురాగనే నజీశన్ గారు వెలుపలనువచ్చి సత్యనారాయణగారిని అభినందించిరి. రాత్రి 10 గంటలకు జయప్రసాదముగ ఉత్సవము ముగింపబడెను.

అంతర్జాతీయ చెటసాల సమావేశము

యువకులను చెడుమార్గములకు గొంపోవు సినీమా ప్రదర్శనముల నాపుజేయవలెననుట

లండన్, ఆగస్టు 8:—ప్రతిదేశములోను యువకులు పాడుగాకుండుటకై సినీమా ప్రదర్శనములను అధికారులు ముందుగ పరిశీలించి ప్రదర్శనమునకు అనుమతి నీయవలెనని తీర్మానించిరి. ఒక్క అట్లె ప్రదర్శనములనే ఆపుజేయుటతో నూర కొనక యువకులబుద్ధిని పెడతల బెట్టు ప్రదర్శనములను ఆటంక బరచవలెననిరి. యువకులకు హితము నిచ్చు ప్రత్యేక ప్రదర్శనముల నేర్పాలుజేయవలెను. ప్రజలకును, యువకులకును లాభిండు ప్రదర్శనములను తయారుజేయుటకు ప్రభుత్వమువారు తోడ్పడవలెను. అంతర్జాతీయ ఒడంబడికను జేసికొని సిల్క్ ప్రదర్శనములను చక్క బెట్టవలెను.

సాంఘిక రక్షణమునకు కాలనిర్ణయములేని శిక్ష చాల లాభకరముని ఇంకొక తీర్మానమును గావించిరి. అందుచే అట్టి శిక్షలు విధించబడవలెనని ప్రతిదేశమువారు ఎడట ఏకాగ్రములకు అంత శిక్షను విధించవలెనో. అట్టిశిక్ష గరిష్ఠ కాలనిర్ణయమును జేయవలెననిరి.

చౌకగ తయారగు సరుకులను ఇంగ్లండుకు దిగుమతి

జేయరా దనుట

లిబరల్స్ ఆక్షేపించుట

లండన్, ఆగస్టు 8:—వైవిధ్యమునుగూర్చి లిబరల్స్ పత్రికలు ఆక్షేపించుచున్నవి. వేర్వేరుదేశములందు వేర్వేరు పరిస్థితులందు తయారగు వస్తువులన్నిటికిని ఒకేసూత్రమును వర్తింపజేయుట అసాధ్యమనుచున్నది. బహిష్కరించెదమను యుద్ధమును అసందర్భమని డెయిలీన్యూస్ పత్రిక నాకొనుచున్నది.

మహిళాసరిహద్దు తీర్మానములు

సిఫార్సుల ద్వంద్వార్థము

లండన్, ఆగస్టు 9:—తమ అధికారమును మించి మహిళా కమిషనువారు ప్రవర్తించిరిని కొంచెము మంత్రివర్గము తంకించుచున్నదని సర్కార్ ట్రెయ్యు పత్రిక చెబుచున్నది. సలహా జెప్పటకే అధికారమియ్యబడెను గాని స్వతంత్రముగ తీర్మానించు నధికారము లేదనుకొనుచున్నారు. జాతీయమితి సభవారుగూడ ఈసిఫార్సులను ఆమోదించెదరాయని సందియ ముచున్నది. చాలవరకు ఈసిఫార్సులు తీర్మానములు ద్వంద్వార్థముగ నున్నవి. ఒకపుడు మరింత విరుద్ధముగ గన్పించును. కొందరి కమిషనువారు యల్లప్రాయములు సమంజసముగ లేవు. వారి పద్ధతులు ప్రతిమాల బ్రతిభాభావములతో నున్నవనుచున్నారు. శాశ్వతమునకు సరిహద్దు ఇంకను తురుమ్మ ప్రభుత్వమువారి అధికారములో నున్నదనుట ఆక్షేపణీయ మనుచున్నారు. దీనిని తురుమ్మలు జాతీయమితివారికి వశపరిచిరనుచున్నారు.

ఇట్లున్నను మంత్రివర్గమువారు రెంత అయిష్టముతో నున్నను జాతీయమితివారు తోడ్పడినచో ఇంకా ముందేటును వీర సందర్శనములవరకు గూడ ఒప్పుకొనవచ్చు ననుచున్నారు.

ఆసియావాసుల చట్టము

(వర్ణ భేదచట్టము)

పీటరుహారిటిజ్ బర్న్, ఆగస్టు 7:—పైచట్టమును ఆక్షేపించుటకు దక్షిణ ఆఫ్రికాకాంగ్రెసువారు సభ గావించెదరు. నేటాలు ఇండియను కాంగ్రెసువారు తయారుజేయుచున్నారు.

సిరియా తిరుగుబాటు

కారణములు

సరెయిలు సేనాని ఉత్తరవాది

ప్యారిస్, ఆగస్టు 8:—విదేశీయులు ప్రచారము జేయుటచే జెబుల్ ద్రూసు చిక్కులకు కారణము లాయెనని లీజర్నలులు చెబుచున్నది. ట్రాన్సుజార్డానియామంత్రి ఎక్కువపని జేసెనట. పెయినులరాజుకునేర్చిన గుణపాకమునే అబ్దుల్లాగారికి జెప్పవలసివచ్చునని పత్రిక నడుపుచున్నది. ఈ పరిస్థితులన్నిటికి సరెయిలు సేనాని ఉత్తరవాదియని ఈకోడిప్యారిస్ పత్రిక చెబుచున్నది.

గవర్నరు పద్ధతులు

ప్యారిస్, ఆగస్టు 8:—ద్రూస్ సేనలసంఖ్య 60000. ఆరడబ్బులు వీరికి సహాయముచేయుచున్నారు. మరాకోకు సహాయమునిమిత్తము ఫ్రెంచిసేనల సంపుటచే ఇచట వారికి సైన్యములు తక్కువగ నున్నవి.

జెబుల్ ద్రూస్ గారి పద్ధతులు జనకంటకములు. పరిపాలనము నిరంకుశముగ జేయుచున్నాడు. ఇయ్యది ప్రజలకు కష్టముగ నున్నది. సరెయిలు సేనానివైఖరి దీనికంతకును కారణము. ద్రూస్ ప్రభునికి సరెయిలు సేనాని ద్రవ్యమే ఈయలేదట. కస్త్రును కార్మిల్లెలుగారిని దీసివేయవలెనని ద్రూస్ను ప్రభువడుగ ఆలకించసే లేదు. రెండుకోజులైన సవీద భార్యలను పిల్లలను మందలను జేబెల్ ద్రూస్ నకు పలస్తైనుకు బంపివేసెనట.

అప్పటికిని సరెయిలుగారు శ్రద్ధదీసికొనలేదట. జూలై 19 తేదీన శెలవు అనంతరము కార్మిల్లెలుగారు తిరిగివచ్చిరి. 21 తేదీన ఫ్రెంచిసైన్యమును ముట్టడించుటయే తిరుగుబాటుకు చిహ్నము.

పరాసులు వెనుకకు బోవుట

ద్రూసు ముట్టడిచే ఫ్రెంచి సైన్యము 7 తేదీన వెనుకకు బోవలసివచ్చెను.

ద్రూసు పోరాటమునుగూర్చి కొన్ని వార్తాపత్రికలు అతిశయోక్తిగ చెబుచున్నారనుచున్నది. స్వాధీనములో ఫ్రెంచి పరాజయము నిజమేయని ఒప్పుకొనుచున్నారు. కాని అంత గొప్పపట్టము గలుగలేదనిరి. దక్షిణహారను ఖాళీజేయుట గొప్పతప్పు. టాంక్సుబండ్లను బట్టుకొనుట నిజముగాదనుచున్నారు. అసలు సిరియాలో నున్న ఫ్రెంచి సైన్యములకు టాంక్సుబండ్లే సప్లయలేదట. ఫ్రెంచిపై యుద్ధముజేయుటకు ద్రూసుకు అంతమందు గుండుసాముగి యుద్ధపరికరము లేదట.

భయపడ నవసరములేదు

ద్రూస్ను అంతముఖ్యమైనది గాదు. అనుకొన్నంతగ గొప్పవారుగారు. అందుచే భయపడ నవసరములేదని హార్ట మతగురువు అనుచున్నాడు.

ప్యారిస్, ఆగస్టు 10:—రెండు ఫ్రెంచిపటాలములనే సిరియాలో ముట్టడించిన రెయిలు సేనాని పెయిన్లీవుగారికి కబురంపిరి. స్వాధీన ఇంకను శత్రుని చేజిక్కిలేదు. పరాసు లింకను దాని నాక్రమించుకొని యున్నారు. ఈ తిరుగుబాటు ఇస్లామికు పోరాట మనిపించుకొన చనిరి.

స్వీడన్ బొగ్గుసప్లయ

క్రొత్త ఆధారములు కనిపించుట

స్టాకహోమ్, ఆగస్టు 8:—ఇంగ్లండులో బొగ్గుసప్లయగట్టెదమని బెడరించుకాలమున యార్కషైరు బొగ్గును డెప్పించుట స్వీడిషువర్తకులు మానిరి. కొన్నిపనుల కీ బొగ్గుతయ్య స్వీడను వారిచేతనే కొనబడుచుండెడిది. పోలండు, అప్పరు సైలీషియాలో క్రొత్తసాధనమును గనిబెట్టిరి. అచటనుండి పోయిన నెలలో చౌకగ 100000 టన్నుల బొగ్గు సప్లయ అయినది. ఈబొగ్గు యార్కషైరు బొగ్గువలెనే మంచిదిగ నున్న దనుచున్నారు.

మరాకో సమరము

బాంబుల ప్రయోగము లాభకరము

ప్యారిస్, ఆగస్టు 8:—విమానములనుండి బాంబులను వేయుటచే శత్రువునకు చాలవత్తము గల్గెను. పరాసులు ఆ మర్గో నాక్రమించుకొనిరి.

ఒలింపియాలో ప్రేమ్యసమలసభ జరిగెను. సంఘమునకు చందాలు 826000 పానులు లభించెనట.

రిపుసంకులము

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంత్ర)

లండన్, ఆగస్టు 11:—ప్రభుత్వమువారిట్లు ప్రకటించుచున్నారు:—

రిపుల స్వాతంత్ర్యమును పరాసులు గుర్తించిననే అబ్దుల్ కరీంగారు సంధిరాయబారములకు ప్రయత్నించు నని రిపుల రాయబారి తనతో జెప్పినని డిలివరాసేనాని చెబియజేసె నని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. సరెయిలు సేనాని నివేదికములో ఫ్రెంచిసైన్యములను సరిగా చెబువలేదు. కడు పట్టుదలతో పోరి మచాడుసేనాని ఎజ్రాకు మరలిరి. కాని కొన్ని సేనలను నష్టపొయెను. శత్రువులు జేబెల్ సరిహద్దును దాటలేదు.

స్వాధీన

లో కొందరు శత్రుగాత్రులైరి. ట్రాన్సుజార్డానియాలో మరాకోవర్షులకుకొనుటకు ద్రూస్ సేనలను ప్రయత్నించుటబిట్టె సైన్యములు సహకారము సల్పి పారద్రోలెను. దేశమంతటను అల్లరులను గలుగజేయుటకు శ్రీ పురుషులు, పెయినులరాజు అనుచరులను ప్రయత్నించుచున్నారు. ఇంతవరకు రెండు తండ్రి వార్తలనే సంగ్రహముగ సరెయిలు సేనాని ఇచ్చెను. ఈతండ్రి వార్తలను సవిస్తారముగ చెబుటకు ఆశ్చర్యమిది బంపుచున్నాడు. ప్రజలు సంగతులను చెబువలెనని ఆతురతను జూపుటచే తంతులద్వారా కబుర్లను చెబియ జేయవలెనని ప్రభుత్వమువారు సరెయిలు సేనానికి ఉత్తరువు బంపిరి.

పెటెయిను సేనాని నివేదికము

ప్యారిస్, ఆగస్టు 10:—పరిశీతు లిపుడు అనుమాలముగ తిరుగుచున్నవి. రిపులు బలవంతులు, నిపులు, ధైర్యకాలులు, సాధనసంపదగలవారు దుబారాలేనివారని పెటెయినుగారు నుచున్నారు. పరాసు సైన్యములు అచంచలమగుపట్టుదలతో పోరి పెజాతాజానుండి ఆల్జీరాకుబోవుమార్గమును నిలబెట్టివని. మరాకోలో అంతర్భాగమున చాలవరకు పరాసులకు విశ్వాసముగ నున్నారు. ఫ్రెంచిఅధికారమును మరల నెలకొల్పుటకు సమష్టి సమరము జరుగనున్నది. మన అధినివేత పోరాటములో ఎన్నడును ఎటుగని శత్రువులు ఆరి తేరినవారు మనపై ఆకస్మికముగ బడిరి. సమగ్రముగ ఆయుధసాధనములతో గూడుకొన్న శత్రువులు ముట్టడించిరి. సరిహద్దులలో చెల్లాచెదురుగనున్న శత్రువులు గాక 40000 యోధులు ప్రత్యేకముగనున్నారు. వీరికి కొంత ప్రదేశములందు పోరాడుటలో మంచినగువు తెలియును. ఆ మిట్టపల్లములు బాగుగ తెలియును. ఇదివరకు గైకొన్నవిజయములు వీరి నుత్సాహపూరితులగు జేసివి. వీలైనంతవరకు అనన సరభుర్ను మనెదరు. మరఫీరంగులు, శత్రుస్థులు, ముందు గుండుసాముగి పరిమితిలేకుండు గలవు. వారికి అట్టి సందర్భము లందు మొదట ఫ్రెంచివారికి కష్టముగ నేయున్నది. కాని అన్ని కష్టముల కోర్పుకొని శత్రువులను అవమానించగల్గిరి. పరాసులు సహాయ సైన్యమువచ్చుటచే మొదటిసైన్యమునకు విశ్రాంతి గల్గెను. ఈలోపుగ పోరాటమునకు తయారగుచున్నారు. తరువాత ఇట్టిప్రమాదము ముందు రాకుండజేసికొనెదరు.

ఫ్రెంచివారెట్లు మోసపోయిరి?

లండన్, ఆగస్టు 6:—పైమ్ముపత్రికా విలేఖరి ప్యారిస్ నుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—మాడునెలలనుండి పరాసులు మరాకోను గోల్పోనున్నారు. మాడునెలలబట్టి యువ ద్రవముగనున్నది. ఫ్రెంచివారి కిది తెలియదు. తెలిసికొనలేదు. ప్రభుత్వమువారు ఫ్రెంచిప్రజలయందు విశ్వాసముంచలేదు. అందుచేతనే చేసినచర్య చాలలేదు. ఏప్రిలుమాసాంతమునుండి ప్రతిరోజును ఏదో ఒకసాసము పోవుటయో, వెనుకకు మరలుటయో ఎవరోకొందరు తగలనుండి పోవుటయో, జరుగుచునే యుండెను. ఇక వీలులేక మరీ కంఠములమీదికి వచ్చినపుడు దాచుటకు వీలులేక ప్రజలకు సహాయముగావలసి యున్నదని చెప్పక తప్పినదిగాదు. అబ్దుల్ కరీంగారిలో సంధిజేసికొన్న మరాకోలో ఫ్రెంచి అధికారము అదృశ్యమగును. అబ్దుల్ కరీం గారితో వ్యవహరించనలెనన్న రాయబారములన్నిటిని ఆపుటయే ఉత్తమమార్గము.

నేతపరి శ్రమ తగాద

ఇంకను పరిష్కారము గాలేదు

లండన్, ఆగస్టు 9:—ఉన్ని నూలు సరకుల వర్తకులు సమావేశమైరి. కార్మిక మంత్రివర్గమువారు నియమించునన్న విచారణసంఘమువారి తీర్మానమును ఒప్పుకొన దలంచిరి. తక్షణము మరల పనిలో ప్రవేశించు విషయమై ఒడంబడిక షరతులు కుదురలేదు. శత్రు పర్చించెదరు.

చీనా ఆందోళనము

బహిష్కరణోద్యమము

రాయబారుల నొకరులు సమ్మెగట్టుట

పికింగు, ఆగస్టు 8:—బ్రిటిష్ రాయబారి కార్యాలయమున కొందరు కార్యదర్శులు, వంటవాండ్లు మరియు నొకరులు సమ్మెగట్టిరి. విద్యార్థులు, నౌకర్లు లోనికి రాకుండు గుమ్ముడుగర్గర కావలి గాయమున్నారు. రాయబారి కార్యాలయముదగ్గర కాపురమున్న చీనా యువకులు ఆస్థలమును బాసిపోవునట్లుల బెడరించుచున్నారు. సమ్మెదారులకు విద్యార్థులు ఒక నెలవీతము నిచ్చిరి.

చీనా విదేశాంగ ప్రభుత్వమువారి సమ్మె సంతరింప జేయుటకు ఏమియు జేయలేదు గాని రాయబారు త్వరలో పరిష్కారమునకు నడు ఆశతో నున్నారు.

రాజకీయములు

పికింగు, ఆగస్టు 9:—ఈ సమ్మె అంతయు రాజకీయ సంబంధమైనదనుచున్నారు. బ్రిటిష్ రాయబారి పనివాండ్లు 200 (చీనావారు) విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్లు సమ్మెగట్టిరి. వీరి కేమియు కష్టములున్నట్లు తెలియదు.

సమ్మెదారుల యుద్దేశ్యము

చీనాలో తాము అనలంబించిన విధానము తప్పని తెలుపుటకు సమ్మె గట్టిన సమ్మె సంఘమువారు దెలుపుచున్నారు. దేశభక్తిని ప్రజలలో గలుగజేయుట ఇంకొక కారణము. పికింగు విశ్వవిద్యాలయముకడ ఒక కార్యాలయము నేర్పాటుజేసిరి. విదేశీయులదగ్గర పనిజేయువారు సమ్మెగట్టుదలంచినచో తమపేర్లను ఆకార్యాలయమువారి కీయవలెననుచున్నారు. ఒక నెలవేతనమును దీసికొనవచ్చును. కాని ఇంతవరకెవరను ప్రత్యుత్తరము నీయలేదు.

సికారురైతులు

కొరడాలతో కొట్టుట అనత్య మనః

లండన్, ఆగస్టు 7:—జయపూరు రాజ్యములో అంతర రాజ్యముగ నున్న సికారుసంస్థానము ఆదాయము రిక్త లక్షలు. ఇందులో ల్యాండురైతులకు 4 లక్షలరూపాయలు. ప్రజాలోగ్యము నిమిత్తము, విద్యుక్తికందము 24000, 15000 ప్రతిసాలన ఖర్చు జెట్టుచున్నారని వింటర్ ప్రభువు బదులిచ్చెను. ఇంత తక్కువగా ఖర్చుజెట్టుచున్నారని తోచుటలేదాయని యడుగ, దీనికి ఇండియన్ ప్రభుత్వమువారు తర్రనామలు గాకపోవుటచే తాను బదులియ మీలమని వింటర్ ప్రభువు నుడిచెను.

ఎక్కువజేసిన భూమిపన్ను నీయలేదని ఆచటి రైతులను కొరడాలతో గొట్టించిరాయనియడగ రైతులను అరస్తుజేయుటకుగాని శిక్షించుటకుగాని అసకాశమే లేదనియు అసెంబ్లీ లులో మార్చెడియులేదు అనియు ఇప్పుడున్న అసెంబ్లీ పద్ధతిని రైతులు గోరుచున్నారనియు వింటర్ ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. జయపూరుకు బోయి తమకష్టములను నివేదించుకొనుటకు బోయిన 18 రైతులను వారంటు లేనిదే అరస్తుజేసి అందులో ఇద్దరునాయకులను కొరడాలతో గొట్టించిరిని కామన్సుస్థలో లార్డుస్సగారు చెప్పి ఇతరులచే ప్రేరేపితులై అధికారులను ధిక్కరించుటకు ప్రయత్నించువారిని సికారుగ్రామమునకు బంపిరినియు కాని వారు మంచిప్రవర్తనముతో నుండెదమని యభ్యయమిచ్చుటచే ఎవరిఇండ్లకు వారినిబోనిచ్చిరినియు ఎవరిని కొరడాలతో గొట్టలేదనియు, సికారు రాజ్యము బ్రిటిష్ రాష్ట్రము కాదనియు వింటర్ ప్రభువు తెలియజేసెను.

వాషింగ్టన్ ఒడంబడికలు

ప్రాచ్యదేశములకు మన్రో సిద్ధాంతమువంటి వని చీనా రాయబారి డాక్టరు సై జాగారు చెలిపిరి. ఒడంబడికలను ఇంత ఆలస్యముగ అంగీకరించుట విచారకరమనిరి. ఈలోపుగ క్రొత్త సమస్యలు బయలుదేరెనన్నమాట నిజమే యనిరి. ఇవి వాషింగ్టన్ సుసభలో తలంపునకు రాలేదనిరి. ప్రాచ్యదేశమున పశుబలముతో దుర్బలులను బాధించి పాలించుటమాని సహకారముతోడను, సుహృద్భావముతోడను, సమంజసముగను ప్రారంభించుట క్రోధస్ఫూర్తమనిరి.

స్పిన్స్ వ్యవహారము

సు పరిష్కారముజేసి ఎవరిబాకీలను వారికి తీర్చివేయుచున్న బ్యాంకువారు స్పిన్స్ కుటుంబముతో భిన్నాభిప్రాయములు రాలేదనియు ఇంతకంటె ఎక్కువ బాధ్యతను బ్యాంకులు భరించజాల వనుచున్నవనియు ఒకవార్తాపత్రిక దెలుపుచున్నది.

డెప్రెషూను జి. పి. నోట్లు

దొంగతనము

అపీలువిచారణ జరుగుచున్నది

అలహాబాదు, ఆగస్టు 10:—క్రీకేషులగు సి. ఎ. నెవ్లిగారి ఆస్తిసంబంధించిన కేసునందు డెప్రెషూను అసిస్టాంటు సెవన్సు జడ్జిగారిచే శిక్షింపబడిన ఆర్థురు ముద్దాయిల దాఖలుచేసిన నాల్గు అపీలులు నెలపులందు జడ్జిగారున్న న్యాయమూరి కన్నీ గూలాల్ గారు ప్రాతినిధ్యమునకు నేడు విచారణ గావించిరి. సి. జె. వెల్లిగారు ఫింధను దీసికొనిన సర్వే ఉవ్వోసి. వీరికి నెలకు రూ 200 లు పంచను నీయబడుచుండెను. నె వెల్లిగారు లోభి. చంచలబుద్ధిగలవాడు. చనిపోవునప్పటి కీయనకు 92 యేండ్ల వయస్సుగలదు. సుమారు 3 లేక 4 లక్షల రూపాయలు విలువగల గవర్న మెంటు ప్రాంతరినోట్లు యాయన చేరగలవు. 1923 మే 8 వ తేదీయం దీయన డెప్రెషూనులో జనిపోయెను. చనిపోవునప్పుడు అవివాహితయగు కుమార్తె ఆడులేకు నెవ్లి మస్సమృతండ్రి దగ్గరగలదు. ఈవిడకుగూడ మతి చెంచలత్వమును వెల్లికేష్టులుగల స్వభావురాలు. కేసునందలి ముద్దాయిలు 55 సంవత్సరముల వయసుగల ఆడిలేకునెవ్లి మస్సమృత, రా నా బమ్ బహదూరు, వారి అయిదుగురు పిరు పోర్ట రీచే సి ఆస్తిని దొంగలించినందులకు ముద్దాయిలు శిక్షింపబడిరి. ముద్దాయిల నల్లరకు 15, 9, 6 సంవత్సరములు. అడిలేకునెవ్లి కన్యకను మూడుసంవత్సరములు కఠినపరకము జరిమానాలు విధింపబడెను. తక్కిన ముద్దాయిలు చాలవరకు వీరల నొకరులును బంధువులుగ నున్నారు.

కేసు సందర్భములు

92 సంవత్సరముల వయస్సుగల తండ్రి చనిపోవునప్పుడు పిచ్చిపిల్లయని (పురవ్ మస్సు) అని పిలవబడు అడిలేకు నెవ్లి ఇంటియందు తండ్రితో నివసించుచుండెను. ఈమెకు మతిస్థిరము తక్కువ. తండ్రి చనిపోయెనని చెప్పినతరువాత వివాహితయగు కూతురును, కుమారుడును డెప్రెషూనువచ్చిరి. తండ్రి వ్యవహారములను బరిష్కారము చేయవలయునని ప్రారంభింప కొన్ని జి. పి. నోట్లు మాయమయ్యెనని తోచెను. పోలీసువారు విచారణజేయగా నోట్లు కొన్ని యింటిలోనుండి తీసికొని పోబడెనని చెలిసెను. కొన్ని నోట్లు నెవ్లి కన్యకపై యెండార్చు చేయబడెను. దళారుల ద్వారా గొన్ని నోట్లు కలకత్తాయందు అమ్మబడెను. కొన్నినోట్లుకు ప్రతిఫలము రాబట్టుకొనబడెను. కనపడని నోట్లు కొన్ని ముద్దాయిల యిండ్లయందు గొరికెను.

నెవ్లికన్యాయు ముద్దాయిలను సేరమునందు బాల్కానునట్లు చార్జి చేయబడిరి! కేసు విచారణ గావించబడి పైన చెప్పిన విధమున శిక్షింపబడిరి. అపీలు విచారణ ప్రారంభ మగుటకు పూర్వము నెవ్లి కన్యక తర్రున హెచ్. సి. దేశాంగ ఎస్. డి. ఎల్. అగ్రాల్ గారు నెవ్లి కన్యకను మతి స్థిరము లేదనియు, ఆమెను కోర్టువారు రప్పించి బరిక్షింపవలసినదనియు చెప్పిరి. అపీలు విచారణ గావించుటకు క్షాయవాదుల కభ్యంతరము లేదనియు కాని ఆమెను విచారించుటకు తగదనియు న్యాయవాదులు చెప్పిరి. చనిపోవుటకు పూర్వము యావత్తు ఆస్తిని తండ్రి కూతురున కిచ్చివేసెననియు గావించబడిన వ్యాపారము యదార్థమైనదనియు ప్రతివాదుల వాదము. పదిహేను సంవత్సరములు వరకమును ఏడువేల రూపాయల జరిమానాయు విధింపబడిన రవబమ్ బహదూరుగారి తర్రు న్యాయవాదిదగ్గర ప్రసాదుగారు కేసుసందర్భములను వివరముగ నెరిగించెను. నాటికి కోర్టు యంతటితో చాలింపబడెను. (అ. ప్రె.)

బెజవాడలో నుండు

నూజివీడు డి. ము. కోర్టు

అసలుదావా నెం 647/24 రు

వాది—పల్లెరమాడి పెద్దయ్య
యెదిరి

ప్రతివాదులు—శ్రీరాజా కోభనాద్రి అప్పారావుబహద్దర్
జమిందారుగారువగయిరాలు.

పై నెంబరు దావాలో 2 ప్రతివాది నూజివీడు కాపురస్తుడు జవ్వాజి వెంకయ్యకోర్టువారు జారీచేస్తూవచ్చిన దావా నోట్సులు పుచ్చుకోకుండా తప్పించుకుంటూ 3, 4 ప్రతివాదులలో లాల్ నాచి అయిదాగివున్నాడు, గనుక అతడు హాజరుటకు నోట్సునిమిత్తం ది 27-8-25 కి వాయిదా వేసినారు. ఆరోజున 2 ప్రతివాది హాజరుకానియడల అతని పరోక్షమందు దావా విచారించబడునని ప్రకటించుటకు కోర్టువారు ఉత్తర్వు చేసినారు.

బెజవాడ } దిగవల్లి వెంకటేశ్వరరావు,
6-8-1925 } వాదిష్టడరు.

వాతావరణస్థితి

1925 నం|| ఆగస్టు నెల 11-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	గత 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూన్ నెల 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగ సంవత్సరమునకు కురియు మొత్తము.
గోపాలపురం	90.8	80.5	...	14.41	44.96
విశాఖపట్టణము	85.8	81.2	...	10.72	87.09
కాకినాడ	84.3	78.8	0.58	22.28	89.09
మచిలీపట్టణము	89.2	75.6	0.18	18.79	41.59
కర్నూలు	88.5	74.4	0.12	7.85	26.01
బళ్లారి	91.5	75.0	0.08	1.09	20.51
కడప	91.0	77.4	0.08	12.64	81.28
నెల్లూరు	96.3	76.9	0.28	5.94	37.98
మద్రాసు	93.8	76.8	0.22	8.26	50.74
కడలూరు	92.9	75.7	...	10.82	52.94
నీలము	91.3	72.8	...	6.78	89.80
కోయంబుత్తూరు	88.1	69.8	0.02	8.28	22.29
తిరుచనాపల్లి	97.4	77.9	...	7.50	83.18
నాగపట్టణము	94.8	78.6	...	8.78	54.98
మధుర	97.2	77.0	...	8.89	83.58
పాంబల్	88.5	79.2	0.11	0.26	37.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరువేంగుడము	80.0	78.1	0.85	18.15	64.51
కొచ్చి	81.4	74.0	0.96	51.15	114.51
కాలికట్టు	78.8	72.6	2.00	85.70	117.16
మంగళూరు	77.4	72.7	4.97	105.72	125.68
దెంగుళూరు	82.4	66.9	0.05	7.56	85.87
మెదకార	67.1	61.5	1.56	78.86	125.46
కొడైకనాల్	60.8	52.2	0.81	11.86	62.18

సర్కారులు: కాకినాడలో ఉరుములు మెరుములతో 0-58 "వర్షించెను. మచిలీపట్టణములో 0-18" దట్టముగ కురిసెను. మేఘములు విస్తారముగ నున్నవి. గోపాలపురంలో పగటివేడిమి 83.5 డిగ్రీలు ఎక్కువ. తక్కినచోట్ల 23, 43 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి విశాఖపట్టణములో 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడలో 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కర్నూలులో 0-12" వర్షించెను. తక్కినచోట్ల చినుకులుపడెను. బళ్లారిలో మేఘములు పలవగనున్నవి. తక్కినచోట్ల దట్టముగనున్నవి. కడపలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:—నెల్లూరులో 0-28" మద్రాసులో 0-22" వర్షించెను. నెల్లూరులో ఆకాశము దట్టముగ మేఘములతో గూడుకొన్నది. తక్కినచోట్ల మేఘములు తేలికగనున్నవి. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 23 డిగ్రీలు తక్కువ. 24 గంటలలో పెద్దమార్పు గన్పించదు.

ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

భారతదేశపు ధనము

ఆంగ్ల దేశమున కంపెనీబడిన మొత్తము

కలకత్తా, ఆగస్టు 10:—1925 వ జూలై మాసము దాం గ్లదేశపు ఖజానా క్రికింకిమొత్తములు కట్టబడినవి. కానుకలయ న్యకమువలన వచ్చిన మొత్తము రు 14,75,000 లును, యేప్రిలు 1 వ తేదీనుండి జూలై 31 వ తేదీవరకు హెంబవమంత్రి సంస్థకు చెల్లించినవి రు 99,26,000 లును కట్టబడినవి.

వ్యాపారపుశాఖవారి నివేదిక ననుసరించియు, కష్టము శాఖవారి లెక్కలనుబట్టియు (ఉప్పుగాక) 1925 వ జూలై మాసముందు విదేశీవ్యాపారమువలన ప్రభుత్వమునకు 878 లక్షలరూపాయలు కట్టుబడిచేరెను. 1924 వ జూలై నెలలో గూడ సంతియే యదాయమువచ్చెను. కాని 1925 వ జూనునెలకంటె 60 లక్షలరూపాయలు లెక్కువవచ్చెను. 1925 వ యేప్రిలులు మొదల జూలై ఆఖరువరకు నాలుగు మాసములలోను 1424 లక్షల రూపాయలు వచ్చినవి. 1924 వ అదేమాసములలో 1422 లక్షల రూపాయలు వచ్చినవి. (అ. ప్రె.)

మదరాసు వార్తలు

ఎగ్జిక్యూటివ్ ఎన్నికల సభ:— కేఫుసాయంత్రము 6 గంటలకు ఎగ్జిక్యూటివ్ మార్గ బ్యూరోడునందు కార్పొరేషను ఎన్నికలలో డా. లక్ష్మీపతిగారి అభ్యర్థిత్యమును బలపరుచుటకు గాను బహిరంగసభ జరుగును.

ప్రభుత్వమువారు ఆంగీకరించిన విశ్వవిద్యాలయములు:— ఆలహాబాదు, బొంబాయి, డిల్లీ, లక్నో, మదరాసు, నాగపూరు, పాట్నా, పంజాబు, రంగూను, అలీగరు మహమ్మదీయ విశ్వవిద్యాలయము, బహారసు హిందూవిశ్వవిద్యాలయము మొదలగు బహువిధ విశ్వవిద్యాలయములు.

మరణముల నివేదికము:— ఆగస్టు 8 వ తేదీలో ఆంధ్రమయ్యే వారమునందు సాలునకు వెయ్యింటికి 39.2 చొ॥ మరణించిరి. అంతకుముందు వారము 38.2 యుండెను. 28 గురికి స్త్రీలకుమునుచ్చి 8 గురు చనిపోయిరి. ఇకొళ్లు ఎంబా చలన 81 రు చనిపోయిరి. ఇతర జ్వరములవలన 31 రు చనిపోయిరి. నిరుడు యీ వారములో 45.6 చొ॥ యుండెను.

అన్నదాన కైంకర్య ప్రకటన:— 1925 సం॥ ఆగస్టు మాసము 2 వ తేదీ బుధవారం తిరుత్తిని శ్రీమద్రాష్ట్రాస్వామిలవారికి ఆడి కృత్తికకుగాను 8 రోజులు తెప్పోత్సవము జరుపబడును గాన శ్రీమంతులగువారు వారివారి శక్త్యానుసారము ను ప్రవృత్తయము జేయ బ్రాధించుచున్నాము. యస్. ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యరు. పి. ఎస్. రాధాకృష్ణయ్యరు.

ముత్యాల సలాపము:— తూతుకుడి, తిరుచందూరుసముద్రతీరములందు 1922 సం॥ ముత్యపుచిప్పలు (ముత్యముల నిచ్చు చేపలు) యొక్కవగా పెరుగుచున్నవని దెలియవచ్చెను. వాటిని గూర్చి ప్రభుత్వము ఫిషరీసు కాఖాధికారి గావించిన పరిశోధన జేసి జూడగా నవి పూర్తిగా పెరిగి పరిపక్వము చెందియున్నట్లు తెలిసెను. లోలాయరంముతీరముననే 12 కోట్ల ముత్యపుచిప్పలు గలవట. 1925 సం॥ ముత్యాల సలాపమును స్థాపించి ఉత్పాదించుకొను యత్నములు జరుగును. (ప్రభుత్వ ప్రకటన)

సముద్రమున స్నానమాచరింపబోయి మరణించుట
"ఈనెల 4 వ తేదీ సాయంత్రము గ్రహణసమయమున స్నానమాచరింప దలంచి, లోలేటి కృష్ణారావుగారు(ట్రయినింగుస్కూలు విద్యార్థి) సముద్రమునందుండి, మరల కండ్లకగడకుండనే పరకలోకప్రాప్తి జేసి"రని తెలియజేయుట కెంతయు విచారించుచున్నాడను.
వికాఖపట్టణం **పట్టినపు శ్రీరామమూర్తి.**

దత్తమండల విద్యార్థి సంఘము:— దత్తమండల విద్యార్థి సంఘమువారు గురువారమునాడు (18-7-1925) 4.30 గంటలకు 290 తంబుకెట్టి వీధియందు హాస్టలు స్థాపించుటకును, దత్తమండలమున పట్టపరిక్షలోకృతాగ్రతనవారికి తగుసన్మానము గావించు విషయము చర్చించుటకును సమావేశ మగుచున్నారు. ఆందరును విచ్చేయప్రాధికారులు.

ఆర్. కృష్ణశాస్త్రి ఎం. ఎ.
ఆంధ్రగంధాలయము, కర్నూలు
ఈగంధాలయ నిర్మిత్యవారికోత్సవము ఈనెల 15-వ తేదీ శనివారము సాయంత్రము 5-30 గంటలకు కోల్కను మిమోరియల్ భవనమున జరుపబడును.
కర్నూలు పురపాలక సంఘాధ్యక్షులును, న్యాయవాదులు నగు మ॥ రా॥ శ్రీ. ఓ. లక్ష్మీనాథుగారు సభాధిపత్యము వహించుటకు దయతో సంగీకరించిరి.
యం. వేంకటరామయ్య, కార్యనిర్వాహకుడు

సివిలుసర్వీసు పరీక్ష నిబంధనలు
ఇండియను సివిలుసర్వీసుపరీక్షలు ఇండియాలో జరుగుటకుగూర్చి గల నిబంధనలలో 8, 12 క్లాజులను స్టేటు పెక్రటరీగాను చూర్చిరి. 8 వ నిబంధనప్రకారము ఇండియాలో పరీక్షనివాస మేర్పరచుకొన్న వారు మాత్రమే పరీక్షకు హాజరుగావలెనని విధించబడినది. 12 వ నిబంధన యిట్లు మార్చబడినది:

"(12) అభ్యర్థి ఇండియాగవర్నరు జనరలుగా రంగీకరించు విశ్వవిద్యాలయ పట్టభద్రుడై యుండవలెను. లేదా అక్కరలలో మేయోకాలేజీ నీనియరు డిప్లొనాను సాందియుండవలెను.

ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన పత్రిక
నా నివాసము ఏలూరునుండి బెజవాడకు మారుటచే ప్రభుత్వపు అనుమతి, తపాలాధికారుల అనుమతి, ముద్రణాలయపు ఏర్పాటు, ముద్రణాల మాధికారి ప్రభుత్వపు అనుమతి, నందుట ఈవిధానము జరుగుట కాలస్యమైనందున 4 వ సంచిక సకాలమునకు వెలువడలేదు. ఏర్పాట్లన్నియు దాదాపు పూర్తియైనవి. ఈనెల 20 తేదీకి పత్రిక వెలువరుప నిశ్చయింపబడినది. కారణాంతరములచే కలిగిన విశేషమునకు గ్రాహకులు మన్నింతురుగాక.

శ్రీమాన్ ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమాచార్యులు, సంపాదకుడు.
బెజవాడ 9-8-25

విద్యార్థులకు సహాయము - 40000 దానము
లి: రాఘవేంద్రరావుగారు పబ్లికవర్క్స్ అడ్మినిస్ట్రేటరుగా పింఛనీ బుచ్చుకొనినవారు/తిరువల్లికల్లో స్వగృహమునందు వృత్తిపూర్తి ఉత్సవము సత్సరమున హిందూ హైస్కూలులో పేదబ్రాహ్మణవిద్యార్థుల సహాయార్థము రూ 40,000 ధర్యముజేసిరి. ఇది 5 రు సభ్యులుగల ఒక సంఘమువారి కొప్పగించబడును. ఇందు ఇద్దరు రాఘవేంద్ర రావుగారి కుటుంబములో నివారు. యిద్దరు హైస్కూలు అధ్యక్షుడు కార్యదర్శి. 5 వ వాడు హైస్కూలు సంఘమునం దొక సభ్యుడుగ నుండవలెను. ఓలవలన వచ్చు నడ్డీతో ఆహైస్కూలులో చదువు పేద బ్రాహ్మణబాలరకు ధన సహాయము జేయుటకు మైలాపూరు రామకృష్ణ స్కూలులో నొక విద్యార్థికి వినియోగించబడును ఈ ధర్యార్థుడు యిదివరకు రూ 1000 యచ్చియుండెను. అది హైస్కూలులో స్కూలు ఫైనలునందు ఇంగ్లీషులో ఫస్టుమార్కు తెచ్చుకొనువారికి పతకమిచ్చుట కుద్దేశింప బడినది.
త్యాగరాజు స్వామికవిధి-రూ 1,000 వ మూలము నడ్డీ

చెన్నపురి కార్పొరేషను ఎన్నికలు

నిన్నటి ఫలితముల వివరము

ట్రీవెలిన్ బేసిను

కాంగ్రెసు.	జస్టిసు.
81 వోట్లు అధికముగ వచ్చుటచే కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యగు యమ్. సింగారవేలు తెట్టిగారు జస్టిసుపక్షమునకుకెందిన మదన గోపాలునాయుడుగారిని నోడించిరి.	
1 98	81
2 108	104
3 86	76
292	261
* * *	*

మైలాపూరు

ఇటు కాంగ్రెసు అభ్యర్థి యగు కె. భావ్యమయ్యగారికి టి. యస్. రామస్వామి అయ్యగారికంటె 150 వోట్లు అధికముగ వచ్చుటచే జయముగాంచిరి.

కాంగ్రెసు.	జస్టిసు.
కె. భావ్యమయ్యగారు, టి. యస్. రామస్వామి అయ్యర్.	
1 120	77
2 120	77
3 118	88
4 121	82
474	324
* * *	*

సాహుకారు పేట

ఇచట సామి వెంకటాచలం తెట్టిగారికి 230 వోట్లు వచ్చెను. ప్రత్యర్థియే లేనందున వేరెవ్వరకు వోట్లు తెక్కింపబడలేదు.

15 వ తేదీ కార్పొరేషను ఎన్నికలు

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఓట్లయ్యుడు

శ్రీ॥ శ్రీనివాసయ్యంగారి విన్నపము

కృతజ్ఞత
ఎన్నికలలోకలిగిన అద్భుతవిజయమునకై కాంగ్రెసుసంఘము, స్వరాజ్యపక్షము, యితరసంఘముల తరపున నేను మా హృదయపూర్వక అభినందనములను నాల్గిడివిజనులలోని (ముత్యాలపేట, మైలాపూరు, సాహుకారుపేట, ట్రీవెలినుబేసిను, ఓటరల-కర్పించుచున్నాను. ఈవిజయమునకు కారకులైన ఈ తాహ్సాపూరితులను ప్రచారకుల నందరిని ప్రత్యేకముగ అభినందించుచున్నాను. ప్రతివిజనులోని ఎన్నికకు ప్రత్యేకస్థాను ఖ్యులగును. ముత్యాలపేటలో జస్టిసుపక్షమునాయకుడును, కార్పొరేషను అధ్యక్షుడునుగావు పలుకుబడిగలవారుజాతీయాభిమాన ప్రభావమున ఓడింపబడుటచే చాల ప్రాముఖ్యమైన విషయము. ట్రీవెలిను బేసిను డివిజనులో ప్రజలు కాంగ్రెసువారి అవశ్యకతను గుర్తించియున్నపుడు తప్ప పక్షమున చేరినవాడుగటచే ఆడివిజనులో పలుకుబడి గలవాడైనను కాంగ్రెసేతర అభ్యర్థి ఓడింపబడెను. మైలాపూరులోని యెన్నిక అన్నిటికన్న భునమైనది. పలుకుబడిగలవాడును, ప్రజాభిమానమునకు పాత్రుడయ్యును స్వతంత్రముగానిలవి దేశాభిమాన స్వరూపమున సంస్కృతులనిలవి తనబలును కొల్చుకొనదలచిన బ్రాహ్మణాభ్యర్థియే ఓడిపోయెను. మైలాపూరును తన గౌరవము మర్యాదను నిలబెట్టుకొనినందుకు సంతోషించుచున్నాను. కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యము అను మిషన్ బ్రాహ్మణేతరులను మాత్రమే ఓడింప యత్నించుచున్నారని గల అపవాదముతోలిగించుకొని తమ దేశాభిమానమును గౌరవమును బ్రాహ్మణులువెల్లడి జేసినందులకు సంతోషించుచున్నాను. సగరములో జరుగుచున్న విజయోత్సవాప్రకటనలగుడగౌరవపూర్వకముగనుండి విజయమునందు నవ్రత కష్టములందు శ్రేర్థుగుణము జూపుటయే విధిగవెంచి, ప్రతిపక్షుల విశ్వాసమునకుగూడ పాత్రులగు ఉత్కృష్టరాజకీయ పక్షముయొక్క భునతను వెల్లడి జేయుచున్నవి.

ఈ వత్సరము ఎన్నికఫలితము నిరీటికన్న ప్రాముఖ్యమైనది. ఏమన యీసారియొక్కన సమర్థతతో సంఘాపింపబడిన పక్షము నెదుర్కొననలసి యున్నది. మాకు వ్యతిరేకముగ ఓట్లచ్చిన వారుగూడ, యిష్టములేకుండ నిచ్చినయియు, మావిజయమునకే ప్రార్థించుచుండిరినియు నే నమ్ముచున్నాను. అనతిలిపక్షమువారి ఆచర్యములందు వారికి నమ్మకములేదు. ఏమన వారికి ఆ దర్శములన్ని లేవలేవు. మా ప్రజలు విధించు బాధ్యత నిర్వహింప పరతార్థుడుడనుగ్రహించుగాక.

15 వ తేదీన ఎగ్జిక్యూరు, తండియారు పేట, కొత్తాసుబాబుర డివిజనులలో ఎన్నికలు జరుగును. ఓటిరులు ఎట్టిసంకోచములేకుండ కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే ఓట్లయవలెనని గోరుచున్నాను. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు ప్రచారము: జేయుచున్నవారిలో నాకు పూర్తిగా విశ్వాసముగలరు. ఇతరన్నే హితులుగూడ వచ్చి వారితోబాటు, ప్రజలకు విజ్ఞానము కలిగింపజేసెదను. నాలుగుడివిజనులవారు, బర్మినుపాడు ప్రభువుగారికి, జస్టిసు పక్షమువారికి మంచి జబాబుజెప్పిరి. ఇతర డివిజనులుగూడ తమవిధిని నెఱవేర్చవలసియున్నవి. మన ఉద్యమమునందు, ప్రచారకులందు సంపూర్ణ విశ్వాసముతో మందంజవేయుదుముగాక.

11-8-1925. **శ్రీనివాసయ్యంగారు.**

తేలు మందు

వెల సీసా 1-కి 0-8-0
తేలుకాటువలన అపాయము లేదు గాని విశేష బాధ గలదు. తేలుకాటువలన విషము నెత్తురులో ప్రవేశింపదు. బాధనరముల బెంటు పెద్దనరముదగ్గరనుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును బండపారునట్లులు చేసిన బాధతగ్గును. ఈద్రావకము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగల ఘాటుకలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకుగాను రబ్బరుబిరడా గల సీసాలో మందు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెముమందు పోసిన బాధ మాయమగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నిరతరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింటు నుంచవగినది.
అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

మదరాసు శాసనసభ

ఆగస్టు సభ కార్యక్రమము

మదరాసు శాసనసభ వచ్చే మంగళవారము 11 గంటల్లో సమావేశమగును. 22 వ తేదీ శనివారమువరకు జరగ గలదు.

ఈదినవ నూతనసభ్యులు ప్రమాణము గైకొందురు. వి. ఎ. శేషారెడ్డిగారు, ధర్మలూతు మంజూటూరిశాస్త్రి, ఆర్. చిన గోపాలాచార్యుడు, ఇ. డబ్ల్యు. లి. జి. టి. బోగు, సామెయి మెహర్బాను దొస్తను, శ్రీరామచంద్ర మండరాజుదేవు, లెవ. డి. జె. కామరాను, రాల్ బి. వి. టి. కృష్ణమాచారి.

గవర్నరుగారు సభాప్రారంభోపన్యాసము నొసంగుదురు. ప్రశ్నోత్తరములు జరిగినపిదప అధ్యక్షుడు ఒక ప్రకటనగావించును. అధ్యక్షుడు లేనపుడు పదవి నాక్రమింపదగ్గవారి పేర్లను నాలుగు అధ్యక్షుడు నూచించును.

పిమ్మట శాసనసభవారు గావించిన చట్టములలో గవర్నరు జనరలుగారు, గవర్నరుగారు అంగీకరించినవి చదువ బడును.

కార్యదర్శి ప్రభుత్వ శాఖలలో వివిధమిల్లులు, పరిశ్రమలగుర్చి 1423-24 సం|| ఆడిటురిపోర్టులను, ఇతర రిపోర్టులను సభ్యుల బల్లపై నుంచును. ఈవత్సరములో యేశాఖయందు నూతనోద్యోగములు రూ. 500 మించినవి నియమింపబడినవో చెప్పబడును.

సభ్యులవసతుల జామ సంఘమును గౌ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు నియమించెదరు.

సబ్జిమెంటరీ గ్రాంట్లు కోరినపిదప, ప్రతివాదపార్ చట్టము నిబంధన నామోదించవలెనని అభిప్రాయాన్ని మంత్రిగారు ప్రతిపాదించెదరు. గౌ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు స్వామింపు ఆర్డరుల సమీక్షగోరెదరు.

చట్టములు

ప్రభుత్వచట్టములు రి చర్చింపబడును. గౌ|| సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యరుగారు కొంచిన పోర్టుట్రబుల్లును ప్రతిపాదించెదరు. మదరాసు బోర్డుల బిల్లు, గ్రామోద్యోగల పునరుద్ధరణ బిల్లు ప్రవేశపెట్టబడును.

ఉద్యోగేతరుల చట్టములు, తీర్మానములు

వచ్చేసభలో చర్చకు పెట్టవలసిన బిల్లు, తీర్మానముల నెండుటకై సభాకార్యదర్శిగారు మున్న సాయంకాలము చేలలుచేయగా యిట్లు వచ్చెను:—

1. సామి వెంకటాచలంకెట్టిగారు - మదరాసు మునిసిపలు చట్టము సవరణబిల్లు.
2. ఎ. ఎస్. కృష్ణరావుగారు - స్థానిక సంఘముల చట్టము సవరణబిల్లు.
3. ఎల్. సి. గురుస్వామిగారు - సిటీ టెనంటుస్ ప్రొటక్షనుచట్టము సవరణబిల్లు.
4. సల్లానాగారు - పురపాలక స్థానికసంఘము ఆచట్టముల సవరణబిల్లు.
5. రాల్ బి. సి. నరేశ్వరమల్యార్జుగారు అట్టిబిల్లే.
6. వి. పంతులయ్యరుగారు, జి. రామేశ్వరరావు, డా|| యు. రామరావుగారు జిల్లా మునిసిపలు చట్టము సవరించు బిల్లు.

250 తీర్మానములు వచ్చినవి. అందు 29 మాత్రము చర్చింపబడునట్లు నిశ్చయింపబడెను. ఉద్యోగేతరుల ప్రతిపాదనల చర్చించుటకు రెండు దినములు ప్రత్యేకింపబడును.

రామేశ్వరరావుగారు శాసనసభ్యులందరిని స్థానికసంఘ సభ్యులగణేయవలెనని ప్రతిపాదించవలెనని ప్రతిపాదించెదరు. అండమానులలో మాపిశాల నివాసమేర్పరపరాదని ఉప్పి సాపేబుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

విశ్వనాథ దాసుగారు, రసూలుకొండ రంపపు మిల్లు పని లాభముగనున్నది తేనిది, ఉంచవలెనో యెత్తవలెనో నిర్ణయించుటకై ఒక ఉపసంఘమును నియమింపవలెననిగోరెదరు. కాలు దారులకు నివాసపు పాకుగొన్ని సందర్భముల నిచ్చుటనుగుర్చి ప్రభాకరతంపరసుగారు ప్రతిపాదించెదరు.

గుత్తితాలూకాలో 26 గ్రామములలో అదనపు పోలీసు ను తొలగించి 1 గ్రామమునే యుంచవలెనని కోట్టిగారు రిపోర్టునందు చెప్పినప్రకారము, ఆ గ్రామములో పోలీసువారిని నియమించునపుడు ప్రభుత్వమువారే ఖర్చులు భరించవలెననిగాని రెండుపార్టీలవారిపై విధింపరాదని కేశవప్పిళ్లెగారు, తణికాచల చెట్టిగారు ప్రతిపాదించెదరు.

ప్రభుత్వశాఖలలో విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటగుర్చి డా|| యు. రామరావుగారు ప్రతిపాదించెదరు. సి. వి. వెంకటరమణయ్యగారు, మాల్లీ అరికపిటిని విచారింప ఉపసంఘమును నియమింపగోరెదరు.

మదరాసు మహాజన సభ

మదరాసు మహాజన సభ వార్షిక సమావేశము ఆదివార నాడు సాయంకాలము రా. బి. సి. గోపాల మీనసుగారి అధ్యక్షతన జరిగెను. శ్రీ|| ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు, వి. చక్రవర్త్యులెట్టి, జి. రంగనాయకులెట్టి, హఫీ హుమ్మదు, హమీదు ఖాను, కె. భాష్యం, వి. వెంకటేశ్వరశాస్త్రి ఆదికేశ పులనాయకరు మున్నగు సభ్యులు చాలమంది వచ్చిరి.

1924 సం|| నివేదికము

జె. ఎల్. రామనాథంగారు ప్రతిపాదించగా 1924 సం|| నివేదిక ఆమోదించబడినట్లు అంగీకరించబడెను. నివేదిక యందలి కొన్ని అంశములు 1924 సం|| మొత్తము సభ్యుల సంఖ్య 185 గురు. ఇందు 15 మంది నగరనివాసులు గారు 28 రు చేర్చుకొనబడిరి. 55 రు విరమించిరి. సాలవరకు 153 రు సభ్యులుండిరి. సభ ఉపాధ్యక్షులగు టి. వి. గోపాలస్వామిమదల్యారుగారును, అల్లులమజీదు మరారుగారును యీ సంవత్సర ములోగా మరణించినందులకు కార్యనిర్వాహకులు విచారింపుచున్నారు. శ్రీ|| శే|| డా|| ఎన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారిని దేశము గోల్వాటునందుకు యీసభవారు లేను దుఃఖమును వెల్లుబిచ్చిరి. సభవారు వివిధ సభల జరిపిరి. ఎన్. మురుగేశముదల్యారుగారి నగరిలో కార్మిక సభలనేర్పరచ 6 నెలలవరకు నియమించియుండిరి. సభా భవనమందు పతనమందెరము స్థాపించి జూచిరిగాని సభ్యులు తరచు రాకుండుటచే నెత్తివేసిరి. గతవార్షిక సభ 1924 ఆగస్టు 30 వ తేదీన జరిగినది.

శ్రీ|| శే|| సర్ మరేంద్రనాథుగారిగుర్చి యిట్లు తీర్మానించబడినది. “భారత దేశ రాజకీయ స్వాతంత్ర్యసంరంభమునందగ్గ గణ్యులగు సర్ మరేంద్రనాథు దెనెట్టిగారి నిర్మాణమువలన దేశమునకు కలిగిన నష్టమునకై యీ సభవారు విచారింపుచు తమ విచారమును వెల్లుబిచ్చును.”

1925. కార్యనిర్వాహకులు

ఈ దినవారము 1925 సం|| కార్యనిర్వాహక సంఘముగ ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షుడు:—శ్రీ|| ఎస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు.

ఉపాధ్యక్షులు:—గౌ|| వి. రామదాసు పంతులుగారు

టి. వి. వెంకట్రామయ్యగారు.

కార్యదర్శులు:—వి. వెంకటేశ్వరులుగారు ఇ. ఎల్. అయ్యరుగారు ఎన్నుకొనబడిరి. కాని మొదటివారు అంగీకరించకుండుటచే హఫీ హుమ్మదుగారు ఏకగ్రీవముగ నెన్నుకొనబడిరి.

కోశాధిపులు:—కె. భాష్యమయ్యంగారు ఇతర సభ్యులు 24 రు అధ్యక్షులకు వందనము లర్పించుటతో సభ ముగిసెను.

మదరాసు కాంగ్రెసు

అభ్యర్థుల జయము

కాకినాడపేరుల యభినందనములు

కాకినాడ, ఆగస్టు 11 :— జస్టిసుపక్ష నాయకుడును, ప్రస్తుత పురపాలకాధ్యక్షుడు నగు రావుబహదురు. ఓ తనికాచలం చెట్టిగారిని, కాంగ్రెసుతరపు అభ్యర్థి బుర్రా సత్యనారాయణగారిని గోడించినందులకు కాకినాడపేరు లభినందించుచున్నారు. ఆవార్త నాల్గవవార్డు కాంగ్రెసు మునిసిపలు అభ్యర్థి యగు వేదాంతం వెంకటకృష్ణయ్యగారి స్థానమును బలపఱచుటకు లక్కరాజు సుబ్బారావుగారి యధ్యక్షతన జరిగిన సభలో చదువబడినది. ఆవార్త చదివి ఓటరుల నెత్తునానంతులను జేసిరి. తత్సమయమున బులుసు సాంబయ్యగారి గుర్చి సమస్త సమన్వయము గావించిరి.

(మా ప్రత్యేకవిలేఖరి తం||)

తమిళ రాష్ట్రీయమహాసభ

వరదరాజులనాయుడుగారు తన్నధ్యక్షుడుగా

సూచించుకుండ గోరుట

నేలం, ఆగస్టు 11:—కొండలు స్నేహితులు నన్ను రాబోవు కంటివరము తమిళరాష్ట్ర మహాసభాధ్యక్షుడుగా సూచించుచున్నారు. దానికి వారియొడ కృతజ్ఞుడనే కాని నా నామము సూచింపవలదని కోరుచున్నాను. 1922 లో నెన్నుకొనబడియు గూడ నావదవిని నిరాకరించితిని. ఇప్పుడు కూడ నంగీకరింపను. కావున న న్నేవ్వరు సూచింపవలదని కోరుచున్నాను.

రాష్ట్రీయ జాతీయ కార్యాలయపు మేనేజరు వెంకట్రామ అయ్యరుగారికి జబ్బుగా నుండుటచే వ్యవహారమందు కొంత యాలస్యము గలుగుచున్నది. దానికి తమిళురు గాక యిది వరదరాజులనాయుడుగారు తం|| సంపుచున్నారు.

(ఆ. (పె.)

న్యాయస్థానవార్తలు

ఇన్ సాల్వెన్సీకోర్టు అధికారము

ఇతర దేశముకోర్టులో చర్య నావగలదా?

నిన్నటిదినమున, హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తి బీనీ గారియెదుట నొక కేసునందు, మదరాసునందున్న మనిషి పుదుచ్చేరికోర్టునందు చర్యజరుపకుండ నాపుటకు ఇన్ సాల్వెన్సీకోర్టున కధికారము గలదాయను ప్రశ్న పరిష్కారమునకు వచ్చెను. దావాలివరము లేవనగా: కె. సుందరరావు నాయుడుగారికి 150 మారుల బంగారు జలతరును విక్రయించుటకు, రామస్వామి రెడ్డి అనునతడు కల్ట్రాట్టు గ్రాసెను. ఈ కల్ట్రాట్టును రామ సామిరెడ్డి చెల్లించకపోవుటచే, సుందరరెడ్డి 1922 ఆగస్టుమాసమున, పుదుచ్చేరియందు జార్జి కార్మోటు అనునతనివద్ద నున్న ప్రతివాది తాలాకు 50 మారుల బంగారు జరిని జప్తు చేయించెను. అంతియగాక మిగిలిన 100 మారుల జరిని యొసగక కంట్లాట్టును భంగమొనర్చెనని రామసామిరెడ్డిమొదల హైకోర్టులో ఒరిజనలు నెడునందు నష్టమునకు దావానుగూడ చెప్పెను. ఇట్లుండగా ప్రతివాది దివాలాదీసెను. అందుచే అతని ఆస్తిసం తను ఆఫీషియలు ఆస్సెస్సీ వశపరచుకొనెను.

(ప్రస్తుతమున్న, ఆఫీషియలు ఆస్సెస్సీగారు, ఇదివరకు సుందరరావుగారు పుదుచ్చేరియందు కోర్టుద్వారా జప్తు చేయించిన ఆస్తి నాతడు తన బాక్కికివేలవలెనని జమకట్టుకొనకుండ నుత్తరువుజేయవలెనని గోరుచు పిటిషను బెట్టెను.

పుదుచ్చేరి కోర్టుపై ఇన్ సాల్వెన్సీ కోర్టున కధికారము లేదనియు అందుచే నాకోర్టులో జరుగు చర్యను ఆపవలెనని గోరుట కధికారములేదనియు ప్రతివాదియగు సుందరరావుగారి పక్షమున వాదించబడెను. అంతియగాక సుందరరావుగారు బ్రిటిషుపౌరుడైనను, జప్తునికను అమలుజరిపి తాను స్వాధీనమొనర్చుకొనలేదు. గాన, ఆ ఆస్తినిగించి అతనిపై చర్యదీసికొన విలులేదనిగూడ చెలుపబడెను.

తీర్పు నిలిపియుంచబడెను. ఎస్. దొరసామిఅయ్యరు ఎస్. అరుణాచలయ్యరుగార్లు ఆఫీషియలు ఆస్సెస్సీతరపునను, కె. ఎస్. నారాయణయ్య ఎస్. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యరుగార్లు ప్రతివాదుల తరపునను వాదించిరి.

నగలవర్తకుని మోసపుచ్చుట

సాహుకారుపేటలోని నగలవర్తకులగు కంగరావీకమ్ముజీ కంపెనీవారిని నమ్మించి మోసపుచ్చెనని వరదరాజులు అనునతని పై గావించబడిన ఆరోపణను, హైకోర్టు సెనెన్సుజజ్జి ఆడ్యర్లు గారు సాధారణజూరీసహాయముతో విచారించి తీర్పుచెప్పిరి.

మార్చి 22న తేదీన ముద్దాయి, కంగరలీకమ్ముజీ కంపెనీ వారివద్దకు జెల్లి తాను కొన్ని నగలను కొనదననిచెప్పి, కెంపుల అంటుకోళ్లను, వుంగరములను మొత్తము రు 175 ల ఖరీదుగల నగలను పుచ్చుకొని దీని కొని అ ప హ రి ం చె న ని ముద్దాయిపై నారోపణ మొనర్చబడెను.

జూరీవా రేకగ్రీవముగ ముద్దాయి నేర మొనర్చెనని నిర్ణయించిరి. తా నిదివరకు ఆరుపర్యాయములు శిక్షింపబడితనని ముద్దాయి ఒప్పుకొనెను. న్యాయమూర్తి జూరీవారి అభిప్రాయముతో నేకీభవించి ముద్దాయికి 5 వత్సరముల కఠినశిక్షనువిధించెను.

*** **

దొంగనాణెముల స్పష్టించు పనిముట్లను

గలిగియుండుట

పునర్విచారణలో 5 వత్సరముల కఠినశిక్ష

దొంగనాణెములను స్పష్టించు పనిముట్లను వడ్డనంచుకొనెను అను నేరారోపణయందు, గతవారము సాధారణ జూరీ యం దధికసంఖ్యకులచే నిర్దోషిగ ప్రకటించబడినప్పుడు, అందుల కంగీకరింపక న్యాయమూర్తిచే, పునర్విచారణ కు తర్రపుజేయబడిన రత్న వేలు అనువాని కేసు నిన్నటిదినమున, క్రొత్త జూరీ యెదుట తిరిగి విచారించబడెను. జూరీయందు ఆర్థరు, నేరమడనియు, ముగ్గురు నేరమడుగాడనియు తమయభిప్రాయముల నొసగిరి. అంతట న్యాయమూర్తి అడ్డర్లుగారు ముద్దాయికి 5 వత్సరముల కఠినశిక్షను విధించిరి.

చుండుకునూనె సీసా 1-కి 0-6-0

ఈ నూనెను రావిన చుండు, పొట్టురాలంటు, జిలగోకుమపుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకుహాని గలుగక చక్కగ బెరుగ గవు.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

తిరుపతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

సింహపురివాణి గానానంద సభవారు

ఆగస్టు 8:—పై సభవారు యావారమున, మాపుర శ్రీ సదానాథస్వామి హాలులో, “రామరాజు” “శ్రీకృష్ణతుల్య భారము” అను నాటకముల ప్రదర్శించిరి. పురజనులు కొందరు, “రామరాజు” నాటకమును రెండవ తరగతి ప్రదర్శించమని కోరి యందుపై 7.8-25 శ్రుకవారము రాత్రి మరల ప్రదర్శించిరి. ఆంధ్రనాటక రంగోద్ధారక బిరుదాంకితులగు నెల్లూరు నాగ రాజరావుగారు, పతాకీపాత్రను, సుప్రసిద్ధనటులగు కే. శ్రీనివాసాచారిగారు, ఆహుతిపాత్రను ధరించిరి.

పేరువడసిన నెల్లూరు నాగరాజరావుగారు “పతాకీ” పాత్రను ధరించి ప్రశంసనీయముగ నిర్వహించిరి.

ఆహుతిపాత్రను, నెల్లూరు కే. శ్రీనివాసాచారిగారు ధరించిరి. పాత్రధారణము కడురమ్యముగ నుండెను. సంగీతమును చక్కగ నుండెను.

మాపురమున యింకను “సారంగధర” యను నాటక మును ప్రదర్శించుటకు యెత్తిరి.

మునిసిపల్ ఎన్నికలు

మాపురపాలక సంఘ సభ్యులు, అందరను కాలగ్రామ పార్టీకి చేరకపోయినను యిదివరలో, దేశీయ విషయములందు, ఏకాభిప్రాయములై పనిచేయు చుండెడివారు. గడచిన, 4, 5 నెల లుగా మాత్రం భేదభేదప్రాయములు చెలరేగుచున్నవి. ఇదివర లో రెండు, మూడు సంవత్సరములు, తిరుపతి, బొకాం గ్రేస్, కమిటీ, అధ్యక్షులుగ నుండిన శ్రీయుత బొజ్జయ్యశెట్టి గారు, క్రాంతిని, మునిసిపల్ పాతకాలలో రాటము చేర్చి చుట్టూ ఉపాధ్యాయులు అక్కరలేదని, కొందరు క్రాంతిని తెచ్చిన తీర్మానమునకు, అనుకూలముగను, హిందీ నేర్పించుకొ డదను తీర్మానమునకును అనుకూలముగ వోటుచేసిరి. వీరు 26.8-1925 తేదీ ఎన్నికలలో అభ్యర్థిగా నిలువదలబడియున్నా రు. 4 గరు సభ్యుల నెన్నుకొన వలసియున్నది. మొదటి వార్డు నకును, 6 వ వార్డునకును ఎన్నికలు జరుగును. ఈ పురమున కాలగ్రామవారు, ఎన్నికలలో ప్రభోధము గావించి, కాలగ్రా మమెంబరును ఎన్నుకొన వలసిదను విషయములో ఏలాటి క్రొత్త యుమ్మడి కనుబరుచక యుంటున్నారు. రానున్న ఎన్నికలలో కాలగ్రామ పార్టీవారు జోక్యము కలుగజేసుకొని, అభ్యర్థిని నిలు పకపోయిన గొప్పనష్టము మాత్రము వాటిల్లును. ఎన్ని జరుపనో చూడవలసియున్నది.

వర్షము

నాలుగైదు రోజులుగా, వర్షపూత్రము ఆకసమున గని పించుచున్నదేగాని, వర్షమును తగిన వర్షము కురియకయుంటు న్నది. తుంపరలుగా మాత్రంబుపడుచున్నది. సుమారు వకపదును వర్షముమాత్రం కురిసియుండవచ్చును. నీటి గొట్టములయందు నీళ్లు, కొలది ఘంటలకాలము అనగా 4 ఘంటల కాలము మాత్రము వచ్చుచున్నవి.

స్వశక్తి

ఒక క్రొత్త ఆంధ్రవారపత్రిక

ఈపత్రిక మొదటి సంచిక యాగెల 9 వ తేదీ ఆదివార మునాడు వెలువడెను.

ఇది విశాఖపట్టణము జిల్లాలో జాతీయవాదు లనుసరిం చు పత్రిక. జిల్లాప్రజాప్రభోధమే యావత్రిక ర్తవ్యము. ఈపత్రిక ప్రజలకు స్వయం నిర్ణయ నూత్రాత్మకము ప్రభోధించును. శ్రీయుత లు మాత్రే పత్రి రామచంద్రశాస్త్రి, విద్యాన్ కరీసాంబమూర్తి శాస్త్రి, పూ సపాటి బుచ్చి సీతారామచంద్రరాజు, దిగుమరి కేంకల రామ స్వామి (బి. ఏ. బి. ఎల్), వినకొట జగన్నాథగుప్త, మల్లి మమలం కోడండరామస్వామిపంతులు, కట్టా సీతారామయ్య గార్లు మున్నగువారు, కీలకీ దేశబంధు దాసు, ఖద్దరు, మున్సి నిపలు ఎన్నికలు, స్వశక్తిపత్రిక మున్నగు విషయములను గూర్చి వ్రాసిన పద్యములను వ్యాసములను ఈ సంచిక యందు ప్రకటింపబడెను. సాల్వచండా నాలుగు రూపాయిలు. విశేషపత్రిక ఆరుకాసులు. సంపాదకుని పేరెవలను ప్రకటింపబడినటుల కనబడలేదు. కార్యకాసము విశాఖపట్టణము. న్యవహార కట్టా సీతారామయ్యగారికి వ్రాసిన పత్రికను బడయగలుగుదురు. జాతీయోద్యమాభివృద్ధికి పనిచే యబూనిన యాసోదరపత్రికకు స్వాగత మొసగుచు యాసో దరికి చిరతరాయచైతన్యముల నొసంగి రక్షింపుమని శ్రీహరిన భక్తి పూర్వకముగ వేడుచున్నాము. (ఆం. ప. సం)

వంగరాష్ట్ర శాసనసభాధ్యక్షుల

స్వరాజ్యపక్షముందు నిశ్చయ మేర్పడలేదు కలకత్తా, ఆగస్టు 10:—నేటి యుదయము స్వరాజ్య పక్షము సభచేసి చాలనేపు చర్చించి తుడ కధ్యక్షుని నిర్ణయించు టయం దెట్టి నిశ్చయమునకు రాలేదు. నేటి సాయంకాలము ముఖ సభగూడుదురు. ప్రస్తుతము శాసనసభయందు 140 మం దికి 40 మంది స్వరాజ్యవాదులున్నారు.

మహాత్ముడు శైవమూర్తునుండియు, పండిత మోతీలా లు నెహ్రూగారు రలహాబాదునుండియు నేటి యుదయమునకు వచ్చిరి. వారిరువురునుగలసి యేదోకోక నిశ్చయమునకు దెచ్చుటకు ప్రయత్నించుదురు. కావున నే డేదియో యొక నిశ్చయమునకు వత్తురని యూహించబడుచున్నది.

స్వతంత్రపక్షాధ్యక్షి

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ స్వతంత్రపక్షము తరుపున పక్ష మునందలి యితర ప్రముఖుల నాలోచింపకుండ శివశేఖరే శ్వర రాయగారిని నిర్ణయించినందు కాయేపించిరి. డా॥ బి. సి. రాయ, రాయబోండ్లదాధ చౌదరిగారును పక్షమునందలి సభ్యులమును వదలివేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

సుహృద్వాదిని స్వరాజ్యపక్షముతరుపున

సంగీకరించుట

కలకత్తా, ఆగస్టు 11:—స్వరాజ్యపక్ష సభయందు పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు ఫజులతో హక్కు తన్నధ్యక్షునిగా నియమించినను లేకపోయినను పక్షమును బలపరచుటకు వాగ్దాన మొనర్చినవి దెలిపిరి.

నేనుగుప్తగారు మాట్లాడుచు వంగరాష్ట్ర శాసనసభా ధ్యక్షులకు మహామ్మదీయుని నియమింపకుండునచో, తమవర్గము సభ్యులము చేయుచున్నారని దురభిప్రాయములకు లోనగుదు రనియు కావున మహామ్మదీయునే మనము నిర్ణయింపవలయు ననియు నుడిపిరి. పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారు నేనుగుప్త గారుకూడ సుహృద్వాదిగారి నభ్యర్థిగ నుంచుటకు బలపరచిరి.

కలకత్తా ఆగస్టు 11, స్వరాజ్యపక్షము సభలో ప్రస్తుత ము శాసనసభోపాధ్యక్షుడగు అబ్దుల్లా సుహృద్వాదిగారికి త మ పక్షము తరుపున సభాధ్యక్షాభ్యర్థిత్వమును బలపఱచుటకు నిశ్చయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్ర మితవాదులసంతాపము

అలహాబాదు, ఆగస్టు 11:—నిన్న సాయంకాలము సంయుక్తరాష్ట్ర మితవాదసంఘము చింతామణిగారి యధ్యక్షుల క్రిందగూడ సురేంద్రుని మరణమునకు విచారించుచు తీర్మానించిరి. బహిరంగసభచేయు నేర్పటులుకూడ చేయుటకు తీర్మానించిరి. (ఆ. ప్రె.)

సంయుక్తరాష్ట్రముల గవర్నరు సంచారము

అలహాబాదు, ఆగస్టు 11:—గవర్నరు సర్ విలియమ్ మారిసుగారు నిన్న బుడాబుచేటిరి. అచట పురపాలకసంఘము, జిల్లా పాలకసంఘముకూడ సన్మానపత్రముల నర్పించిరి. కలకత్త గుగా పనిచేసిన నేలగారిపేర నొకభవనమును బుడాబులో గవర్నరు తెలిచెను. (ఆ. ప్రె.)

ఖద్దరు మాలలు మేలా పుష్పహార

ములు మేలా?

రీతు గార్లెండు

భారతదేశమున చాలవొట్ల ముఖ్యముగా వంగరాష్ట్రము నను అందమైన శుద్ధఖద్దరు నూలుమాలలను యిమ్ముటకు బదులు గా అతిథులకు పుష్పహారముల నిమ్ముట వాడుకగానున్నది. ఖద్ద రు మాలలకంటె పుష్పహారములకు నెలపొమ్మగాననే వీనికి ప్రాధాన్యమిమ్ముబడుచున్నదని నేను తలంచెదను. పుష్పమాలల (గార్లెండు-రీతు) నిమ్ముపద్ధతి పాశ్చాత్యముకరణము. ఆదేశము లుగో వానిని శివపేటికలపైనమాత్రమే వేయుదురు. పువ్వులను తీరతో నంటకట్టెదరుగాన దానిని వేయుటవలన ధరించినవారికి తరుచుగా బాధకూడ కలుగును. నేను వలదనినను వినక వెర్రి భక్తివలన కొంద రెట్టి మాలలను నామెడలో వేసినపుడు నాకు చాలబాధయే కలిగెను. దానిని చేతితో పట్టుకొనినచో ఆతిగ చేతికి గుచ్చుకొని నొప్పిని కలిగించును. అది బిర్రబిగుసుకొని యుండునుగాని దారముతో కట్ట బడిన మాలల నై మృదువుగను సౌఖ్యముగను యుండును. సన్మానసంఘము లీవిష యమును గమనింపగోరెదను. (మో. క. గాంధీ-ఎంగుయిండియా ఆగస్టు 6)

నేతపనివాండ్రు రెండవడిపుట్టేషను

కార్మికులు పరిస్థితులను బ్రభుత్వమును విచారించవలయు నని కోరుట

బొంబాయి, ఆగస్టు 10:—ప్రతి యంత్రాలయములం దుబనిచేయుచున్న కార్మికులు గవర్నరుగారికి మరీయుకసారి సందర్శించుటకు పురో యాగెల 12 వ తేదీన నొక డిప్యూటీ మను బంపుచున్నారు. ఇటీవల బొంబాయియందు మూయబడిన రెండు యంత్రాలయములయందు బనిచేయుచుండి యిప్పుడు నిర్వాహకులుగనున్న కార్మికులు యంత్రాలయాధికారులు మా డిని దర్శించుటకు న్యాయమైన అనకాశమున్నదియు లేనిదియు విచారించవలసినదని దొరతనమును గోరుచున్నారు. ఇందుకొ రకు ఒక సంఘమును నియమించవలయునని కార్మికులు గవర్నరు గారిని గోరెదరు. కార్మికులు అల్లరియవలదనియు, శాంతిభంగ గకరముగ ప్రవర్తించవలదనియు హెచ్చరించుచు నాయకులు కరపత్రముల బంచిపెట్టుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

మితవాదసభ

సిమ్లా, ఆగస్టు 10:—చింతామణిగారిట్లు వ్రాయుచు న్నారు:—“సర్. సురేంద్రనాథ టెన్జీగారి మరణమువలన సభ నాపవలసిన సూచనలు గలిగినవి. కాని సభ యిదివఱలో నిర్ణ యించినటులు (కలకత్తా, ఆగస్టు 16) జరుగుటకే నిశ్చయింపబడినది. సభాధ్యక్షుల సర్, లేవే బహదరు సప్రూగారు వహిం పవచ్చును. మొదటి తీర్మానము సురేంద్రనాథుని మరణమును గూర్చియే యుండును.” (ఆ. ప్రె.)

కేరళము మృతప్రాయము కాలేదు

“స్వయముగా నూలువడుకుచున్నవారు 122 మందియును నూలుకొని పంపుచున్నవారు 52 మందియును కలరు. కాన కేర లము మృతప్రాయము కాలేదు” అని క్రొత్తగా ఎన్నుకొనబడిన రాష్ట్రీయకార్యదర్శి తెలిపెను. ఇందులకు నేను చాల సంతసిం చుచున్నాను. ఈపని నిటులే అభివృద్ధినిందింతురని నమ్ముచు న్నాను. (మో. క. గాంధీ. ఎంగుయిండియా ఆగస్టు 6)

ఆంధ్ర ఆయుర్వేద విద్యాపీఠపరిక్షలు

ఈసంవత్సరపు పరీక్షలు ఈ 1925 సం॥రం జూలై 28, 29, 30 తేదీలయందు బరంపురము, శ్రీ కాకుళము, కాకినాడ, రాజమహేంద్రవరము, ఏలూరు, బెజవాడ, గుంటూరు, తెనాలి, కలిగిరి, నెల్లూరు, కర్నూలు, సికిందరాబాదు కేంద్ర ములయందు జరిగినవి. బరంపురమున శ్రీయుతులు ఆయుర్వేద రత్న బి. శ్యామసుందరరావుగారును; రాజవైద్య కల్యూణాడి రంగాచార్యులు గారును; శ్రీకాకుళమున పుణుమర్తి వెంకట్రావు పంతులు, బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు; కాకినాడ కేంద్రమున వైద్యనిష్ఠాత మర్ల నారాయణశాస్త్రిగారును; రాజమహేంద్ర వరమున వైద్యరాజ ద్విభాష్యం వెంకటేశ్వర్లుగారును; రాజ వైద్య రాతుల బాపనయ్యగారును; ఏలూరున ఆచార్య పద్మ పార్వతీశంగారును; బెజవాడయందు ఆయుర్వేద భూషణ శ్రీ పావ కృష్ణమూర్తిశాస్త్రిగారును, తెనాలియందు బ్రహ్మశ్రీ కాకినాథుని రాజలింగశాస్త్రిగారును; గుంటూరున శ్రీచూక్ శ్రీనివాసుల నారాయణాచార్యులుగారును; కలిగిరియందు విశ్వనాథం సుబ్బరామ వైద్యగారును; నెల్లూరున పండిత చక్ర వర్తుల శ్యామయ్యంగార్ వారును, వైద్యవిద్యాకే కేసరి గురు మూర్తి శాస్త్రిగారును; కర్నూలున నిట్టూరు రామస్వామి బి. ఏ. బి. ఎల్ గారును, సికిందరాబాదునందు శ్రీపతి పండితారాధ్యుల మార్కండేశ్వరశాస్త్రి ఏ. ఎం. బి. బి. ఎ. ఎస్. గారును నిరీక్షకులుగ నుండి పరీక్షలు జరిపించిరి. పరీక్షలు జరు పుటకు స్థలములు మొదలగు ఏర్పాట్లన్నియు నిరీక్షకులే నిర్వహించుకొని పరీక్షలు బహుమహముగ జరుగునట్లు చాల తోడ్పడిరి. కావని తాలూకాబోర్డువారు కలిగిరి ధర్మవైద్యశాలాభిన నమున పరీక్షలు జరుపుకొనుట కనుమతి నొసంగి సహాయము చేసిరి. పై మహానీయులందరియొక్కయు నిర్వాహముగ దయచే ఈ సంవత్సరపు పరీక్షలు బాగుగా జరిగినవి. మైసూనీయులకు విద్యాపీఠపక్షమున కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను. ఈ సంవత్సర మున ఏబదియొక్కరు పరీక్షార్థులు పరీక్షలకు భరఖాసులుచేసిరి. వారిలో నలువది ఆధురు పరీక్షలకు హాజరైరి. ఫలితములు త్వర లో వెల్లడింపబడును. పరీక్షార్థులు మొదటి సంవత్సరమున 22 రును, రెండవ సంవత్సరమున 25 గురును ఈ సంవత్సరమున 51 రును భరఖాసులు పెట్టిరి. ఇట్టిపరీక్షలు క్రమముగ జనామో ధమునొంది వ్యాప్తి పొందుచున్నది.

శ్రీమోక్ష ప్రతివాది భయంకర కృష్ణమూచార్యులు, ఆం. ఆ. వి. పంత్రి.

లోక మాన్య నిజీ వి త శేష ములు

లోకమాన్యనితో తమకుగల పరిచయమును వివరించుచు భారత నాయకులచే ప్రత్యేక వ్యాసములను వ్రాయించి పూనావాస్తవ్యులగు యస్. వి. చాపతుగారొక గ్రంథమును ప్రకటించిరి. ఆ గ్రంథమునందు జోసపు బాపిసా, మాపుజి గోవిందుజి, లజపతిరాయిగార్లు వ్రాసిన వ్యాసము లందలి కొన్ని భాగముల నీదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.]

లోకమాన్యడు పూర్వార్చార పరాయణుడా?

(జోసపు బాపిసా)

సాంఘిక సంస్కరణమునకును, ఇస్లామునకును, ఇంగ్లండు నకును లోకమాన్యడు విరోధియని చెప్పబడుచున్నది. కాని ఇది నిజముకాదు. తనదేశభక్తి కేది అడ్డుముగనుండెనో వాటి నన్నిటిని లోకమాన్యడు ద్వేషించుచుండెను. బెంగాలునందు ఒక పర్యాయము వారు నాతో కలిసి భుజించిరి. జయకాతుగారీ విషయమును నమ్మజాలకుండిరి. ఇది పూర్వార్చారపరాయణత్వమునకు విపరీతముగ నుండలేదా అని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. “ఇందేమియు విపరీతములేదు. బ్రాహ్మణునితో భుజించునప్పుడు కన్న నీపంక్తిని భుజించునపుడు కొంచెము దూరముగ కూర్చుంటిని. కాని నాహృదయమున నీవు బ్రాహ్మణునికన్న సమీపముగనే యున్నావు” అని లోకమాన్యడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను. లండనులో మేమిరువురము ఒక టేబులోనుండు ఒకటిగ భుజించుచుండెదవారము. స్వరాజ్యసంపాదనమునకు పూర్వార్చారపరాయణత్వము ఆటంకకరముగ నున్న పూర్వార్చారపరాయణత్వము తొలగిపోవలయునని వారు చెప్పుచుండెడి వారు.

తిలకు - ఇస్లాము

గోసంరక్షణము, గణపతిపూజ, శివాజీ ఉత్సవముల మున్నగు విషయములను ఆధారముగ గైకొని లోకమాన్యడు ఇస్లాముతత్వమును ద్వేషించుచుండెనని చెప్పబడుచున్నది. గోసంరక్షణమునకై హిందువులు పూనుకొనుట ఎంతమాత్రము తప్పుకాజాలదు. శివాజీఉత్సవములు క్రైస్తవులకు ఆక్షేపకరములు గ లే న ప న్న యు మ హ మ్మ దీయుల కెందుల కట్లు తోచవలయునో తెలియకున్నది. దేశమునందు విదేశ ప్రభుత్వ మున్నందున ఇట్టి ఆక్షేపణలు గా వింపబడుచున్నవనియు, దేశము స్వపరిపాలనము ఆమభివృద్ధి చున్న ఇట్టి ఆక్షేపణల కెట్టి ఎడము యుండుననుండెదననియు లోకమాన్యడు చెప్పుచుండెను. మహారాష్ట్రుల జాతీయతా భావమున వృద్ధిజేయు ప్రయత్నములన్నియు ప్రభుత్వమువారికి రుచింపకుండెను. కావున ప్రజలలో విభేదములను కలుగజేయుటకు వారు దురుద్దేశములను మహారాష్ట్రుల యెడల ఆగోపించుచుండిరి. 1916 సంవత్సరమున లోకమాన్యడు మహమ్మదీయులకు ఎక్కువ ఉద్యోగముల నిచ్చు విషయమై తనకెట్టి ఆక్షేపణలేదని చెప్పిరి. పరమత సహనము లోకమాన్యను సంపూర్ణముగ నుండెను. తిలకుగారికి బెబిలు కంఠోపాతముగ వచ్చును. బి.ఎ. పరీక్షయందు ఒక ఇంగ్లీషు భాతవు ఉత్పత్తి వ్రాయమని ఒక ప్రశ్నయుండెను. దానికి ప్రత్యుత్తరము లోకమాన్యను తెలియకుండెను. అందుపై ఆభాతవుకు సంస్కృత ఉత్పత్తి వ్రాసెను. అంతటితో పరీక్షకుని మొగముమాడెను. పరీక్షకునకు సంస్కృతమున్న బొత్తుగ తెలియదు. కడకు ఆ పరీక్షయందు తిలకు కృతానుడయ్యెను.

రెస్పాన్సివు కొ-ఆపరేషను

ఇంగ్లండునకు లోకమాన్యడు విరోధి యను మాటకు ఆర్థమేలేదు. 1919 సంవత్సరమున సార్వభౌముని ప్రకటనకు లోకమాన్య డిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము ఈ సందేహములను అంతమొందించును. అంతర్జాతీయ భాత్ర్యత్వభావము వృద్ధిచేయుట భారతస్వాతంత్ర్యమునవారి కెక్కువ వాంఛనియమైనది. సంస్కరణశాసనము ననుసరించి విద్యాశాఖను మంత్రులపర మొనర్చుట ఇంగ్లీషువారి సమద్దేశమును ప్రకటించుచున్నదని వారు నమ్మిరి. క్రమముగ పార్లమెంటువారు భారతీయులకు స్వపరిపాలనాధికారము సంపూర్ణముగ నిచ్చెదరని లోకమాన్యడు నమ్మెను. కావున “వారు రెస్పాన్సివు-కొ-ఆపరేషనుకు భారతీయులు గడంగవలయునని ప్రకటించిరి. 1919 సంవత్సరపు సార్వభౌముని ప్రకటనము చదువగానే లోకమాన్య డట్లు తీర్మానించుకొనెను. నేను, కేల్కార్లు, లోకమాన్యడు అమృతసరమునకు బోవుచు ఈ విధానపు వివరములను నిర్ణయించితిమి.

లోకమాన్యడు-జాతీయత

(మాపుజి గోవిందుజీ)

అస్పృశ్యత నివారణ విషయములందు లోకమాన్యడు పూర్వార్చారపరాయణుల అభిప్రాయములతో ఏకీభవించుచుండెనను వదలి కలదు. సింధిగారు బొంబాయిలో నిమ్మజాతుల మహాసభను జరుపుచుండిరి. గియకువాడుగారు అధ్యక్షత వహించిరి. రెండవదినమున లోకమాన్యడు ఈమహాసభయందు ప్రసంగించెను. కాంగ్రెసునందు అస్పృశ్యులకు ప్రాతినిధ్య మివ్వవలయునను తీర్మానమును లోకమాన్య డుపపాదించునని చెప్పబడెను. లోకమాన్యడు ఆతీర్మానమును ప ప ా ది యు చు గొప్ప ఉపన్యాస మిచ్చెను. అప్పుడు లోకమాన్యడు పూర్వార్చార పరాయణులతో చేరినవాడనుసందేహమునకెడము లేకపోయెను. సాంఘిక సంస్కరణల ఆశ్చర్యపడిరి. నిమ్మజాతుల ఉద్ధరణమునకు లోకమాన్యడు సంపూర్ణ ఆమోదము నొసగుట సర్వచంద్రావర్కరు మున్నగు సంస్కరణలకు ఆనందమును కలుగజేసెను. సాంఘిక సంస్కరణమునకు గాని నిమ్మజాతుల ఉద్ధరణమునకు గాని లోకమాన్య డెంతమాత్రము విముఖుడుగ నుండలేదు. నిజ మేమనెన, శ్రీరాజకీయవిషయములందు వారు నిమగ్నులై యుండిరి. ఇతరపనుల చేయుటకు వారికి వ్యవధిలేకుండెను. కాని ఇట్టి ఉద్యమములట్లు వారు సానుభూతి చూపుచుండెడి వారు. తన జీవితమునందుమాడ తన సానుభూతిని వెల్లిబుచ్చుచుండెడివారు. పూనాలో తనగృహమునందు ఆగ్రజాతులవారు అంత్యజాతులవారు ఒకటేవిధమున ఆవరింపబడు చుండెడివారు. పంక్తిభజనము అంతస్సంఘవివాహములు నిర్వహణలతో జరుపవలసివచ్చెను. కాని అస్పృశ్యత ఎంతమాత్రము పనికిరాదని వారు స్పష్టముగ చెప్పుచుండెడివారు. పీష్వాగారి నేనయందు నీరుతెచ్చువారు మాలవారుగనుండిరి. పూనాలో గణపతి ఉత్సవముల సందర్భమున ఒక అంత్యజాతివాని గణపతిని తన నుట్టుపు బండియందుంచి లోకమాన్యడు ఊరేగింపు జరిపెను.

బొంబాయిలో కార్మికులు లోకమాన్యని అధికముగ గౌరవించుచుండెడివారు. వ్యాయమూర్తి దేవారుగారు లోకమాన్యను శిక్షింపించగనే వారముదినములు బొంబాయి కార్మికులందరు సమ్మెకట్టిరి. లోకమాన్యడు ఇంగ్లాండునుండి తిరిగి వచ్చినప్పుడు కార్మికులతనికి స్వాగతప్రమును సమర్పించిరి. కార్మిక సంఘములను స్థాపించు విషయమున లోకమాన్య డుత్సాహము చూపుచుండెను.

లోకమాన్యడు అమృతసరమునందు రెస్పాన్సివు కొ-ఆపరేషను అను పదమును సృష్టించెను. కాని త్వరలోవారు మనలను పాసిపోవుదురని ఎవ్వరు నమ్మలేదు. మహారాష్ట్రచరిత్రయందు తిలకు ఒక నూతన శకమును ప్రారంభించెను. మహారాష్ట్రుల విజృంభణమునకు లోకమాన్యని కేక్రిసామర్థ్యములే కాకము. మహారాష్ట్రులు తమ రాజకీయోత్సవమును లోకమాన్యనివల్లనే పొందుచున్నారు.

* * * *

ఆర్యసమాజము - తిలకు

(లాల లజపతిరాయి)

1900 సంవత్సరమున లాహారు కాంగ్రెసులో నేను తిలకును మొదట చూచితిని. కాంగ్రెసు నాయకుల కపుడు తిలకు అనిన పదవిడిదికాదు. వారి జీవితమునందు కష్టములతో కూడి యుండెను. దేశమున కెన్నికష్టములనో వారు ఓర్చియుండిరి. సంస్కృతవిద్యాంసు డను ప్రఖ్యాతి వారికి అధికముగనుండెను. ఈకారణములవల్ల వారిని ప్రజలు అధికముగ పూజించుచుండిరి. పంజాబునందు దాకాలమున ఆర్యసమాజపు ప్రతిష్ఠ అధికముగనుండెను. లాహారులో లోకమాన్యడు వేదముల ప్రాచీనతనుగురించి ఉపన్యసించిరి. ఉపన్యాసమైన పిమ్మట వారిని నా ఇంటికి భోజనమునకు పిలిచితిని. ఎవరచే వంట చేయించవలయునని నేను వారిని ప్రశ్నించితిని. ఎవరు వంటచేసినను చింతలేదు. పక్కాన్నమైన భుజించుటకెట్టి ఆక్షేపణలేదని చెప్పిరి. నాభా

ర్యచే వంటచేసిన మీరు తినెదరా లేక బ్రాహ్మణునిచే వంట చేయించునాయని నేను మరల అడిగితిని. నాసందేహములు వారికి నవ్వు పుట్టించెను. అప్పటినుండి నాకును వారికిని గాఢముగు మైత్రి ఏర్పడెను. కొన్నికొన్ని విషయములందు నాకును వారికిని భేదములుండెను. వారు పూర్వార్చారపరాయణులు. నేను సంఘసంస్కర్తను. వారు సనాతనధర్మరక్షకులు. నేను ఆర్యసమాజ కుడను. ఈతెగముగ కొన్ని భేదములున్నను విదేశపరిపాలనము అంతు మొందవలయునను పట్టుదలయుండు, మేమిరువురము కలిసి యుంటిమి.

పాఠకులకొకమనవి

ఈనెల 6 వ తేదీని వెలువడిన ఆంధ్రపత్రికలో “శ్రీ పెద్దాడ వెంకటరాయప్రశంస” అను శీర్షికక్రింద బ్రకటింపబడిన మద్విరచిత పద్యములలో అచ్చుతప్పులు విశేషముగా నున్నవి. ఆ తప్పులలో గొన్ని ఛందోభంగము గలిగించినవి. మఱికొన్ని విరుద్ధార్థము సృరింపజాలినవి. కావున బాఠకులెల్లరు వాని నిట్లు సవరించుకొన బ్రార్థితులు.

మొదటిపద్యములో

Table with 2 columns: Original text and Correction. Rows include: తప్పు - ఒప్పు, సైనము - సైతము, యననాబ్జము - యాననాబ్జము, నన్నుగన్నామె - నిన్నుగన్నామె, భక్తిపుంగవా - భక్తపుంగవా

రెండవదానిలో

ధరాత్మజావిభు - ధరాత్మజావిభుక

ఇంకొక సంగతి మనవిశేషములయొప్పునది. ఆపద్యములు చదివిన మిత్రులలో గొందఱు నేను ఆత్మహత్యను మెచ్చుకొన్నట్లు భావించి తద్విషయమునుగూర్చి ప్రశ్నించిరి. వారికి గలిగిన సందేహమే మరికొందరకుగూడ గలుగవచ్చు నేమోయను భయముచే నాయభిప్రాయము నిట విన్నవింపబూనితి.

ఆత్మహత్యప్రశంసనీయమా?

యెన్నటికిగారు. కాని శ్రీ పెద్దాడ వెంకటరాయగారిని ఆత్మహత్య యొనరించుకొన బురికొల్పినది భక్త్యుద్దేశము. ఇంక భూమిమీద నిల్వనేరక వెంటనే రామసందర్శనమునకై, ఆ చిన్నవాడు తనతపాపడినాడు. భావోద్దేశము గలిగినప్పుడు తాను జేయుబూనినపని యొకమా కాదాయని యెవ్వఁడును ప్రకాశించి తమతో యోజింపజాలడు. అట్టి మానసికస్థితి యే లోకములో జరుగుచున్న పరహత్యలకును ఆత్మహత్యలకును ముఖ్యకారణము. అవి నింద్యములని పైవారికిఁ దోచుచుగాని, కర్తవ్యుఁ దోచదు. అట్లైనచో వెంకటరాయ ప్రశంసా పద్యములేల వ్రాసితివందురా? ఆయన యాద్యోగ ప్రాశస్త్యమే హేతువని నామనవి. కీర్తి శేషులైన దేశభంధు చిత్రంజనదాసుగారొకానొకసందర్భమున పెరిచిచ్చినట్లు “మహానీయోద్దేశములతో నింద్యకృత్యము లాచరించినవారి యుదాహరణములతోఁ బ్రబంధ చరిత్ర నిండియున్నది.” అట్టివారి భాషప్రాశస్త్యము మాత్రము ప్రశంసనీయము కాకపోదు. ఇంక భోగానందము మొందలేక తాపశములు ద్రిప్పు వృద్ధులుపైతము మనస్సు నీక్వరువై పునకు నిజముగాఁ ద్రిప్పుజాలుట యరుదు. సర్వానర్థమాలమని భర్తృహర్యాదులచే వర్ణింపబడిన యావనములోనుండియు శ్రీపెద్దాడ వెంకటరాయగారు అంతరామభక్త్యుద్దేశము గాంచుట యెంత వింతయో, యెంత ప్రశంసనీయమో తేలే చెప్పవలయునా?

జనమంచి నీతారామస్వామి,

9-8-1925 ఆనకాపల్లి.

మోహినీతైలము

క తు|| నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇది మనఃపరిశ్రమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీడర్శు ఉద్యోగములు మొదలగువారికి శుభనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందలను మోహలావణ్యములకు ప్రాపకు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపాడును. ఈతైలము నందుగల రమణీయ మగు సువాసన చెప్పనలవిగాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగుపొరుగు వారలకుగూడ మరీమశము వ్యాపించును. తులూచుండును పుట్టు నియ్యదు. దీనియందు మనోహరముగు సువాసనద్రవ్యములను చేర్చి తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పు బడసి యున్నాము. వేయేల ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు.

అమృతాంజనం దీప్, మదరాసు - బొంబాయి

కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు- అసహాయోద్యమము

కామన్వెల్త్ లో తన ఉపన్యాసమును
సమర్పించుకొనుట

సత్యమూర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము

యస్. సత్యమూర్తిగారు కామన్వెల్త్ చర్చపై డెయిలీ హెరాల్డుకు వ్యాసము వ్రాయగా దానికి కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారి క్రిందివిధముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచున్నారు:-

నేను మంగలగారును భారతదేశమునుగూర్చిన చర్చ సందర్భమున గావించిన యుపన్యాసములు సత్యమూర్తిగారికి సంతృప్తికరముగ లేవు. మేముభయమును భారతదేశములోని అసహాయోద్యమమును ప్రతిఘటించితిమి పని వారి కసంతృప్తిగలదు. మేము కార్మికోద్యమముయొక్క అభిప్రాయములనే చెప్పితిమిని నానమ్ముము. సత్యమూర్తిగారి వుపన్యాసములోని అభిప్రాయములనే చెప్పితిమిని నానమ్ముము.

అసహాయోద్యమము 1920 లో ప్రారంభమయ్యెను. ప్రభువుమున గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వమున శాసనసభలు అసెంబ్లీని బహిష్కరింప నుద్దేశించెను. వారు ప్రజలను వోటు జేయకుండ ఆపుటకే ప్రయత్నముజేసిరి. అప్పుడు సత్యమూర్తిగారివలె ధైర్యముతో భారతీయులు యెవరును యీ తెలివి తక్కువ పనిని నిరోధింపజాలకపోయిరి. కాని ఆయనచేతను. మద్రాసు యాంబేద్కర్ యొక్కయును ముఖ్యము ప్రపంచజ్ఞానమును ప్రయోగించుకొను నటుల జేసెను, అసహాయోద్యమమునకు విరుద్ధముగనే విశ్వవిద్యాలయమునకు సభ్యుడుగ నెన్నుకొనబడెను. రెండేండ్ల తరువాత పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగారును సి. ఆర్. దాసుగారును యిదేపద్ధతి ననుసరించిరి. రాజకీయవ్యవహారములందు ముగ్గులైన భారతీయులు చాలమంది గాంధీమార్గమునువదిలి శాసనసభలందు యెన్నికలలో పాల్గొనునట్లుజేసిరి.

"కాని యీమార్గు విస్తారముగను అసహాయముగనుండునట్లుగాక రుద్రముగజేయుటకయి వారు తమనెన్నుకొనినయెడల అసహాయోద్యమమునే నడిపెదమనియు ప్రభుత్వములత్రమును నడువకుండజేసెదమనియు, అధిసంఖ్యాకులమైనయెడల ఉద్యోగముల స్వీకరింపమనియు వాగ్దానముజేసిరి.

అసహాయోద్యమములో రెండవయంతరము మొట్టికాని కన్నయొక్కవ తెలివిగనేయియు నుండలేదు. బహిష్కరమువలన ఆంగ్లాండ్రావధికారులకు తగినవారే యెన్నుకొనబడిరి. వారు బాగా అనుభవించిరి. ప్రభుత్వమువారనుభవించుచున్నారని చూచునదికి తామే శాసనసభలోనికి పోదామని మారిరి. వారికిత్రువులను జూచి జ్ఞానము చెప్పుకొనిరి.

ఇప్పుడు బెంగాలులోను మధ్యరాష్ట్రములలోను వారధి కసంఖ్యాకులగుటచేత ప్రభుత్వము కడుగుట సాధ్యముగాక ఆరాష్ట్రములలో సంస్కరణములు రద్దచేయబడి అధికారుల స్వాధీనమై వారే యనుభవించుచున్నట్లు గాన్పించుచున్నది.

మరల వారు శత్రువులనుజూచి జ్ఞానము చెప్పుకొనుచున్నారు. సి. ఆర్. దాసుగారి అభిప్రాయములు ఆయన చావకముందు చురుచున్నట్లే గాన్పించెను. అసహాయోద్యమము యొక్క తెలివిరక్కువ ఆయన కిష్టములేదని చెప్పిన యుక్తముగనుండును. అయితే భారతదేశమునంతట త్రిప్పటకు కొంత కాలము బట్టవని ఆయనకు చెలియును. సత్యమూర్తిగారు తన మిత్రులయెదుట ఉపన్యాసములు చదువకుండ తనలోనున్న రాజకీయభిప్రాయము లన్నిటిని యందులకు ద్రవ్యమయెడల సాయము జేసినట్లుగను.

మధ్యరాష్ట్రములో నప్పుడే స్వరాజ్యపక్షమువారు ఉద్యోగముల నంగీకరించువరకు మారిరి. ఆరాష్ట్రములోనిక రెండు సంవత్సరములు నిరంకుశ ప్రభుత్వము సాగినయెడల అసహాయవలంబులు పూర్తిగా మారిపోయెను. రెండేడ్లు ఊరక పోవుట యీ! ఒక్క భయము మాత్రమున్నది. ప్రభుత్వమువారు గులభముగ పాలించుచు సంస్కరణములు ఒక్క సంతతిలోపోయి 1929 వ సంవత్సరము నాటికి జేసుకకు బోవుట గానచ్చును.

సరియైన నిర్ణయములేదు

అయితే యీసహాయముజేయు టిందులకు ఎవ్వరికిని చెలి యదు. వెంటనే అధినితే స్వాతంత్ర్యమువచ్చి ఐ. సి. ఎన్. లను బ్రిటిషు సైన్యమును తేకుండ జేయవలెననియ్య! కాదు. అది ధోమత్రమును కాదు. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యముగగ్ని సైన్యమును

విదేశీవ్యవహారములను బ్రిటిషువారి చేతులలో వదలిజేయవలెననియ్య! అది భగవంతునకే చెలియును.

ఒక్క దానిలోను యేకీభావములేక రిసయైన మానవగావి పనవుడు అట్టివారికి మనము సహాయముజేయుటెట్లు!

నియోజనాధికారము పనివారలకుగూడ కావలెనునే మో వారు జెప్పరు. మహామృదీయులకు సిక్కులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముంటుండవలయునేమో వారు జెప్పరు. శాసనసభలు వివిధములైనవాని కట్టి హక్కులుండవలెనో, బ్రిటిషు ఐ. సి. యన్. ను అసలే తేకుండజేయవలెనందురేమో అదియుజెప్పరు.

సత్యమూర్తి, సక్లత్వాగారులు చెప్పనది దౌర్జన్యమును ప్రయోగించమని మాత్రమే. నాకిండాళ్ళగ్యమేమియు గల్గుట లేదు. చిరునవ్వుమాత్రము వచ్చును.

నేను భారతదేశమునకు బోయినప్పటి నుండియు యీచిన్నబిడ్డచేష్ట అసహాయోద్యమ మేమని ప్రతిపూలము గనే యుంటిని. ఇందులకు అభివృద్ధికే ప్రతికూలముగ నుండును. ఇందులకు ప్రతికూలముగనుండుటలో నేను కామన్వెల్త్ భయందును కార్మికపక్షముయొక్క యేక కాభిప్రాయమునే చెల్పుచున్నాను.

సత్యమూర్తిగారు నన్ను ప్రతిఘటించుటచేత ఆయనకు నేనొకటి జెప్పగోరెదను. ఇష్టములేకున్నను యీనిర్ణయమునకు రాగోరితిని. ఆయనయు ఆయన పక్షములు డెమోక్రసీయన్న భయ పడుచున్నారు. వారలకు నియోజనాధికారము నెక్కువజేయుట యిష్టంలేదు. అస్పృశ్యతా నివారణయిష్టములేదు. అన్నములేక మాడు రైతుల గాపాడుట ఇష్టములేదు. భారతదేశమును జనసామాన్యమునకు భాగ్యత నొసంగుట యిష్టములేదు. వారికి డబ్బు భూస్వాములు ధనవంతులవద్దనుంచి వచ్చుటవలన వారికి భయముగనున్నది. వారికివారే భారతదేశమును పరిపాలింపవలెనందురు. భారతదేశము లోని జనసామాన్యము తమ్ముదాము పాలించుకొనుట వారి కిష్టములేదు.

ఇట్లు గాకున్నయెడల వారి అసహాయోద్యమ మను బామ్యులను కట్టిపెట్టవచ్చును. నిజమైన స్వాతంత్ర్యమును భద్రము జేసికొనుటకు వారికేమిగానలేనో మాకు దిద్దెదరుగాక!

సత్యమూర్తిగారి ప్రత్యుత్తరము

సత్యమూర్తిగారి క్రిందివిధముగ ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి:-

పార్లమెంటులో భారతదేశమును గూర్చిన చర్చపై నేను క్రిందటి మంగళవారము డెయిలీ హెరాల్డులో వ్రాసినదానిపై నానుప్రసంగముగలదు. యస్. కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారికి చాల కోపమువచ్చినట్లుల నాకు గాన్పించుచున్నది. అది నాకు సంతోషము. ఎందుచేత ననగా కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారిసంజటి విజ్ఞాను సరకులు కోపమువచ్చి వాదమునకుబదులు దూషణము నడిపిటవలన ఆపక్షమున వాదములేదని తెలియుచున్నది.

భారత చర్చసందర్భమున రామ్మే మంగలగారును, వెడ్జివుడ్డుగారును గావించిన ప్రసంగములు నా కసంతృప్తికరముగనుండుట కారణము. కొంతవరకు వారు అసహాయోద్యమమునుగూర్చి నిరసనగ మాట్లాడుటలేదు. వారు భారతదేశము నందు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వవిధానములో సభివృద్ధి యక్రరలేదని వారు సార్వభౌముని ప్రభుత్వముతో ప్రతిపత్తిజేసికొనుటయు, యంతకన్న యెక్కువ యే బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని మేము యీమాడుసార్లు పనికొనిన ద్వంద్వవిధానమును పనిజేసి సహకార భావమును గనుపరచినగాని భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనము విషయమున సహాయముజేయదనియు జెప్పటలేదు అసంతృప్తికి నాకు ముఖ్యముగ కారణమయ్యెను.

ఇది నిజముగా చిన్నబిడ్డచేష్టగనే యున్నదని చెప్పిన కర్నూలుగారు తమించెదరుగాక. భారతరాజకీయవేత్తలలో అత్యంతము మితవాదులైన వారే ప్రయత్నించి పనిజేసి చేతగాదని విడిచిజేసిన ప్రభుత్వవిధానము ముఖ్యుల పనిజేయునునుటలో సారస్వమేమియు గాన్పించుటలేదు. కార్మిక ప్రభుత్వముయొక్క ఉత్తరువుపై భారతప్రభుత్వము నియమించిన కమిటీయెదుటనే యందులకు సరియగు సాక్ష్యమునొసంగిరి.

"నాకు లోపల కొన్ని యభిప్రాయములును వైకృతకటిం చు అభిప్రాయములు కొన్నియు నుండునని కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారు సామాన్యముగ బల్కినందులకు విచారమగుచున్నది. అసహాయోద్యమము చాటున చాలపోషములు సమసిపోవును. బహిష్కరించుట నాకు మొదటినుండియు యిష్టము లేకుండెను. కాన్నిజేకసారి శాసనసభలోనికి బోయినపుడు, సప్లయిచ్చివుటకు నుండు కష్టనివారణ గావలయు" నను సిద్ధాంతమునే యను

సరింప గోరితిమి. స్వరాజ్యపక్ష మాననినే జేయుచున్నది. అది అసహాయోద్యమ మైనయెడల నే నసహాయవాదిని. కాదాకాదు,

స్వరాజ్యవిధానము

సి. ఆర్. దాసు, పండితమోతీలాలు నెహ్రూగారులకు ముందే నేను శాసనసభ కెన్ను కొన బడితి నని కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారు చెల్పిన విషయము సరిగాదు. మేముందరమును ఒక్క సారియే శాసనసభల కెన్ను కొనబడితిమి. అది కాంగ్రెసు అసహాయోద్యమమును ఆపివేసిన సిమ్యుట జరిగెను. శాసనసభలద్వారా ప్రభుత్వమును నడుపుకుండ జేసి అధికసంఖ్యాకులమైనను ఉద్యోగముల నంగీకరించుటలేదని నిశ్చయముతో దాని గుణవిశేషములబట్టి యంగీకరింపలేదు కాని ప్రత్యేకముగ వేరే కారణముచేత నేమియుగాదు.

బెంగాలులోను మధ్యరాష్ట్రములందును సంస్కరణములను రద్దుజేసినయెడల అందులకు మాకు విచారమేమియునులేదు. మేముందులకే నిజముగా పనిజేయు చుంటిమి. ఈ సంస్కరణములు వచ్చినప్పటికిని నిరంకుశ పాలనము జరుగుచుండెననియే మానమ్ముకము. ప్రజలసమృద్ధితోనే యిట్టి పరిపాలనము జరుగుచుండెనను మో సములేకుండ జేయవలెనని మాత్రము మేము కోరితిమి.

మాకు కావలసినదేమి?

మాకు కావలసినదేమియో చెప్పవలసినదిగ కర్నూలువెడ్జివుడ్డుగారు కోరుచున్నారు. ఇంగ్లాండులో ఆంగ్లేయులే విధముగ నున్నారో భారతీయులుగూడ భారతదేశములో నట్లుండవలెనని మాకోరిక. మాకుమేము పొందించుకొనవలెనని యున్నకష్టమేమనగా గ్రేటుబ్రిటనుగాని కార్మికపక్షముగాని కోరునదేమిటని యే.పనిజేయని సంస్కరణములను పనిజేసి మేము స్వపరిపాలనము నకు తగుదుమని చూపవలెనని వారు భారతీయులను గోరెదరా బ్రిటిషు సివిలుసర్వీసును భారతదేశములో కాళ్ళముగ నుంచవలెననివారు కోరెదరా? బ్రిటిషు సైన్యము యెప్పుడును అచట నుండవలెనని వారు కోరెదరా? కర్నూలు వెడ్జివుడ్డు గారును వారిపక్షమును పార్లమెంటునందును యీవలెను మాకు సహాయముజేయుటకు వాగ్దానము జేయునెడల నేనింటికి బయలుదేరి పోవులోపల 1919 భారత ప్రభుత్వమును సంస్కరించి మాకు కావలసినదేమో వచ్చునట్లుల సవరణబిల్లును తయారుజేసి యిచ్చెదను. అందులో కష్టమేమియును లేదు.

కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారు క్రింద పడ్డా మేమే గెల్చుచున్నట్లుల మాకు, డెమోక్రసీయన్న భయపడితిమిని చివరకు చెల్లుచున్నారు. ఆయన భావము గట్టిగనదియని తెలంపజాలను. ఏమైనను మాకు డెమోక్రసీయందు నమ్మకముగలదనియు, మేముందుకు పనిజేయుచున్నామనియు, పనివారలను బిడలునుగూడ నియోజనాధికారములు బొందవలెనని మా కోరిక యనియు, భారతదేశమును భారతసామాన్యమే పాలింపవలెననియు విశ్వాసమును పోతులు గ్రహించెదరుగాక.

నేనుగూడ కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారి వలెనే యిష్టములేక పోయినను ఒక్కటిమాత్రమునిశ్చయముకొనవలసి వచ్చుచున్నది. కర్నూలు వెడ్జివుడ్డుగారును ముందు బెంటిలలోనుండు కార్మికపక్షమువారును ఉద్యోగాపేక్షతో నుండిరి. గాని భారతదేశము నకు జేసిన వాగ్దానములను నిల్చుకొందుమని ఆరుర్దాదని మాత్రము చెప్పవలయును. భారతదేశ మే నాటికైనను స్వపరిపాలనమే యనుభవింపవలెనని వారు మనస్సులో మాత్రము నమ్మెదరు. కాని వారికాలములో మాత్రము అది జరుగుట వారి కిష్టములేదు. కారణమేమనగా, వారిచేతులలో స్వామ్రాజ్యమున కేమియు భయము లేదని బ్రిటిషు డెమోక్రసీకి నమ్మకము గలుగునట్లుల జేయవలయును.

కర్నూలు వెడ్జివుడ్డులేటి యుదారహృదయున కిట్టి భావము లుండదగదు. ఆయన యింకకొంచెము విశాలహృదయుడై ఆడిన మాట తప్పకుండనయెడల కార్మికపక్షమునకును, భారతదేశము నకును, బ్రిటిషు కామన్వెల్టుకును నేవ జేసినవాడుగును.

(డెయిలీ హెరల్డు)

నచ్చనివో! సామ్యువాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది నుమారు 280 పుటలుగల యద్భుతగ్రంథము. లగ్నము, ఘటము, భావము, గ్రహస్థితి, అష్టకవర్ణ, పోడకం వర్ణ, ద్వాదశభావఫలితములు, సకాంతర్థశాఫితిములు, మున్నగు వెక్కువగాంతములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమున ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. శైక్కుజాతకము లుదాహరణగా కర్మ ద్వాదశభావమును చర్చింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇవడబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషగ్రంథము. వెల 200. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషపాలయము, కళింగోట్ట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

దృశ్యకావ్యముయొక్క కాలవిభాగము

(తిప్పిచ్చేని లక్ష్యనాథాయణ చౌదరిగారు)

దృశ్యకావ్యసంబంధ మగు అనేక అత్యుత్తమ సుప్రసిద్ధ గ్రంథరాజములున్నవి. ఈవిషయము సర్వజనవిదితము. ఏతేత్ గ్రంథములు కాలముననుసరించి మాడువిభాగములయందు విభజింపవచ్చును. 1. ఆదిమకాలము 2. మధ్యమకాలము 3. అంతియ కాలము.

క్రిశ్తము 100 సం॥ కు పూర్వము మొదలు వరకు శతాబ్దము వరకు ఆదిమకాల మని తలంపవలయును. ఈ ఆదిమ కాలమునందు పరమపావన భారతవర్షము సర్వాలంకార సుశోభితమై, సకలైశ్వర్యసంపన్నయై కళాకాలమునందు జగద్విఖ్యాతమై యుండెను. సుప్రసిద్ధకావ్యములు, నాటకములు, అన్య అత్యుత్తమ గ్రంథములు ఈ ఆదిమ కాలము నందే రచింపబడినవి. ఈ ఆదిమకాలమునందే జగద్విఖ్యాత అద్వితీయ కవిశ్రేష్ఠులగు కాలిదాసు, భవభూతు లుద్భవించి స్వీయపాండిత్యము, ప్రతిభా చల్లదించి జగద్విఖ్యాతులైరి. ఏతేత్ కవిద్వయముయొక్క జన్మమువలన భారతవర్షము శోభాయమానమయ్యెను. జగద్విఖ్యాతమయ్యెను. దృశ్యకావ్యరచనము నందు కాలిదాసు అద్వితీయుడు. ఈసంగతి సర్వజనవిదితము. ఈ కవిసహోదయుడు మానసిక జీవనముయొక్క వికారములు, కార్యములు బహుశక్తుతో అధ్యయనము చేసియుండెను. కాలిదాసుకృత కావ్యముల నాటకము భారతవర్షమునందంతట ప్రచారముననున్నది. ప్రతిదేశమునందుకూడ కావ్యములనాటకము యొక్క ప్రచారమున్నది. ప్రపంచమునందంతట కావ్యముల నాటకము అత్యుత్తమగ్రంథరాజముగ పరిగణింపబడినది. ప్రపంచముయొక్క సర్వపండిత పుంగవులు కావ్యములనాటకము విలోకించి చకితులైరి. ఆశ్చర్యనిమగ్నులైరి. కొనియాడిరి. కావ్యములనాటక సందర్భవాసంతరము భారతదేశముయొక్క విద్యాబుద్ధి ఇత్యాదివిషయములు గ్రహించిరి. కాలిదాసు అప్రతిమాన ప్రతిభాశాలుడనియు, వహోకవి ధురంధరుడనియు ప్రపంచము యొక్క సర్వపండితులు ఒప్పుకొనిరి. కావ్యముల, విక్రమోద్వేషియ, మణియూ మాలవికాగ్నిమిత్ర. ఈ గ్రంథత్రయము దృశ్యకావ్యసంబంధమైనవి కాలిదాసు రచించెను. ఏతేత్ గ్రంథత్రయము సుప్రసిద్ధము జగద్విఖ్యాతము. కూర్మకవికృత మృచ్ఛకతికము ఈ ఆదిమకాలముయొక్క అంతర్గతమైయున్నది. ఈ గ్రంథము యొక్క రచన మనోహరమైయున్నది. ఈ గ్రంథము సర్వోత్కృష్ట గ్రంథరాజములయందు పరిగణింపబడినది. ఎనిమిదవ శతాబ్దముయొక్క భవభూతికృత ఉత్తరరామచరితము, మహావీరచరితము, మాలతీమాధవము సుప్రసిద్ధములు. నాటకరచనమునందు కాలిదాసుకంటే భవభూతి కుశలుండని కొందఱి పండితప్రవరుల అభిప్రాయమైయున్నది. సర్వవిషయముల యందు భవభూతికంటే కాలిదాసు కుశలుండు. భవభూతి అక్కడక్కడ వర్ణించుటయందు కాలిదాసుకంటే అధిక నిపుణత్వము ప్రదర్శించెను. భవభూతి భావ కాలిదాసుయొక్క భావకంటే కఠినమైయున్నది. క్లిష్ట శబ్ద ప్రపూర్ణమైనది. ఇందువలన భవభూతికంటే కాలిదాసు నాటకరచనముయందు కుశలుండని చెప్పవచ్చును. భవభూతియొక్క మాలతీమాధవము 'షేక్స్పియర్ నిరోమియా, జూలియట్లో సాదృశ్యము చేసిరి. భట్టనారాయణకృత వేణీసంహరముకూడ ఈ కాలముయొక్క అంతర్గతమై యున్నది. ఆదిమకాలము అంతమయ్యెను. మధ్యమకాల మేతంచెను. మధ్యమకాలము పదునొకండవ శతాబ్దముమొదలు పదునాల్గవ శతాబ్దమువరకు అయియున్నది. ఈ మధ్యకాలమునందు శ్రీ హర్షుడు, రత్నావళి, నాగానందము రచించిరి. విశాఖదత్తుడు ముద్రారాక్షస్ లిఖించెను. కృష్ణమిత్రుడు ప్రబోధచంద్రోదయము వ్రాసెను. జయదేవుడు ప్రసన్నరాఘవము రచించెను. ఉపర్యక్త గ్రంథముల యందు ముద్రారాక్షస్ విశిష్టాంశిక నాటకము. ఈ నాటకము నందు రాజకీయవిషయము లున్నవి. ఈ మధ్యమకాలమునందు శ్రీహర్షుని రత్నావళి, విశాఖదత్తుని ముద్రారాక్షస్ అన్యకవుల గ్రంథములకంటే మనోహరమైయున్నవి. ఇందువలననే ఏతేత్ గ్రంథములు సుప్రసిద్ధమైనవి. నాగానందమునందు శాస్త్రసూక్తులను విషయములున్నవి. ప్రబోధ చంద్రోదయమునందు వేదాంతవిషయము లున్నవి. మధ్యమకాలము గతించినది. అంతిమకాలము వచ్చినది. ఈ కాలమునందు అనేక రూపకములు ఉపరూపకములు నిర్మితమయినవి. కాని సందారములు, ఉపర్యక్తకాలవ్యయముయొక్క గ్రంథములు సర్వో

త్కృష్టములు. బొంబాయినుండి ప్రకటితమగు కావ్యముల యందు అనేక నాటకములు ప్రహసనములు ప్రకటితమైనవి. ప్రకటితమగుచున్నవి. ఉపర్యక్త కావ్యములయందు ప్రకటితమగు గ్రంథములయందు అనేక గ్రంథములు కాశ్మీరపండితులు రచించిరి. నాటకరచనముయందు కాలిదాసు భవభూతులు అద్వితీయులు సమర్థులు, నిపుణులు. పండితులు సంస్కృతముయొక్క రూపకములు ఉపరూపకములు అన్వేషించిరి. ఒక సమాప్త గ్రంథములు లభ్యమయినవి. దీనినిబట్టి మాడ ప్రాచీనకాలము నందు నాట్యకాస్తోత్తి కానట్లు తేటతెల్లమగుచున్నది. అనేక గ్రంథములు రచించి యుండవచ్చును. కాని రాజ్యభివృద్ధి వము ఇత్యాదికారములవలన గ్రంథములు నశించినవి. ఉపలభ్యమగుట దుర్లభమయ్యెను.

స్ట్రీల్స్ నెట్ వెటి

గడచిన 50 సం॥ముల నుండి పరిశోధన చేయబడిన వాటి అన్నిటిలోను ఇది యొక్క శ్రేష్ఠముగా తేలినది. ఇది ఇతర కల్పితమైన వాటివలె పనికిమాలినది కాదు. తామర, గజ్జి (డోబీస్ ఇచ్), కురుపులు, గండమాలు సంబంధమైన వ్యాధులు మొదలగునవి పూచీగా కుదురును. అనేకులు యిందువలన జీవించుచున్నారు. మీ రేల ప్రయత్నించకూడదు.

1 డజను బుడ్లవెల రూ 9-0-0 1-కి ధర రూ 1-0-0.
మాచీ కనిపెట్టుబడి, మద్రాసు రాజధాని, బర్మి, సిలోను మొదలగు చోట్లకు మేమే స్వయముగా పంపుచున్నాము.
Collingwood & Co., Mount Road, Madras.

అమూల్యమైన చికిత్సలు మెనరిజము

హిస్టరీయా మొదలగు సమస్తమయిన మానసిక వ్యాధులును అనేక యితరవ్యాధులును నయముచేయుచున్నవి.

స్వర్ణరజిత భస్మము

ఇది బంగారు వెండియు కలిపి కేవలము మూలికలచే తయారుచేయబడి శతపుసాధన చేయబడినది. అజీర్ణ వ్యాధులు సరములసంబంధమైన వ్యాధులు, అతిమాత్రము, కుసుమ, పీర్వ ఫలనము, నపుంసకత్వము, మొదలగు వ్యాధులకు దివ్యవృద్ధి. దీనిని మా స్వర్ణవంగముతో కలిపి నేవించినయెడల ఇంజక్షన్ లు వల్ల కూడా నయముకాని ఎంత దీర్ఘ కాలమునాటి సుఖవ్యాధులయినను నయమగును.

స్వర్ణరజితం 20 దినములయందు రూ 7-0-0
స్వర్ణవంగము " 8-0-0
శ్రీచందనవిలాస్ గణేనియాకు బహు మంచిమందు. 3 దినములలో మరుగు 8-12-0
మంట, నొప్పి నయముచేయును.
మా యోగ్యతాపత్రములవలన ఏయేవ్యాధులు ఏమోస్తరుగా నయముచేయబడినది తెలియును.

యం. రామారావు, గుంటూరు.

తెనుగు ఇండియన్

వీనల్ కోడ్

గ్రామంచిఅమ్మ, దశసరికాగితములు, గట్టిపైండు నెల రూ 4-0-0
ధర్మవిక్రయము- ప్రతి 1-కి రూ 3-0-0.

ఇది సంపూర్ణమైన వీనల్ కోడ్ గ్రంథము.
గ్రంథాంతమున ఆయాసరముల స్వభావము, భోధపడునట్లు తేట తెనుగున మద్రాసు ప్రెస్ కోర్టు వకీలు, బి. ఏ., బి. ఎల్. రెంటాలి వ్రాసినవి.
వేంకటసుబ్బారావు పంతులుగారి ముఖ్యాంశాల్లో సర్వము. వారంటు, జామీను, రాజీ, విచారణ, అప్పీలు మొదలగు క్రిమినల్ ప్రొసీజరు కోడ్లకు సంబంధించిన అంశముల్ని తెలుసు- చెప్పినది. అనేకవేలప్రతులు సర్వత్రా వ్యాపించి యున్నవి.

విక్టోరియా డిపో,
మైలాపూరు - మదరాసు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వసం॥ ఆగస్టు నెల 11-వ తేది మంగళవారము

- ధాన్యములు**
దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 వరకు
బియ్యము బస్తాలు మొదలు వరకు
కుకుమ తెనాలిబి ,, ప 48 గలవి రు 14 0 0 15 8 0
నెల్లూరిబి ,, డిటా ,, 15 8 0 17 0 0
డిల్లి ,, డిటా ,, 16 0 0 18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0 9 0 0
సుప్ర్యులు ,, ,, 20 0 0 24 0 0
- పవ్వుధాన్యములు**
కందులు బస్తా 1-కి ర 205 ,, 12 8 0 18 8 0
సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0 12 4 0
పెసలు ,, డిటా ,, 14 0 0 15 0 0
మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0 16 8 0
ఉలవలు ,, ర 164 ,, 8 8 0 9 0 0
- నూనెపప్పులు**
సుప్ర్యులనూనె బా 1-కి ,, 154 0 0 155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0
కొండాపురంపేరు సెనగపప్పుబా1కి ,, 80 0 0 65 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 55 0 0 59 0 0
పేరు సెనగనూనెగామగబా1-కి రు 124 మి.కొ.నూనె 122 0 0
ఆముదము బా 1-కి ,, 124 0 0 125 0 0
- చిల్లరవస్తువులు**
చాయపసుపు బా 1-కి ,, 100 0 0
కూరపసుపు ,, ,, 45 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరిబి)బా1కి ,, 100 0 0 110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 45,50
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 55,60
బెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0 45 8 0
చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0 60 8 0
- ఇనుము**
పట్టారకం బా 1-కి ,, 29 0 0 33 0 0
చదరం ,, 30 0 0 33 0 0
రవుండు ,, 35 0 0 40 0 0
- లోహములు**
వెండి 100 తులంకు ,, 71 0 0 74 0 0
బంగారము, తులము 1-కి ,, 21 4 0 21 8 0
సవరము 1-కి ,, 13 9 0
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 265 0 0 267 0 0
రాగి డిటా ,, 285 0 0 287 0 0
అస్కాచక్కిర 226 పా॥ గలవి 29 12 0
- రంగులు అలిజరైను**
ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు 75 0 0
తొట్టికృష్ణుడు డిటా ,, ,,
సింహం డిటా ,, ,,
గుర్రం డిటా 70 0 0
- దూది**
బోండాపెన్సుబారువ 1-కి రు 800 0 0
పల్నాడు దూది ,, ,, 215 0 0
- నూలు**
కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 4 12 0
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి ,, 7 4 0
నూళియేనుగ నెం 20 ,, 9 8 0
జపాన్ నెం 20 ,, 9 8 0
,, నెం 40 ఏ లేటిలు అయినను ,, 12 0 0
వడ్వాక్ నెం 24½ ,, 10 0 0
14½ క్విలక్ పక్షి ,, 7 8 0
నెం 20 బెన్ని సింహం యీటె ,, 10 8 0
నెం 22 ,, ,, 10 12 0
నెం 12½ బెన్ని సర్కసు ,, 8 0 0
నెం 14½ ,, ,, 8 12 0
నెం 12½ అలెన్సు ,, 7 4 0
నెం 12½ కొయిలుపట్టి ,, 7 4 0
నెం 22½ రంగవిలాస ,, 9 10 0
నెం 14½ రాదాకృష్ణుడు ,, 7 4 0

అమృతాంజనము

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతి రకము ప్రాయింగు పెన్సల్లయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.
మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.
వీటిని ఉపయోగించి స్వదేశీద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు ప్రాయము:
1964
వి. పెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్సు, మద్రాసు.

సరస్వతీ పేపర్స్, రాజమండ్రి

నూతనయంత్రములు! మేలురకము అచ్చుపనులకు సమృద్ధిగా తావు నూతన పరికరములు!!

తెలుగు-నాగరి-అరవము-ఇంగ్లీషు-లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగు హెడ్డులు కవర్లు క్యాపిట్యులు	రసిదు బుక్కులు శుభలేఖలు ఆఫ్టోమ్యాట్ బుక్కులు	పలురంగుల వాల్ పేపర్లు చక్క-గో-సరసమగు పత్రాలకు శుకాలమున ముద్రింపబడును.
---	--	---

1204 గ్రంథములలోని కుషయుక్తము లగు బొమ్మలు అనగా పిక్చరేబింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

భారతి

బైండు చేయబడిన సంపుటములు

అందముగాను, గట్టిగాను, సగముతోలు నిండుకాల్చికోతో 6 సంచికలు...

ఒక్కొక్క వాల్చ్యము చొప్పున బైండు చేయబడినవి.

1924 సం॥ జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు	బైండుకట్టిన సంపుటము	4-8-0
1924 సం॥ జూలై మొదలు డిసెంబరు వరకు 6 సంచికలు	జూలై	4-8-0
1925 సం॥ జనవరి మొదలు జూన్ వరకు 6 సంచికలు	జనవరి	4-8-0

ఈ సంపుటములు కావలసిన సొమ్ము మణిఆర్డరుగ పంపుచూ దగ్గర నున్న రైలుస్టేషన్ వారు వ్రాసిన రైలుపార్శులుగా పంపుదుము. తపాలో పి. పి. ద్వారా పంపిన ఖర్చులు ఎక్కువ అగును.

విలాసము :-

భారతి పత్రికా కార్యాలయము,
నెం. 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యముగా చదువే దగినది. 214 పేజీలు } ధర రు 2 8
నిండుకాల్చికోబైండు ఫెదర్ వైటు కాగితములు } పోస్టఖర్చులు ప్రత్యేకము.
తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ధర స ర స ము

జర్నల్స్, లెక్చర్స్ దీపములు

ప్రతిదీపమును బాట్లీ, బల్బులతో సంబంధము

బివల్ లెన్స్	రూ. 2 0 0
బుల్ లెన్స్	2 8 0
వెన్స్ లెన్స్	3 0 0
సాదా స్క్రూ థ్రాడ్ లెన్స్	3 0 0
సెంట్రల్ బిన్స్ లెన్స్	3 8 0
సెంట్రల్ పర్వ 1 కి	4 0 0
ప్రత్యేక బాట్లీ 1 కి	0 10 0
ప్రత్యేక బల్బు	0 5 0
టెస్టింగ్ లెన్స్ 1 కి	1 12 0
సిగ్నల్ లెన్స్ 1 కి	0 12 0

1908 టెస్టింగ్ లెన్స్, ప్రత్యేకము లెక్చర్ వర్క్ శాల తపాలు పెట్టె నెం. 35. మద్రాసు.

కృష్ణా నందనము

దీనిని వాడుటచే యేటాటిబాధ మంటలు లేకనే దేహమునం దేభాగమునందైనను యుండు పెండ్లకులను తక్కువ వేతిసివేయును. 8 షెల్లుగలపెట్టె 1 కి రూ 1-4-0 ధర జంట కావలెను.

సుందరం అండ్ కో
5, భద్రయ్యగార్డనువీధి, పార్కుపువ్వు మద్రాసు